

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Activiteitenplan ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming

Laar 27 te Berlicum

Projectnummer 20220280

www.starobv.nl

Activiteitenplan Ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming

Laar 27 te Berlicum

December 2022

Projectnummer: P20220280
In opdracht van: Gemeente Sint-Michielsgestel
Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
www.starobv.nl
Opgesteld door:
Kwaliteitscontrole:

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Plangebied	5
3	Werkzaamheden en planning	6
3.1	Werkzaamheden	6
3.2	Planning werkzaamheden.....	6
4	Ecologisch onderzoek	7
4.1	Methode	7
4.2	Resultaten ecologisch onderzoek	7
5	Effecten werkzaamheden	8
6	Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang	9
6.1	Gunstige staat van instandhouding.....	9
6.2	Zorgvuldig handelen.....	10
6.3	Wettelijk belang.....	10
6.4	Soorten waar een ontheffing voor wordt aangevraagd.....	10
7	Maatregelen	11
7.1	Realiseren tijdelijke voorzieningen.....	11
7.2	Ongeschikt maken verblijfplaatsen	13
7.3	Realiseren permanente voorzieningen	13
7.4	Planning maatregelen	14
8	Alternatieven	15
8.1	Locatie.....	15
8.2	Inrichting.....	15
8.3	Werkwijze	15
8.4	Planning	15
	Geraadpleegde bronnen	16
	Bijlage 1 Quickscan	
	Bijlage 2 Nader onderzoek	
	Bijlage 3 Asbestrapport	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Sint-Michielsgestel is voornemens het gebied Laar - Nieuw Laar te ontwikkelen. Onderdeel van deze plannen is het slopen van de leegstaande varkensstallen op het perceel aan Laar 27 te Berlicum en het bouwen van een extra woning.

In verband met de voorgenomen plannen is in 2018 een quickscan uitgevoerd die in 2021 is gereviseerd (Staro Natuur en Buitengebied, P21-0099). Op het perceel is onderzoek gedaan naar gebouwbewonende vleermuizen in 2018 (Staro Natuur en Buitengebied, P18-0237), zie bijlage 1 en 2. Tijdens het onderzoek is een territorium van een gewone dwergvleermuis aangetroffen in het perceel. Binnen een territorium ligt altijd een paarverblijfplaats. De exacte locatie van de paarverblijfplaats van deze vleermuis is echter niet aangetroffen. Het territorium bevat enkele stallen binnen het plangebied, het kan dus niet worden uitgesloten dat de paarverblijfplaats in een van de stallen aanwezig is. Derhalve wordt ervan uitgegaan dat tijdens de uitvoering van de werkzaamheden een paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis wordt vernietigd. Hiervoor is een ontheffing van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en dienen mitigerende (verzachtende) maatregelen te worden genomen om een negatief effect op de staat van instandhouding van de soort te voorkomen.

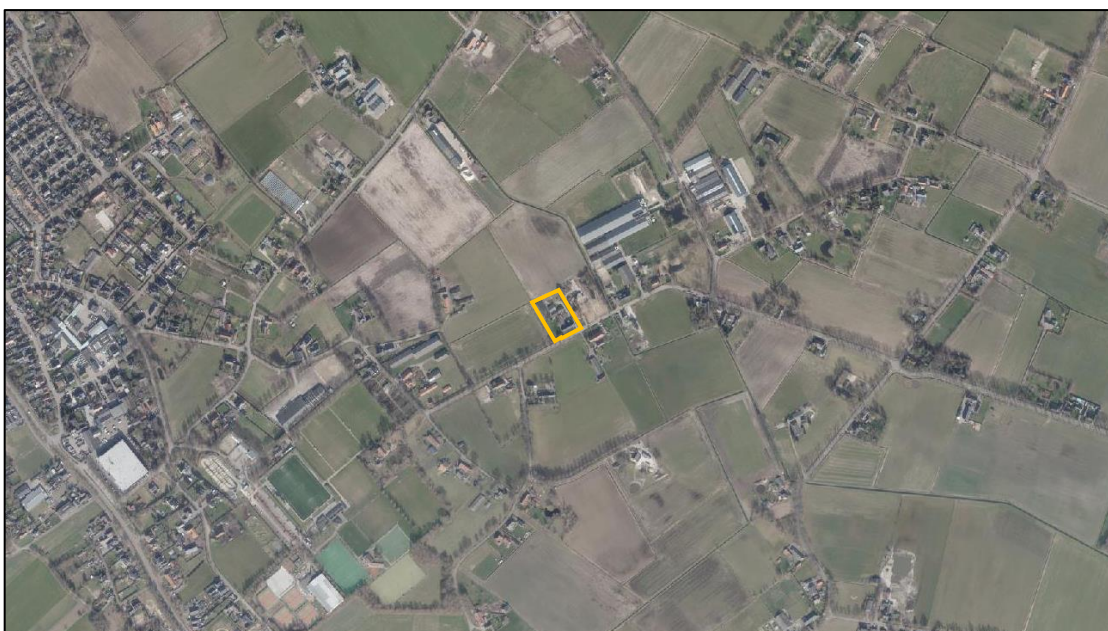
1.2 Doel

Dit activiteitenplan is opgesteld ten behoeve van de aanvraag van de ontheffing van de Wet natuurbescherming. Hierin wordt beschreven welke werkzaamheden worden uitgevoerd, de planning van de werkzaamheden, de aanwezige beschermde soorten, welke effecten optreden op de beschermde soorten en welke mitigerende maatregelen worden genomen.

Het doel van dit activiteitenplan is aan te tonen dat de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een wettelijk belang, er geen andere bevredigende oplossing is, en dat de staat van instandhouding van de betrokken beschermde soorten niet in gevaar komt, zodat een ontheffing van de Wet natuurbescherming kan worden verkregen.

2 Plangebied

Het plangebied betreft het bebouwde gedeelte van het perceel aan Laar 27 te Berlicum. In het plangebied staan enkele leegstaande varkensstallen en een woning. De ligging van het plangebied is weergegeven in figuur 1 en in figuur 2 is de globale begrenzing weergegeven.

Figuur 1. Ligging van het plangebied (bron: PDOK Viewer)

Figuur 2. Globale begrenzing van het plangebied (bron: PDOK Viewer)

3 Werkzaamheden en planning

3.1 Werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan uit het slopen van alle stallen. De stallen staan al enkele jaren leeg. Tevens wordt na het slopen van de stallen een extra woning gebouwd binnen het plangebied.

3.2 Planning werkzaamheden

De planning van het project is afhankelijk van het vaststellen van het bestemmingplan. Vaststelling van het bestemmingsplan wordt verwacht in mei 2023. Voor het uitvoeren van de sloopwerkzaamheden wordt derhalve verwacht dat dit vanaf juli 2023 kan starten.

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 2 jaar, van juli 2023 tot en met juli 2025.

4 Ecologisch onderzoek

4.1 Methode

In het plangebied heeft vleermuisonderzoek plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2017. De onderzoeksmethoden, de onderzoeksdata en tijdstippen staan beschreven in de Notitie resultaten onderzoek vleermuizen, Laar 27 te Berlicum (Bijlage 2).

4.2 Resultaten ecologisch onderzoek

De resultaten van het onderzoek naar de aanwezigheid van vleermuizen, staan beschreven in de Notitie resultaten onderzoek vleermuizen, Laar 27 te Berlicum (Bijlage 2). Hieronder wordt kort beschreven wat de resultaten zijn van het onderzoek.

Foerageergebied

In het plangebied is een foerageergebied van gewone dwergvleermuizen aangetroffen aan de westkant van de woning. De voorgenomen plannen hebben echter geen effect op het foerageergebied; de houtwal blijft behouden. In het plangebied en in de omgeving blijft geschikt foerageergebied voor vleermuizen aanwezig.

Vliegroute

De laanbomen aan de zuidkant van de woning dienen als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. De voorgenomen plannen hebben echter geen effect op de vliegroute; de laanbomen blijven behouden en dus vliegroute blijft ook geschikt.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen, het territorium overlapt met zowel de woning als de stallen. De exacte locatie van de verblijfplaats is niet gevonden. Het is niet uit te sluiten dat bij het slopen van de stallen een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaat. Derhalve wordt ervan uitgegaan dat tijdens de sloopwerkzaamheden één paarverblijfplaats van een gewone dwergvleermuis vernietigd zal worden.

5 Effecten werkzaamheden

Foerageergebied

De werkzaamheden hebben geen effect op foerageergebied van vleermuizen.

Vliegroure

De werkzaamheden hebben geen effect op de vliegroure die langs de straat ligt.

Verblijfplaatsen

De exacte locatie van de paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis is niet bekend, derhalve wordt ervan uitgegaan dat deze verblijfplaats zich bevindt in één van de stallen. Alle stallen worden gesloopt en daarmee wordt de verblijfplaats vernietigd. Dit is een overtreding van de Wet natuurbescherming, Artikel 3.5, lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid (waaronder alle in Nederland voorkomende vleermuizen) te beschadigen of te vernielen.

6 Gunstige staat van instandhouding en wettelijk belang

6.1 Gunstige staat van instandhouding

De voorgenomen werkzaamheden mogen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding (SVI) van de betrokken beschermde soort gewone dwergvleermuis.

Nederland

De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is de meest algemene vleermuissoort en kan vrijwel overal in Nederland worden aangetroffen. Ook in stedelijke omgeving is het de meest algemene soort (www.vleermuizenindestad.nl). Uit gegevens van het Compendium voor de Leefomgeving (www.clo.nl/indicatoren/nl1604-svi-nederland) blijkt dat over de periode 2007 – 2012 in Nederland de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis gunstig was. Het Compendium voor de Leefomgeving geeft voor het verspreidingsgebied, de populatie, het leefgebied en het toekomstperspectief het oordeel 'gunstig'. Het totaal oordeel voor de staat van instandhouding wordt daarmee ook 'gunstig' genoemd. In één van de onderliggende rapporten bij het oordeel van het Compendium voor de Leefomgeving (Ottburg & Van Swaaij, 2014) is te lezen dat sinds 1994 het aantal volwassen exemplaren gewone dwergvleermuis in Nederland niet is achteruitgegaan en dat de soort in alle 10x10km hokken van Nederland voorkomt. Deze aspecten in ogenschouw genomen is de landelijke staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis gunstig te noemen.

Lokaal

De aangetroffen gewone dwergvleermuisen in het plangebied vormen geen populatie op zichzelf, maar maken deel uit van een metapopulatie die het gebied van Berlicum, Middelrode en het buitengebied omvat. Uit gegevens van de NDFF over de jaren 2012 tot en met 2022 blijkt dat de gewone dwergvleermuis verspreid over gemeente Sint-Michielsgestel voorkomt. Ook zijn veel waarnemingen bekend langs wegen met laanbomen, onder andere de Zandstraat en de Heiblomsedijk ten zuidoosten van het plangebied.

Effect op SVI

Binnen het plangebied is één territorium van gewone dwergvleermuis aangetoond, en wordt dus uitgegaan van één paarverblijfplaats die verloren zal gaan. Hiervoor worden tijdelijke en permanente mitigerende maatregelen genomen, waarheen de gewone dwergvleermuisen kunnen uitwijken.

De voorgenomen plannen en werkzaamheden dragen niet bij aan een achteruitgang van de soort. Doordat voldoende mogelijkheden voor verblijfplaatsen beschikbaar blijven, blijft de verspreiding van de soort gelijk. Doordat het leefgebied niet verminderd en de verspreiding gelijk blijft, wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populatie gewone dwergvleermuis in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Het is daarom aannemelijk dat de werkzaamheden geen invloed hebben op de staat van instandhouding van de soort.

6.2 Zorgvuldig handelen

Invulling aan zorgvuldig handelen ten aanzien van gewone dwergvleermuis wordt gegeven door:

- + de werkzaamheden zo te plannen dat ze niet worden uitgevoerd in de meest kwetsbare periode,
- + het vroegtijdig aanbrengen van alternatieve verblijfplaatsen,
- + het ongeschikt maken van de stallen,
- + en door permanente voorzieningen te creëren.

6.3 Wettelijk belang

De voorgenomen werkzaamheden dienen het wettelijk belang van “de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten”.

Op dit moment is geen agrarisch bedrijf meer actief binnen het plangebied, waardoor de stallen geen functie meer hebben anders dan opslag van materialen. Het terrein kan na de sloop van de stallen uitstekend worden gebruikt als nieuwe leefomgeving voor mensen. Het bouwen van een extra woning in het plangebied zorgt ervoor dat meer mensen gehuisvest kunnen worden in het gebied. Hiervoor dienen de stallen te worden gesloopt. Dit is ten tijde van het woningtekort een argument voor groot openbaar belang van sociale aard.

Daarnaast bestaat de kans dat de stallen instorten. De stallen staan al enkele jaren leeg en zullen verder in verval raken. Tevens is asbest aangetroffen in de dakbedekking en gevelbekleding van de stallen (RKS Advies BV, 2021), zie bijlage 3. Door het slopen van de stallen wordt voorkomen dat asbestvezels zich verspreiden en mensen ziek worden. Het verwijderen van asbest heeft daarmee een positief effect op de volksgezondheid. Daarnaast is verwijdering van asbest een speerpunt van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht (BPO) en uit het jaarplan 2022 van de Nederlandse Arbeidsinspectie. Het wettelijk belang voor deze werkzaamheden is volksgezondheid en openbare veiligheid.

6.4 Soorten waar een ontheffing voor wordt aangevraagd

De ontheffing wordt aangevraagd voor gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Voor het overtreden van artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming.

7 Maatregelen

In dit hoofdstuk staat beschreven welke maatregelen worden genomen om de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soorten te handhaven en invulling te geven aan de zorgplicht uit de Wet natuurbescherming.

Door het nemen van mitigerende maatregelen wordt ervoor gezorgd dat verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis in het gebied aanwezig blijven. De ecologische functie van het gebied voor de beschermde soort blijft zodoende behouden.

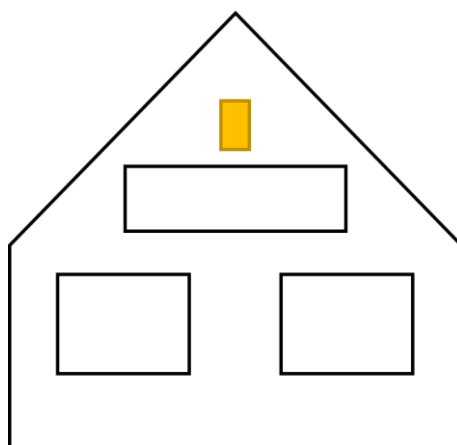
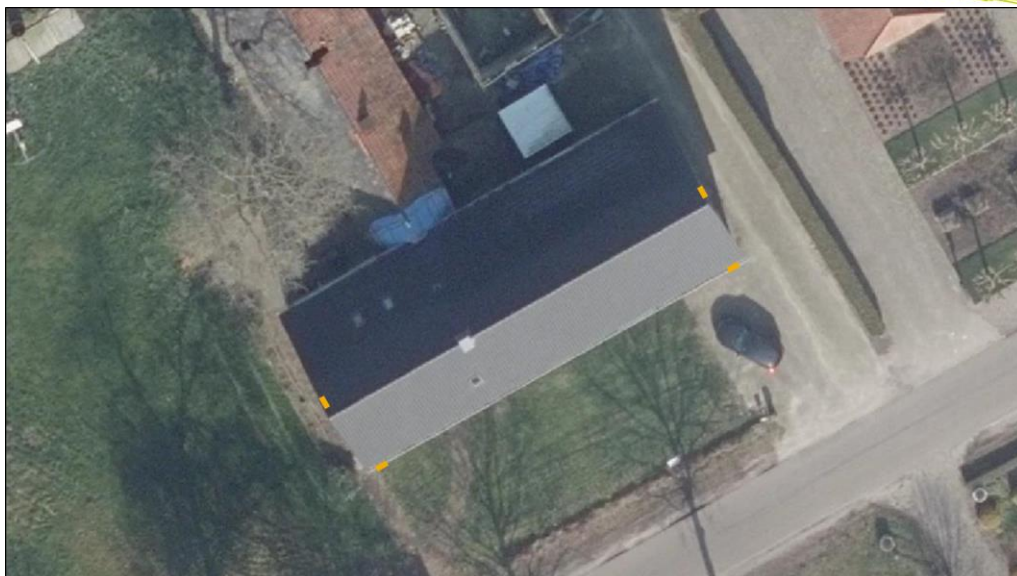
In het plangebied is één paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. In totaal dienen vier tijdelijke voorzieningen in de directe omgeving gerealiseerd te worden. In de soortenstandaard van Gewone dwergvleermuis (RVO, 2014) wordt genoemd dat verblijfplaatsen met een factor vier dienen te worden gemitigeerd. Deze factor wordt nog steeds toegepast, ondanks dat deze niet is genoemd in het nieuwe kennisdocument Gewone dwergvleermuis (Bij12, 2017).

7.1 Realiseren tijdelijke voorzieningen

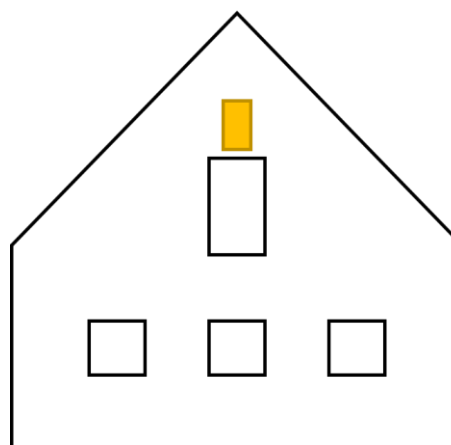
Als tijdelijke voorziening kan gekozen worden voor Vleermuiskast VMT1 van Unitura of een vergelijkbaar product. De tijdelijke voorzieningen dienen voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden te worden geplaatst, met een gewenningsperiode van 6 maanden voorafgaand aan de start van het paarseizoen. Dit betekent dat vervangende paarverblijfplaatsen uiterlijk half februari aanwezig moeten zijn.

De tijdelijke voorzieningen worden geplaatst aan de bestaande woning. Eisen die gesteld worden in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis van Bij12 (2017) aan het plaatsen van tijdelijke voorzieningen zijn:

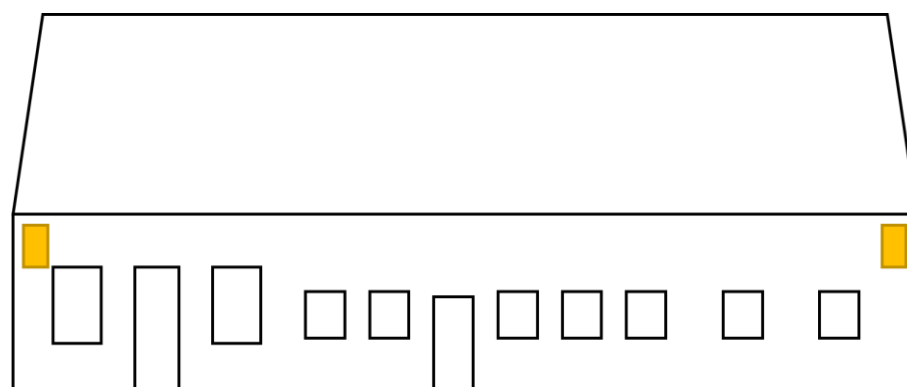
- + Plaatsing binnen 100 meter van originele verblijfplaats. Hieraan wordt voldaan omdat het gehele perceel diagonaal circa 100 meter lang is. De voorziening aan de woning is dus altijd binnen 100 meter van de originele verblijfplaats.
- + Plaatsing op minimaal 3 meter hoogte vanaf de grond. Hieraan wordt voldaan als de verblijfplaatsen worden gehangen zoals in figuur 3.
- + Vrije aanvliegeroute met zo min mogelijk kunstlicht. Hieraan wordt voldaan want direct rond de woning staan geen struiken of lantaarns en dergelijke.
- + Voorzieningen van gelijke kwaliteit of beter, met zoveel mogelijk dezelfde eigenschappen als de originele verblijfplaats. Hieraan wordt voldaan door het plaatsen van voorzieningen aan een gebouw, en aan drie verschillende gevels zodat vleermuizen kunnen kiezen uit de voorziening met het geschikte microklimaat.

Gevel aan westzijde

Gevel aan oostzijde

Gevel aan straatzijde

Figuur 3a, b, c en d. Locaties van de tijdelijke voorzieningen

De tijdelijke voorzieningen kunnen worden verwijderd zes maanden nadat permanente voorzieningen zijn geplaatst.

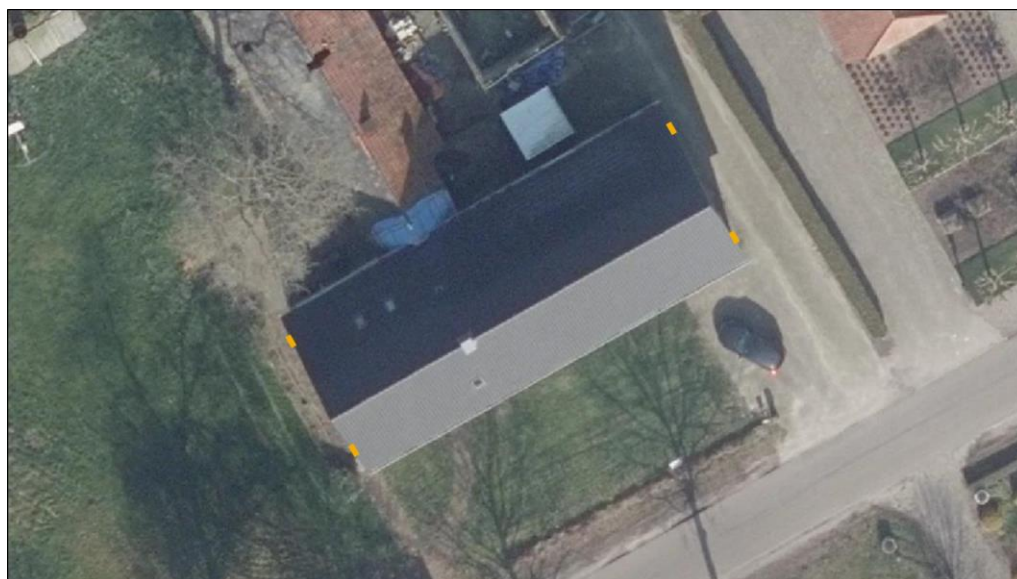
7.2 Ongeschikt maken verblijfplaatsen

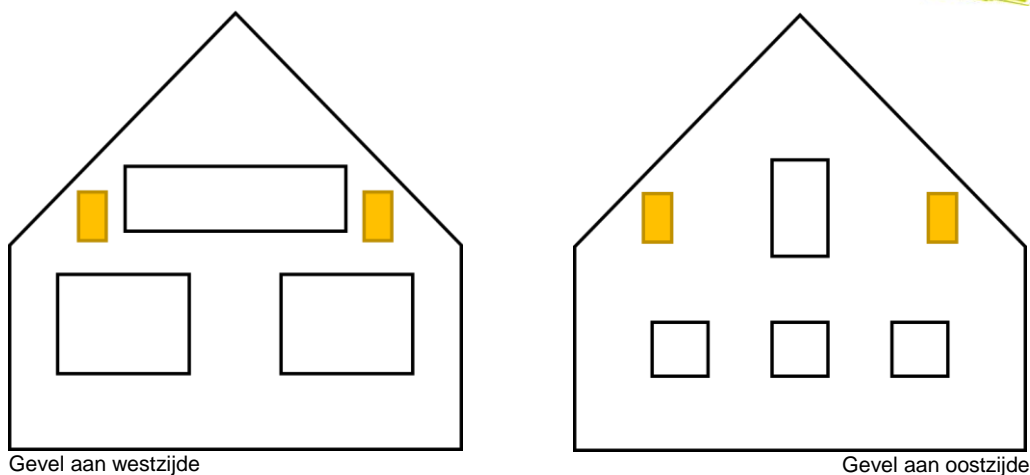
Met inachtneming van de gewenningsperiode voor vervangende verblijfplaatsen en de meest kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis worden de stallen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen. De geschikte periode hiervoor is tussen 1 april en 1 november, maar minimaal 6 maanden na het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen. Indien de voorzieningen op 15 februari worden geplaatst kan het ongeschikt maken worden uitgevoerd tussen 15 augustus en 1 november. Dit wordt gedaan door exclusion flaps (zoals Exclusion flap EF1 van Unitura) toe te passen en als dat nodig is worden verbonden holten gevuld met vulschuim. Zo kunnen vleermuizen altijd de gebouwen verlaten maar niet meer terug naar binnen. Na 3-5 dagen zal een controle uitgevoerd worden bij een minimale temperatuur van 10 °C om te onderzoeken of de ontmoediging heeft gewerkt. Mocht dit niet het geval zijn dan zal de ontmoediging moeten worden aangepast en zal er wederom een controle worden uitgevoerd, totdat de ontmoediging heeft gewerkt. De exclusion flaps en het vulschuim blijven zitten tot de stallen gesloopt worden. Het slopen van de stallen kan dus enkele dagen na het ongeschikt maken worden uitgevoerd.

7.3 Realiseren permanente voorzieningen

Als permanente voorzieningen wordt gekozen voor Vleermuiskast VMPM1 van Unitura of een vergelijkbaar product. De permanente voorzieningen dienen niet in een bepaalde periode te worden geplaatst, dit kan jaarrond.

De permanente voorzieningen worden geplaatst in de bestaande woning. Aan de eisen die gesteld worden in het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis van Bij12 (2017) voor het plaatsen van permanente voorzieningen wordt voldaan, zie §7,1. Zie figuur 4 voor de locaties van de permanente voorzieningen. In de woning zijn tijdens het vleermuisonderzoek geen verblijfplaatsen aangetoond, derhalve worden bij het plaatsen van de permanente voorzieningen in de muur geen vleermuizen verstoord. De permanente voorzieningen worden zo ver mogelijk uit elkaar geplaatst, en op zo groot mogelijke afstand van de tijdelijke voorzieningen zodat bij het plaatsen geen verstering optreedt.

Figuur 4a, b en c. Locaties van de permanente voorzieningen

7.4 Planning maatregelen

Tabel 1. Mogelijke planning van de maatregelen

	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Plaatsen tijdelijke voorzieningen	■	■										
Ongeschikt maken								■	■	■	■	
Permanente voorzieningen plaatsen	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Slopen								■	■	■	■	■
Tijdelijke voorzieningen verwijderen*	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■

*Minimaal 6 maanden na het plaatsen van de permanente voorzieningen

Het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen dient vóór 15 februari te worden gedaan. Zes maanden na het plaatsen van de tijdelijke voorzieningen kunnen de stallen ongeschikt worden gemaakt in de periode van 1 april tot 1 november. Enkele dagen na het ongeschikt maken van de stallen, wanneer is vastgesteld dat dit juist is gebeurd kunnen de stallen worden gesloopt. Het plaatsen van de permanente voorzieningen is niet gebonden aan een bepaalde periode, dit kan jaarrond worden uitgevoerd. Het verwijderen van de tijdelijke voorzieningen kan zes maanden na het plaatsen van de permanente worden uitgevoerd.

8 Alternatieven

8.1 Locatie

De werkzaamheden worden uitgevoerd in het kader van de Ruimte voor Ruimte regeling. Door het slopen van de leegstaande stallen komt ruimte vrij voor het bouwen van een vrijstaande woning en tuin. Het is niet mogelijk de werkzaamheden op een andere locatie uit te voeren.

8.2 Inrichting

Het behouden van de leegstaande stallen is niet mogelijk omdat ze niet meer in gebruik zijn en in verval zijn geraakt, derhalve biedt een alternatieve inrichting van het plangebied geen meerwaarde voor vleermuizen. De originele verblijfplaats kan niet behouden blijven bij een alternatieve inrichting van het plangebied.

8.3 Werkwijze

Doordat de verblijfplaats tijdig ongeschikt wordt gemaakt heeft het voor gewone dwergvleermuis geen meerwaarde als een andere werkwijze wordt gekozen zoals het werken met stillere machines. Een andere werkwijze zorgt er niet voor dat de huidige verblijfplaats behouden kan blijven.

8.4 Planning

De werkzaamheden worden uitgevoerd met inachtneming van de kwetsbare periode van gewone dwergvleermuis. Daarmee is de planning van de werkzaamheden geoptimaliseerd voor de aanwezige beschermde soort. Het uitvoeren van de werkzaamheden op een ander moment heeft geen meerwaarde voor gewone dwergvleermuis.

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + Bij12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, juli 2017
- + Ottburg, F.G.W.A. & C.A.M. van Swaay (red., 2014). Gunstige referentiewaarden voor populatieomvang en verspreidingsgebied van soorten van bijlage II, IV en V van de Habitatrichtlijn. Wageningen, Wettelijke Onderzoekstaken Natuur & Milieu, WOt-rapport 124.
- + RKS Advies BV, 2021. Asbestinventarisatie zes varkensstallen en een overkapping Laar 27 te Berlicum. Projectnummer 202005328.
- + RVO, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis, *Pipistrellus pipistrellus*, maart 2014
- + Staro, 2018. Resultaten onderzoek vleermuizen Laar 27 te Berlicum, P18-0237.
- + Staro, 2021. Quickscan flora en fauna Gebiedsvisie Laar - Nieuw Laar te Berlicum, P21-0099.

Internet

- + www.clo.nl/indicatoren/nl1604-svi-nederland
- + www.vleermuizenindestad.nl
- + NDFF
- + Unitura

Bijlage 1 Quickscan

Staro

NATUUR EN
BUITENGEBIED

Quickscan flora en fauna

Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar te Berlicum

Rapportnummer 21-0099

www.starobv.nl

Quickscan flora en fauna

Gebiedsvisie Laar – Nieuw Laar te Berlicum

12 april 2021

Rapportnummer: 21-0099
Versie: 2
Revisiedatum: 12 april 2021

Opdrachtgever: Gemeente Sint Michielsgestel

Uitgevoerd door: Staro Natuur en Buitengebied
Lodderdijk 38a
5421 XB Gemert
tel. 0492-450161
fax. 0492-450162
www.starobv.nl

Veldonderzoek:

Auteur:

Kwaliteitscontrole:

Inhoud

1	Inleiding.....	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Doel	3
1.3	Geldigheid onderzoek.....	3
1.4	Zorgplicht	4
1.5	Leeswijzer	4
2	Plangebied	5
2.1	Ligging en beschrijving plangebied en de voorgenomen plannen	5
2.2	Voorgenomen plannen	16
3	Methode.....	17
4	Natuurwaarden	18
4.1	Beschermde gebieden.....	18
4.2	Beschermde soorten	20
4.2.1	Flora.....	20
4.2.2	Vlinders en libellen	20
4.2.3	Kevers en weekdieren	21
4.2.4	Vissen	22
4.2.5	Reptielen en amfibieën	23
4.2.6	Vogels.....	27
4.2.7	Zoogdieren.....	28
5	Conclusies	33
5.1	Beschermde gebieden.....	33
5.2	Beschermde soorten	33
5.3	Vervolgstappen en mitigerende maatregelen.....	35
	Geraadpleegde bronnen	37

Bijlagen

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de uitvoering van de gebiedsvisie in het gebied Laar – Nieuw Laar te Berlicum is het noodzakelijk een toetsing aan de Wet natuurbescherming uit te voeren. In 2018 heeft hiertoe een quickscan flora en fauna plaatsgevonden. Door middel van de quickscan is in beeld gebracht of de beoogde ontwikkelingen in het kader van de gebiedsvisie in strijd zijn met de natuurwetgeving en hoe eventuele strijdigheid met de wet kan worden voorkomen. In navolging van de quickscan flora en fauna is op een aantal locaties nader onderzoek uitgevoerd. In het gehele plangebied is een steenuilenonderzoek uitgevoerd.

In de jaren daarna is de gebiedsvisie op de volgende punten veranderd:

- + een aantal ontwikkellocaties is toegevoegd;
- + een aantal Ruimte voor Ruimte (RvR) percelen is van locatie gewijzigd;
- + en er is een nieuwe inrichting voor de landschappelijke inrichting ontworpen.

In onderhavige rapportage wordt een update gegeven van de locaties die in 2018 reeds zijn onderzocht en zijn de nieuwe locaties en begrenzingen meegenomen in het verkennende flora en fauna-onderzoek.

1.2 Doel

Doel van het onderliggende onderzoek is te bepalen of de wijzigingen binnen het plangebied mogelijk leiden tot strijdigheid en overtreding van de natuurwetgeving. Voor soortbescherming en gebiedsbescherming is sinds 1 januari 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) van belang. Daarnaast is gebiedsbescherming vastgelegd in het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen EHS genoemd). In bijlage 1 wordt deze wet- en regelgeving uitgebreid beschreven.

Het in deze rapportage beschreven onderzoek heeft tot doel het vaststellen van de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten die zijn opgenomen in paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Tevens heeft het onderzoek tot doel vast te stellen op welke wijze en in welke mate de voorgenomen ontwikkelingen invloed kunnen hebben op het eventueel voorkomen van beschermde soorten. Op basis van dit onderzoek kan worden vastgesteld welke maatregelen getroffen en vervolgstappen genomen dienen te worden om te voorkomen dat in strijd met de natuurwetgeving zal worden gehandeld. Aanvullend zal worden bepaald of voorgenomen ontwikkelingen effect hebben op de beschermde natuurwaarden van nabijgelegen natuurgebieden.

1.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezagen (provincies) hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van

onderzoeken naar beschermde soorten: “Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”. Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten en gebieden.

1.4 Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet wettelijk beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. Deze zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende planten en dieren, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor planten en/of dieren, niet mogen worden uitgevoerd.

1.5 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en kort de verschillende ontwikkelingslocaties met de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 3 wordt de gebruikte onderzoeksmethode besproken. De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten en gebieden en de effecten van de geplande ingrepen op aanwezige beschermde natuurwaarden worden voor iedere ontwikkeling beschreven in hoofdstuk 4. In dit hoofdstuk wordt tevens ingegaan op de mogelijke noodzaak tot het treffen van mitigerende maatregelen. In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies uiteengezet.

2 Plangebied

2.1 Ligging en beschrijving plangebied en de voorgenomen plannen

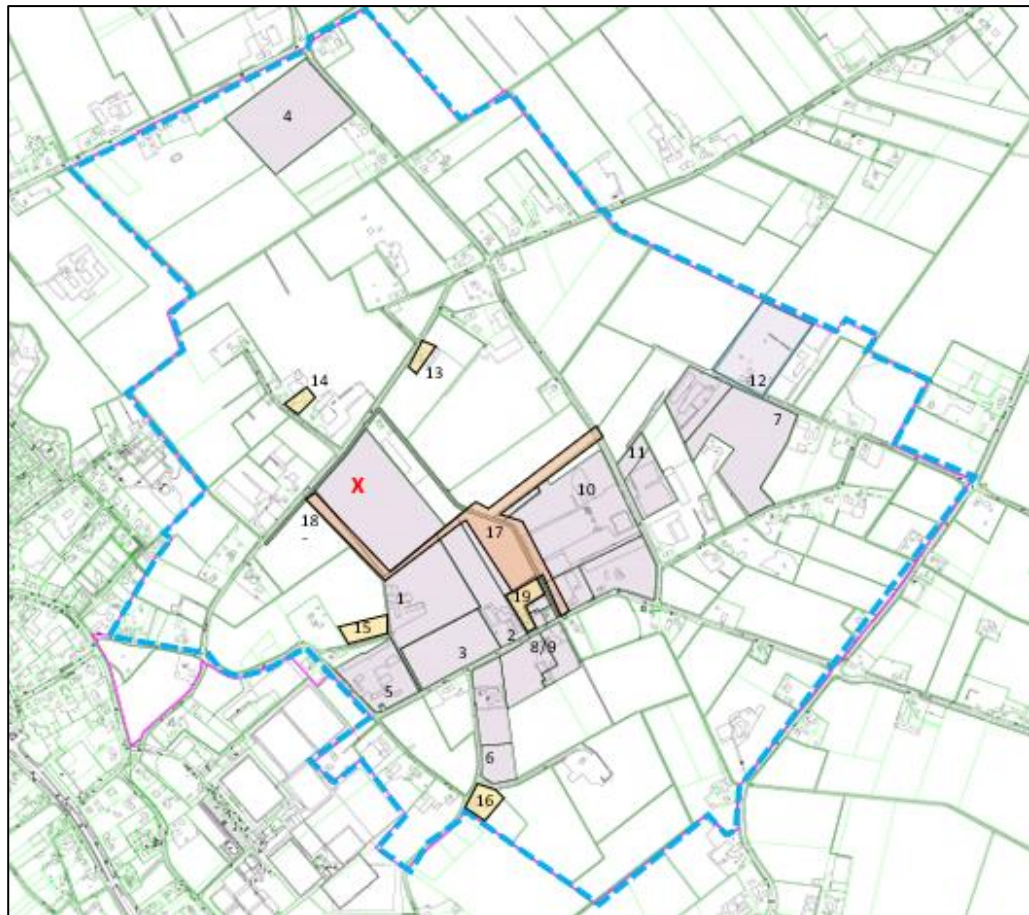
Het plangebied ligt rondom het gehucht Laar ten oosten van Berlicum in gemeente Sint-Michiëlsgestel. Het gebied voor de gebiedsvisie, hier verder het plangebied genoemd, bestaat uit een afwisseling van woonkavels en agrarische percelen. In het gebied liggen negen agrarische bouwvlakken, waarvan zeven de titel “intensieve veehouderij” hebben. In het gebied is perceelsrandbeplanting nauwelijks aanwezig, wel is laanbeplanting aanwezig langs de wegen. Tevens loopt de Wamberschebeek door het gebied. In 2018 ging de gemeente uit van ontwikkelingen op 12 locaties. In 2021 is hier een aantal locaties bijgekomen.

Voor de overzichtelijkheid hebben alle locaties een nummer gekregen 1 t/m 19. Op de volgende pagina's zijn de verschillende locaties kort beschreven.

De ligging van het plangebied in 2018 is weergegevens in figuur 1 en de wijzigingen in de begrenzing in 2021 zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 1. Ligging plangebied (geel omlijnd) (bron: Google Maps)

Figuur 2. Ligging oude (roze lijn) en nieuwe plangebied (blauwe stippellijn) incl. percelen met betrekking tot RvR- en VAB-locaties in 2018 (paars gearceerd) en in 2021 toegevoegde percelen (geel/oranje gearceerd), X is vervallen

Locatie 1: Laar 11

Betreft een varkenshouderij waar twee stallen aanwezig zijn en een langgevelboerderij. Rondom de boerderij ligt het erf dat deels bestaat uit verharding en deels uit een siertuin. Ten noorden van het erf ligt een maïsakker die tevens onderdeel uitmaakte van het plangebied. In de nieuwe plannen (2021) is de RVR-locatie verplaatst naar het agrarisch perceel tussen Laar 9 en Laar 11. Deze locatie is onderzocht in 2021 (locatie 15). De boerderijsplitsing wordt niet direct mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan en niet direct uitgevoerd. Wel zal in het bestemmingsplan worden voorzien in een bepaling om in de toekomst de splitsing alsnog door te kunnen voeren onder de voorwaarde dat dan een actueel flora en faunaonderzoek wordt uitgevoerd en dat de natuurwetgeving op dat moment geen belemmering vormt voor de uitvoering van de splitsing. De initiatiefnemer beoogt wel de stallen te slopen in het kader van ruimte voor ruimte.

Foto 1. Te splitsen woonhuis

Foto 2. Maisakker: locatie RvR-kavel

Locatie 2: Laar 27

Op deze locatie is een varkenshouderij aanwezig met een aantal leegstaande stallen en rondom de stallen verharding. Daarnaast is een langgevelboerderij aanwezig op het terrein met bijbehorende siertuin. De voorgenomen plannen zijn het slopen van de stallen en het splitsen van de boerderij.

Foto 3. Te slopen varkensstallen

Foto 4. Te splitsen woonhuis

De bomenrij ten westen van het plangebied, die in 2018 aanwezig was, is in de tussentijd volledig afgezet.

Locatie 3: Laar ong.

Dit perceel betreft een akker met langs de weg een aantal eiken. Op de grens met Laar 19 lag in 2018 een droge greppel en een elzensingel. Op de grens met Laar 27 was in 2018 een forse houtsingel aanwezig en een greppel met enkele centimeters water. Het voorgenomen plan is het realiseren van vier Ruimte voor Ruimte-kavels.

In 2021 is de bomenrij aan de oostkant van locatie 3 geheel afgezet, en ook de elzensingel is verdwenen.

Foto 5. Akker met eiken langs de weg Laar; in de verte de houtsingel langs Laar 27

Foto 6. Akker en in de verte de elzensingel

Foto 7. Verdwenen houtsingel langs Laar 27

Foto 8. Locatie van de voormalige elzensingel

Locatie 4: Nieuweweg ong.

Deze locatie betreft een maïsakker omringd door veelal droogliggende sloten. In 2021 was de sloot langs de Nieuweweg in het noorden van het perceel watervoerend en was ook een uitbundige begroeiing van waterplanten aanwezig. Het populierenbos dat in 2018 in het noorden grensde aan het plangebied is gerooid. Op deze locatie zijn vier RvR-kavels voorzien, zie figuur 3.

Figuur 3. Concept voorgenomen plannen (bron: gemeente Sint Michielsgestel)

← Foto 9 a en b. Akker met watervoerende sloot

↑ Foto 10. Waterplanten in het noordwestelijk deel van de sloot

Locatie 5: Laar 19

Twee houten schuren ten zuiden van het plangebied dienen te worden gesloopt. In de oostelijke schuur zitten aan de zuidkant grote en kleine ingangen op 1 meter hoogte. Aan één van de schuren hing in 2018 steenuilenkast. Uit het nader onderzoek is gebleken dat deze kast ook in gebruik was door een steenuilpaar. De steenuilkast hing in 2021 aan de oostzijde van de meest noordelijke (te behouden) schuur van de caravanstalling.

Foto 11 en 12. Te slopen houten schuren

Het is het voornemen om op de locatie van de twee schuren twee RvR-woningen te bouwen, waarbij de omgeving landschappelijk wordt ingericht met oog op de steenuilen in het plangebied.

Locatie 6: Oud Laar 17

Op de locatie Oud Laar 17 zijn drie RvR-kavels voorzien, zie figuur 4. Het terrein betreft een maïsakker. Deze kavels zullen worden ontsloten op de weg Oud Laar aan de zuid- en noordkant van het perceel.

Figuur 4. Ontwerp voorgenomen plannen Oud Laar (bron: gemeente Sint Michielsgestel)

Foto 13 en 14. Locatie drie RvR-kavels

In 2021 betref het perceel een akker/grasland en de sloot lag grotendeels droog. Aan de situatie is niets veranderd ten opzichte van 2018.

Locatie 7: Schellekesveld 2

Deze locatie betreft een varkenshouderij. Het plangebied betreft een maïsakker en twee varkensstallen. Rondom de stallen is erfverharding aanwezig. De initiatiefnemer is voornemens twee gedeelten van de varkensstallen te slopen en op de akker ten zuidoosten van de stallen twee RvR-kavels te realiseren. Een aan de weg Schellekesveld en een aan de weg Nieuw Laar.

In 2021 is op deze locatie niets veranderd.

Foto 15. Te slopen varkensstallen

Foto 16. Locatie twee RvR-kavels

Locatie 8 en 9: Laar 32 en 32a

Op deze locatie is een langgevelboerderij aanwezig die reeds fysiek is gesplitst. In 2021 is hier ook niets veranderd.

Foto 17 en 18. Woonhuis reeds fysiek gesplitst

Locatie 10: Laar 31

Op Laar 31 is een grote varkenshouderij aanwezig. Op deze locatie is een aantal grote stallen aanwezig. Rondom de stallen ligt een deel erfverharding. Ten zuiden van de stallen is weiland aanwezig. Ten oosten van de stallen ligt een grote poel met daaromheen natuurlijke begroeiing. Tevens zijn graslanden en een aardenwal aanwezig in het plangebied. De aardenwal is begroeid met ruigtekruiden van voedselrijke grond en er staan enkele sparren. Ten westen loopt de Wamberschebeek langs het plangebied.

De initiatiefnemer is voornemens het bedrijf uit te breiden en het terrein landschappelijk in te richten. Aan de noordzijde van het plangebied komt de landschappelijke inrichting van de gebiedsontwikkeling Laar – Nieuw Laar te liggen (aan de westzijde van de Wambersche beek).

Foto 19. Oprit bedrijf

Foto 20. Grasland ten noorden van stallen

Foto 21. Plangebied langs Nieuw Laar

Foto 22. Noordoostelijk deel plangebied

Locatie 11: Nieuw Laar 5a

Op deze locatie is een varkensbedrijf aanwezig. Het terrein bestaat uit een aantal grote stallen en een maïsakker. Langs de rand van de akker loopt een droge greppel met ruigtekruiden van voedselrijke grond. De initiatiefnemer is voornemens ter plaatse van de maïsakker het bedrijf uit te breiden.

In 2021 is niets veranderd ten opzichte van de situatie in 2018.

Foto 23 en 24. Uitbreidingslocatie, nu maïsakker

Locatie 12: Schellekesveld 7

Schellekesveld 7 betreft een deel van de natuurlijk ingerichte camping Namaste. Op het terrein van de camping zijn houtsingels en divers inheemse (fruit)bomen aanwezig. Het deel van de camping waar de bouw van een woning is voorzien, betreft

een terrein met een kort gemaaid gazon en een appel- en kersenboom in de zuidoosthoek van het terrein. Aan de oostzijde staan grote knotwilgen

Foto 25 en 26. Locatie nieuwe woning

In 2021 is niets veranderd ten opzichte van de situatie in 2018.

Locatie 13: Plein 26

Op deze locatie wordt de bestemming gewijzigd in wonen en daarnaast zijn de bewoners voornemens de boerderij te splitsen.

Locatie 14: Plein 13/15

Plein 13/15 betreft een oude vervallen boerderij met een woning en een stalgedeelte. Op deze locatie beoogt de eigenaar een boerderijsplitsing.

Foto 27. Woonhuis Plein 13/15

Foto 28. Woonhuis en stalgedeelte

Het gebouw heeft geen spouwmuur, geen betimmering, geen mogelijkheden voor gebouwbewonenden vleermuizen of vogels onder het dak of in ander kleine holtes. Op de zolder zijn bij inspectie geen sporen of nesten van vogels aangetroffen. Achter de luiken zijn geen sporen aangetroffen van vleermuizen. Indien vleermuizen in de afgelopen jaren achter de luiken een verblijfplaats zouden hebben gehad, dan waren daar nog sporen van aanwezig geweest.

Locatie 15: Laar ong. tussen Laar 9 en 11

De RVR-kavel die in 2018 was voorzien aan de Groenstraat, is verplaatst naar deze locatie. Op deze locatie is grasland aanwezig, zie figuur 5.

Figuur 5. Voorgenomen plannen op akker tussen Laar 9 en Laar 11 (bron: Gemeente Sint Michielsgestel)

Foto's 29 en 30; RvR-locatie tussen Laar 9 en 11

Locatie 16: Oud Laar 9

Op Oud Laar 9 is een boerderij aanwezig, die reeds jaren geleden fysiek is geplitst. Deze splitsing is echter nog niet vastgelegd in het bestemmingsplan. Op deze locatie zijn geen ontwikkelingen beoogd.

Locatie 17, 18 en 19

Op deze locatie is de landschappelijke inrichting van de Wamberschebeek tussen Laar en Nieuw Laar voorzien, zie figuur 6. In de huidige situatie is de beek een rechte watergang met steile oevers en grazig onderhoudspad aan beide zijden. Het onderdeel van de landschappelijke inrichting die is voorzien ten noorden van Laar 31 bestaat in de huidige situatie uit kort grasland. Aan de westkant van de beek ligt een (mais)akker die wordt ingericht als voedselbos.

Op locatie 18 wordt de sloot verlegd richting de Groenstraat. Rond deze sloot komt een landschappelijke inrichting.

Figuur 6. Ontwerp landschappelijk inrichting plangebied

Op locatie 19 in het zuidoosten van de landschappelijke inrichting, de beschutte plek, waar de bewoners van Laar 29 een natuurlijk terrein met een aardenwal en een grote pool hebben aangelegd, komt ook een onderdeel van de landschappelijke inrichting. Hier wordt daarnaast een toegangspad aangelegd naar het voedselbos voor aanleg en onderhoud. De bewoners hebben middels een wildcamera vastgelegd dat in de wal ten noorden van de pool een in gebruik zijnde dassenburcht aanwezig is.

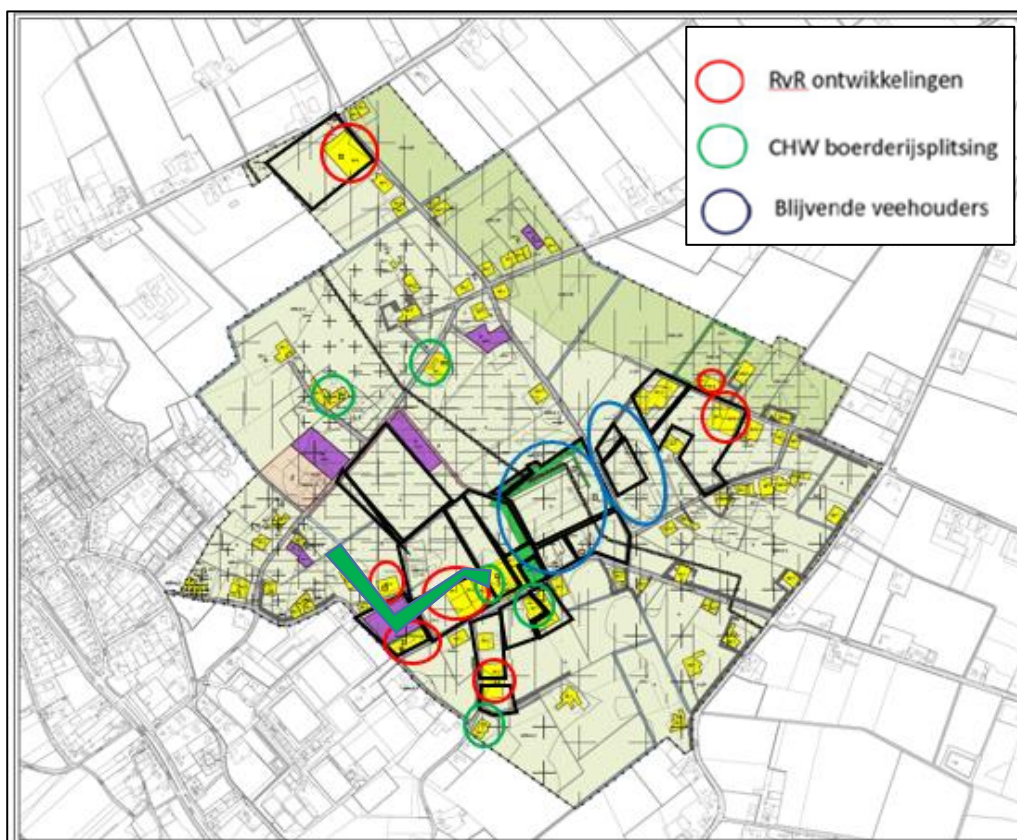
Foto 31. Das bij de burcht, in de wal ten noorden van de pool

2.2 Voorgenomen plannen

Gemeente Sint-Michielsgestel is voornemens om in het gebied Laar – Nieuw Laar te Berlicum:

- + de bomenlanen te versterken;
- + de drie kruispunten meer zichtbaar te maken, onder andere door laanbeplanting te versterken;
- + de percelen van de twee grotere varkensbedrijven, waar uitbreiding van stallen is voorzien, landschappelijk in te passen;
- + de natuurwaarden van de Wambergschebeek te versterken;
- + een voedselbos aan te leggen;
- + Ruimte voor Ruimte-kavels te realiseren op 7 locaties;
- + een aantal stallen te slopen (VAB) en
- + op vijf locaties boerderijen te splitsen.

In figuur 7 is de kaart met voorgenomen wijzigingen weergegeven voor het gebied. In paragraaf 2.1 zijn de voorgenomen plannen per planlocatie beschreven.

Figuur 7. Visiekaart Laar – Nieuw Laar groen = landschappelijke inrichting
(bron: gemeente Sint Michielsgestel)

3 Methode

In het kader van deze quickscan heeft een bronnenonderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar gebiedsgerichte bescherming en mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied. Voor het soortenonderzoek is gebruikgemaakt van gegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), het dataloket van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM), de websites Vlindernet.nl, Libellennet.nl, Waarneming.nl, verspreidingsatlas.nl en Telmee.nl en diverse verspreidingsatlassen.

Voor de gebiedsgerichte bescherming is gekeken naar de aanwezigheid van relevante natuurterreinen in de omgeving. De ligging van Natura 2000-gebieden (o.a. Habitat- en Vogelrichtlijngebieden) en het Natuurnetwerk Nederland in de nabijheid van het plangebied zijn onderzocht.

Daarnaast heeft in 2021 een terreinbezoek plaatsgevonden. Hierbij zijn alle locaties die in 2018 zijn onderzocht bekeken of er veranderingen hebben plaatsgevonden. Daarnaast zijn alle nieuwe locaties bezocht, waarbij alle op de locaties aanwezige habitats zijn opgenomen.

De aanwezigheid van deze habitats vormt de basis voor de mogelijkheid tot het voorkomen van beschermde soorten. Naast de habitats zijn directe en indirecte aanwijzingen opgenomen die duiden op het voorkomen van beschermde soorten. Dergelijke aanwijzingen zijn bijvoorbeeld het fysiek aantreffen van exemplaren van soorten en het aantreffen van holen, uitwerpselen, prooiresten, vraat-, loop- en veegsporen. Deze waarnemingen zijn bij de beoordeling betrokken. De aanwezige habitats zijn vergeleken met de habitateisen van beschermde planten- en diersoorten. Op basis van deze vergelijking en expert judgement is beoordeeld welke van deze soorten in het plangebied kunnen voorkomen. Hierbij is ook gelet op aanwezigheid van invasieve exoten.

Een veldbezoek voor een quickscan flora en fauna is nadrukkelijk geen volledige inventarisatie. Dat betekent dat op basis van het veldbezoek het voorkomen van beschermde soorten niet per definitie is uit te sluiten.

De bevindingen van het veldbezoek en het literatuuronderzoek zijn vervolgens gebundeld in deze rapportage.

Het veldbezoek dat voor dit onderzoek is uitgevoerd, heeft plaatsgevonden op 4 en 7 juni 2018 onder de volgende weersomstandigheden:

4 juni 2018: zonnig, half bewolkt, droog, zwakke wind (2 Bft) en circa 19 °C;

7 juni 2018: zonnig, half bewolkt, droog, zwakke wind (2 Bft) en circa 30 °C.

In 2021 heeft het onderzoek plaatsgevonden op 9 maart onder de volgende weersomstandigheden:

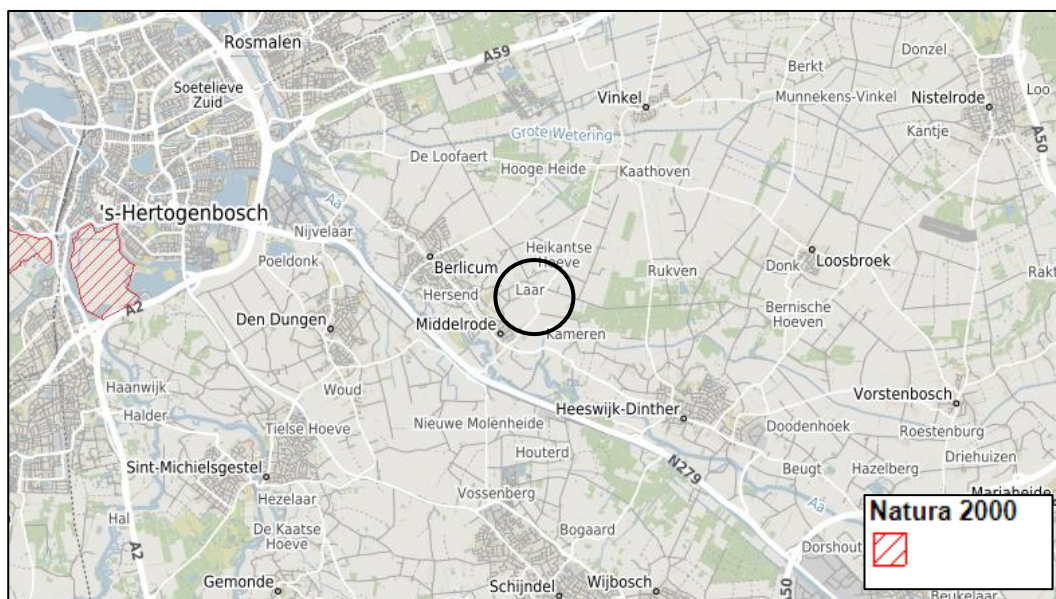
9 maart 2021: bewolkt, droog, zwakke wind (3 Bft) en circa 5 °C.

4 Natuurwaarden

4.1 Beschermde gebieden

Natura 2000

Uit de kaarten van de gebiedendatabase op de website van de provincie Noord-Brabant blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied op circa zeven kilometer afstand ten westen van het plangebied ligt, zie figuur 8. Dit betreft het Natura 2000-gebied Bosschebroek & Moerputten.

Figuur 8. Ligging plangebied (zwart omlijnd) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (rood gearceerde) (bron: kaartbank Brabant)

Effectbeoordeling

Doordat het plangebied buiten een Natura 2000-gebied ligt, kunnen alleen effecten optreden als gevolg van externe werking. Gezien de relatief grote afstand tot het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied (zeven kilometer) is het uit te sluiten dat negatieve effecten door verstoring ontstaan op het Natura 2000-gebied als gevolg van de voorgenomen plannen. Aangezien op varkensstallen worden gesloopt en op twee locaties nieuwe stallen worden gerealiseerd wordt een stikstofberekening uitgevoerd.

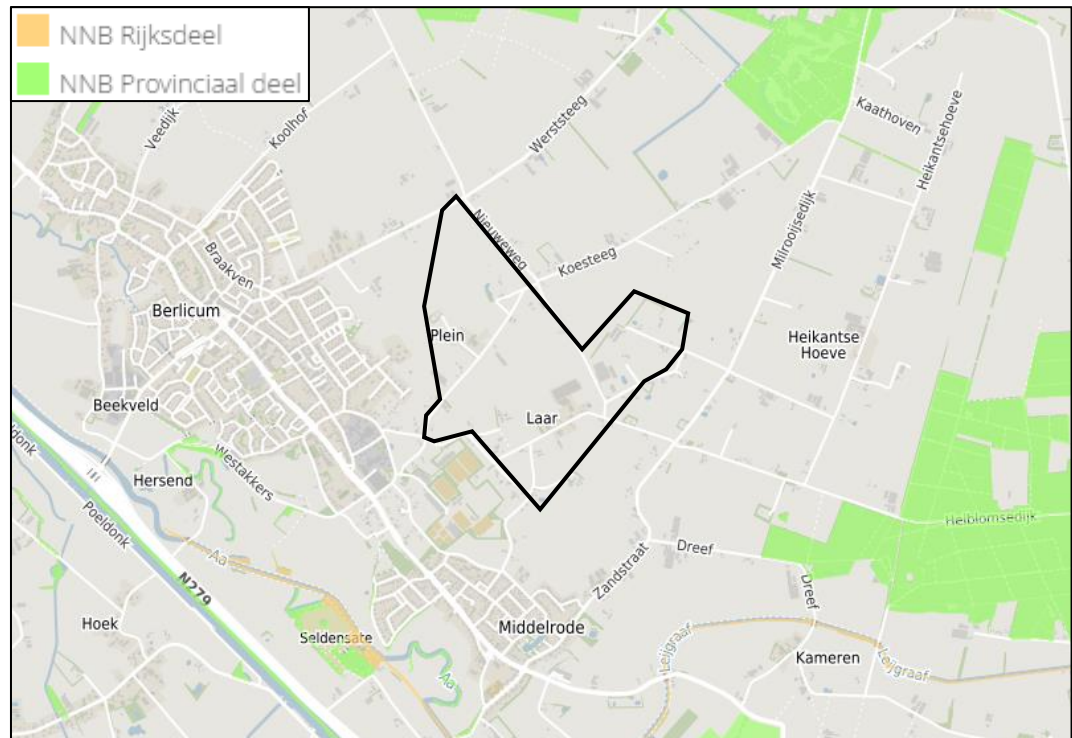
De gegevens hiervan volgen.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS genoemd) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omringende agrarisch gebied. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het Natuurnetwerk Nederland.

Uit de kaarten van de kaartbank op de website van de provincie Noord-Brabant, blijkt dat het plangebied geen deel uitmaakt van het NNB. Het dichtstbijzijnde gebied wat deel uitmaakt van het NNB ligt circa één kilometer ten noordoosten en zuidoosten van

het plangebied. De ligging van het NNB in de omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 9.

Figuur 9. Ligging plangebied (zwart omlind) ten opzichte van het NNB (bron: kaartbank Brabant)

Effectbeoordeling

Het plangebied behoort niet tot het NNB. Gezien de aard van de voorgenomen plannen en de relatief grote afstand tussen het plangebied en het NNB en de tussenliggende infrastructuur en bebouwing is het uit te sluiten dat de voorgenomen plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB aantasten. Door externe werking kunnen geen effecten van verstoring optreden.

Conclusie

Afhankelijk van de uitkomsten van de stikstofberekening.

4.2 Beschermde soorten

Deze paragraaf beschrijft het mogelijk voorkomen van beschermde soorten in het plangebied. Per soortgroep wordt beschreven welke soorten worden verwacht, wat de mogelijke effecten van de ingreep zijn en of het nemen van mitigerende maatregelen nodig is. Aangezien het een groot plangebied betreft, worden de specifieke locaties (1 t/m 19) alleen besproken indien bijzonderheden te vermelden zijn.

4.2.1 Flora

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van het plangebied de beschermde plantensoort grote bosaardbei (§3.3 Wnb) voorkomt. Uit de verspreidingsatlas en gegevens van de NDFF blijkt dat de grote bosaardbei in de regio van het plangebied niet wild is. Tevens komt op een afstand van een tot vijf kilometer afstand van het plangebied kluwenklokje (§3.3 Wnb) voor. Uit de verspreidingsatlas blijkt dat ook deze plantensoort in de omgeving van het plangebied verwilderd is.

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen in het plangebied, gezien de grootte van het onderzoeksgebied is het goed mogelijk dat een enkele soort is gemist. Het onderzoek in 2021 is echter niet in het groeiseizoen uitgevoerd. De aanwezigheid van beschermde soorten is echter redelijkerwijs uit te sluiten vanwege het voedselrijke karakter en het grotendeels agrarische gebruik van het gebied.

Binnen de 19 ontwikkelingslocaties kan het voorkomen van beschermde planten worden uitgesloten. Op deze locaties is het hele terrein goed in beeld gebracht. Beschermde plantensoorten hebben specifieke habitateisen, de ontwikkelingslocaties voldoen hier niet aan.

Ook onder de bestaande bomenlanen en langs de Wambergschebeek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen en is het voorkomen van beschermde plantensoorten uit te sluiten vanwege het beheer, het huidige gebruik en het ontbreken van geschikte habitats.

4.2.2 Vlinders en libellen

Uit de NDFF blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde vlindersoorten grote vos en iepenpage (beide §3.3 Wnb) en teunisbloempijlstaart (§3.2) voorkomen. In 2018 bleek uit de NDFF dat kleine ijsvogelvlinder op een tot vijf kilometer afstand van het plangebied is waargenomen.

- + Bevindingen van het veldbezoek tonen aan dat in het gehele plangebied geschikte waardplanten aanwezig zijn van kleine ijsvogelvlinder. Langs de wegen is op verschillende plaatsen wilde kamperfoelie aanwezig. Echter, het habitat waar kleine ijsvogelvlinder leeft betreft gevarieerde, vochtige gemengde bossen of loofbossen, zoals elzenbroekbos. De vlinder vliegt in

de halfschaduw op open plekken, bredere bospaden en langs bosranden. Geschikt habitat ontbreekt derhalve voor kleine ijsvogelvinder binnen het plangebied.

- + Grote vos is een zeldzame standvlinder die voorkomt in vochtige, open bossen, bosranden, boomgaarden en andere plekken met grote vrijstaande bomen. Ook zwervende individuen worden vooral in een bosrijke omgeving gevonden. Vanwege het ontbreken van geschikt habitat in het plangebied, kan het voorkomen van grote vos worden uitgesloten.
- + Iepenpage is een zeldzame soort die op verschillende locaties in Nederland voorkomt bij iepen in bossen, bosranden, parken en grotere tuinen. De waardplanten van deze soort zijn diverse iepen zoals gladde iep, ruwe iep en sommige cultivars. In de omgeving van het plangebied zijn iepen waargenomen in Maaskantje en in het park in het centrum van Uden. In de buurt van het plangebied zijn geen waarnemingen van iepenpage bekend. Vanwege het voornamelijk open en agrarische karakter van het plangebied, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat iepenpage in het plangebied voorkomt.
- + Teunisbloempijlstaart is een nachtactieve nachtvlinder. De waardplanten van teunisbloempijlstaart zijn wilgenroosje, teunisbloem, basterdwederik en kattenstaart. Het habitat bestaat uit open plekken in vochtige bossen, bosranden en warme open plaatsen. Vanwege het ontbreken geschikt habitat in het open, agrarische gebied, is het voorkomen van de teunisbloempijlstaart uit te sluiten.

Beschermde vlinders zijn afhankelijk van specifieke waardplanten en habitats. Deze ontbreken in het plangebied. Het voorkomen van overige beschermde vlinders kan derhalve worden uitgesloten.

Uit de gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde libellensoort gevlekte witsnuitlibel (§3.2 Wnb) voorkomt. Het habitat van de gevlekte witsnuitlibel bestaat uit laagveenmoerassen, vegetatierijke vennen en duinplassen. Vanwege het ontbreken van deze habitats in het plangebied, is de aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel in het plangebied uit te sluiten.

Beschermde libellen zijn afhankelijk van specifieke habitats; deze ontbreken in het plangebied. Het voorkomen van overige beschermde libellen kan derhalve worden uitgesloten.

4.2.3 Kevers en weekdieren

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat binnen een afstand van 25 kilometer van het plangebied geen beschermde kevers of weekdieren voorkomen. De vermiljoenkever (§3.2 Wnb) is tot nu toe slechts bekend van een zeer beperkt gebied op de grens van de twee zuidelijke provincies Noord-Brabant en Limburg. Ze leven daar in natte gebieden met veel dood hout. De overige

beschermde soorten houtkevers zijn afhankelijk van bijzondere habitattypen, zoals oude (naald)bossen.

Deze habitattypen zijn niet aanwezig in het plangebied. Het voorkomen van beschermde houtkevers in het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

De beschermde waterkevers brede geelrandwaterroofkever en gestreepte waterroofkever (beide §3.2 Wnb) zijn beiden afhankelijk van permanente wateren van grote oppervlakten. Daarnaast is het voorkomen van brede geelgerande waterroofkever gelimiteerd tot voedselarme wateren van minimaal één hectare oppervlakte. Uit de potentiële verspreidingskaart van de gestreepte waterroofkever in Nederland (Cuppen & Koese, 2005) blijkt dat de kilometerhokken met een kans van meer dan 70% op voorkomen van de soort niet in Noord-Brabant liggen. Het voorkomen van deze binnen het plangebied is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten.

Vanwege de bekende verspreiding van de soort kan het voorkomen van de aquatische slakkensoort platte schijfhoren worden uitgesloten.

Bataafse stroommossel (§3.2 Wnb) is uitgestorven in Nederland, derhalve kan het voorkomen van Bataafse stroommossel in het plangebied worden uitgesloten.

4.2.4 Vissen

Uit gegevens van de NDFF blijkt dat op een afstand van nul tot één kilometer van de grens van het plangebied de beschermde vissoort grote modderkruiper (§3.3 Wnb) voorkomt. Deze soort heeft een voorkeur voor verlandende wateren in laag dynamische overstromingsvlakten of moerasgebieden, liefst met een modderlaag en uitbundige waterplantengroei (RAVON). Het voorkomen is bekend van de Aa en de Leijgraaf. Het is niet uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt in de Wambergschebeek. Het is niet aannemelijk dat de grote modderkruiper voorkomt in de landbouwsloten langs de wegen, maar dat is niet geheel uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Indien de voorgenomen plannen binnen de uitvoering van de gebiedsvisie enkel effect hebben op de oevers van de Wambergschebeek, kan worden uitgesloten dat de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op (beschermde) vissoorten, waaronder grote modderkruiper. Indien meanders worden aangebracht in de beek en werkzaamheden plaatsvinden aan de beek dienen maatregelen genomen te worden, zodat tijdens de werkzaamheden geen negatieve effecten optreden aan grote modderkruiper. Door het aanbrengen van meanders in de beek en een meer natuurlijke inrichting, wordt de beek meer geschikt als leefgebied voor grote modderkruiper.

Het is vanwege het ontbreken van geschikt habitat door de afwezigheid van voldoende watervegetatie in de landbouwsloten die langs de RvR-kavels lopen niet aannemelijk dat grote modderkruiper in de sloten voorkomt, maar niet geheel uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt. Voor het

aanleggen van inritten naar de RvR-kavels wordt op enkele plaatsen mogelijk een klein deel van een landbouwsloot gedempt. Het dempen van een klein deel van de sloot heeft geen negatief effect op eventueel aanwezig (leefgebied van) grote modderkruiper, mits een duiker onder de inrit wordt geplaatst, die jaarlijks wordt schoongemaakt, waardoor wordt voorkomen dat delen van sloten onbereikbaar worden en leefgebied.

Mitigerende maatregelen

Naast het plaatsen van duikers onder de inritten, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op grote modderkruiper indien wordt gewerkt aan de sloten als deze droog staan. De grote modderkruiper is dan niet in de sloot aanwezig. Of in de winterperiode augustus- september, de minst kwetsbare periode voor grote modderkruiper. Indien water in de sloot aanwezig is tijdens het werk, wordt voorafgaand aan het uitvoeren van de graafwerkzaamheden (maximaal een week) de vegetatie in de sloot (boven de grond) gemaaid ter plaatse van de inrit, zodat dat deel van de sloot ongeschikt wordt voor grote modderkruipers. Deze maatregelen dienen te worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol.

Conclusie

Aangezien in de gebiedsvisie alleen plannen zijn opgenomen voor de oevers van de Wambergschebeek, zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op mogelijk in de beek voorkomende beschermde vissen, zoals grote modderkruiper. Indien dat wel het geval is dient nader onderzoek naar de aanwezigheid van grote modderkruiper te worden uitgevoerd of dienen effecten te worden voorkomen.

Het is niet aannemelijk, maar niet geheel uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt in de landbouwsloten die langs de RvR-kavels lopen. Het dempen van een klein deel van de landbouwsloten ter plaatse van een inrit heeft geen negatief effect op grote modderkruiper, mits:

- + een duiker onder de inrit wordt geplaatst die jaarlijks schoon gemaakt wordt.
- + Werkzaamheden worden uitgevoerd als de sloot droog is gevallen.
- + Of in de winterrustperiode als grote modderkruipers in diepere delen van de sloten verblijven.
- + voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden (maximaal een week) de vegetatie in de sloot (boven de bodem) wordt gemaaid ter plaatse van de inrit, zodat dat deel van de sloot ongeschikt wordt voor grote modderkruipers.
- + Hiervoor een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld.

4.2.5 *Reptielen en amfibieën*

Uit gegevens van RAVON, de NDFP en De amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers & Van Delft, 2009) blijkt dat binnen het plangebied de volgende beschermde amfibieënsoorten voorkomen: kleine watersalamander, gewone pad en bruine kikker (alle §3.3 Wnb).

Op een afstand van één tot kilometer van de grens van het plangebied komen voor: Alpenwatersalamander (§3.3 Wnb), kamsalamander en poelkikker (beide §3.2 Wnb). Volgens de bovenstaande bronnen zijn op een afstand van twee tot vijf kilometer van het plangebied de beschermde soorten heikikker, knoflookpad en rugstreeppad (alle §3.2 Wnb) waargenomen.

Binnen of in de directe omgeving van ontwikkelingslocaties 1, 3, 4, 6, 10, 12, 15, 16, 17, 18 en 19 is oppervlaktewater aanwezig.

De poelen nabij locaties 10, 12, 16 en 19 zijn geschikt voortplantingsgebied voor kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker.

De omgeving van de poelen op locaties 10, 12, 16 en 19 vormen tevens geschikt land- en winterhabitat voor deze soorten. Ook de houtwallen in deze gebieden vormen geschikt land- en winterhabitat voor deze soorten.

Op locatie 12 vormt de locatie voor de nieuwe woning (kort gemaaid gazon) geen geschikt landhabitat voor amfibieën.

De landbouwsloten langs locaties 1, 3, 4, 6, 15, 17 en 18 zijn geschikt als voortplantingshabitat voor kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Deze soorten gebruiken het omringende grasland en de bermen mogelijk als landhabitat. De (maïs)akkers vormen geen geschikt land- of winterhabitat voor amfibieën.

Vanwege de ligging, kenmerken en het gebruik van het plangebied is het onwaarschijnlijk dat meer kritische en zwaarder beschermde soorten amfibieën van §3.3 en §3.2 Wnb; heikikker, knoflookpad en rugstreeppad in het plangebied voorkomen.

- + Rugstreeppad is een soort van dynamische milieus. Het voortplantingswater bestaat meestal uit ondiep, onbeschadwd water. Doordat in het plangebied en de directe omgeving daarvan geschikt voortplantingswater ontbreekt, is het redelijkerwijs uit te sluiten dat rugstreeppad het plangebied als landhabitat gebruikt. Dit in ogenschouw genomen is het redelijkerwijs uit te sluiten dat rugstreeppad voorkomt in het plangebied.
- + Knoflookpad is een zeer zeldzame soort waarvoor het plangebied, de aanwezige poelen en de aangrenzende sloten geen geschikt leefgebied vormen.
- + Heikikker heeft een voorkeur voor voedselarm water (Creemers et al., 2009). Heikikkers hebben een voorkeur voor de landschapstypen heide, hoogveen, laagveen en halfnatuurlijk grasland. De heikikker is een cultuurvliesende soort die nauwelijks wordt aangetroffen in te intensief gebruikt agrarisch landschap, rond infrastructuur en bebouwing. Gezien de aanwezige habitats rond de bebouwing in het plangebied is het voorkomen van heikikker in het plangebied uit te sluiten.

Nabij het plangebied is poelkikker waargenomen in de waterpartij in het bosgebied ten noorden van Koesteeg (>1,25 kilometer van het plangebied) en ten zuidwesten van het plangebied in de Aa op circa 1,2 kilometer afstand van

het plangebied. Poelkikker is een kritische soort, die houdt van voedselarm en schoon water. Hij leeft vooral in vennen en hoogveenputten en heeft een voorkeur voor de landschapstypen heide en hoogveen, maar komt echter ook voor in landschapstypen stad & dorp en ruderaal terrein (Creemers et al., 2009). Het is vanwege het ontbreken van voedselarm water in de sloten op locaties 1, 3, 4, 6, 15, 17 en 18 en in het agrarisch gebied niet aannemelijk dat de poelkikker hier voorkomt. Op deze locaties is geen geschikt voortplantingswater binnen of in de directe omgeving van het plangebied aanwezig. Het voorkomen van de poelkikker kan worden uitgesloten binnen deze ontwikkelingslocaties.

Tijdens het veldbezoek op 7 juni 2018 zijn op de locaties 10 en 12 alleen bastaardkikkers gehoord. De aanwezigheid van poelkikker op locaties 16 en 19 is niet op voorhand uit te sluiten.

Kamsalamander is waargenomen (NDFF) in het bosgebied ten noorden van de Koesteeg op ongeveer 1,5 kilometer afstand van het plangebied. Het voortplantingswater van de kamsalamander wordt gevormd door vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, half beschaduwde, iets voedselrijke wateren met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie (Creemers et al., 2009). De grotere poelen op locaties 10, 12, 16 en 19 zouden geschikt kunnen zijn als leefgebied van kamsalamander. Deze wateren en de directe leefomgeving blijven echter behouden, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de kamsalamander. Vanwege het ontbreken van geschikt voortplantingswater binnen of in de directe omgeving van de overige locaties is het uit te sluiten dat kamsalamander deze locaties aanwezig is.

Reptielen

Volgens de gegevens van RAVON en de NDFF komt op een afstand van één tot twee kilometer van de grens van het plangebied de beschermde reptielsoort levendbarende hagedis (§3.3 Wnb) voor.

Heide en hoogveen vormen de voorkeurshabitat van de levendbarende hagedis. De soort komt ook voor in open bossen en ruige graslanden, in bermen van (spoor)wegen en in een beperkt deel van de duinen. De levendbarende hagedis is een vochtminnende soort die in de genoemde landschapstypen veel wordt aangetroffen op oevers en vochtige terreindelen. De groenstructuren binnen het plangebied vormen matig geschikt habitat voor levendbarende hagedis. Echter, gezien de ligging van het plangebied in het agrarisch gebied en de grote afstand tot geschikte bosgebieden, de kern van het leefgebied, is het uit te sluiten dat levendbarende hagedis in het plangebied leefgebied vindt. De landbouwgronden vormen voor deze soort ongeschikt leefgebied, waardoor het plangebied onbereikbaar wordt voor deze soort. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat levendbarende hagedis in het plangebied voorkomt.

Effectbeoordeling

De landbouwsloten langs locaties 1, 3, 4, 6, 15, 17 en 18 en de poelen op locaties 10, 12, 16 en 19 zijn geschikt als voortplantingshabitat voor kleine watersalamander, Alpenwatersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Indien werkzaamheden aan de sloten plaatsvinden, of de

sloten gedeeltelijk worden gedempt voor het realiseren van een inrit, kan dat een negatief effect hebben op het voortplantingswater van algemene amfibiesoorten. In de omgeving blijft echter voldoende geschikt voortplantingswater beschikbaar, waardoor de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op de voortplantingsmogelijkheden deze soorten.

De amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en bastaardkikker gebruiken (half)natuurlijk grasland, bermen en bosschages in het plangebied mogelijk als landhabitat. De voorgenomen plannen kunnen derhalve een negatief effect hebben op deze soorten. Dit geldt specifiek voor de ontwikkellocaties: 17, 18 en 19. Op de overige locaties is geen geschikt landhabitat voor amfibieën aanwezig en/of wordt het landhabitat niet aangetast door de voorgenomen plannen. De houtsingel tussen locaties 2 en 3 is reeds verwijderd.

Het is niet uit te sluiten dat kamsalamander en poelkikker voorkomen in de poelen op locaties 10, 12, 16 en 19. Aangezien de voorgenomen plannen van locaties 10, 12 en 16 geen negatief effect hebben op de poelen en het omliggende landhabitat, is een negatief effect op de poelkikker en kamsalamander hier uit te sluiten.

Op locatie 19 blijft de vijver en het talud geheel behouden. Op deze locatie wordt het omliggende landhabitat heringericht met inheemse struiken. Door het nemen van mitigerende maatregelen kan een negatief effect op het leefgebied van poelkikker en kamsalamander echter worden voorkomen. Hierdoor wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden.

Mitigerende maatregelen

De werkzaamheden op locatie 19, kunnen een negatief effect hebben op overwinterende Alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker en, op het landhabitat en het voortplantingshabitat van deze soorten, afhankelijk van de periode van uitvoering van de werkzaamheden. Indien de volgende maatregelen worden genomen, is een negatief effect op de Alpenwatersalamander, poelkikker en kamsalamander en overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten.

- + De poel blijft behouden in de oorspronkelijk staat.
- + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden aan oevers, in vegetaties en rond struiken en bomen plaatsvindt in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. De overwinteringsperiode duurt van 1 oktober – 15 maart.
- + Bij snoeien/dunnen in de periode 1 november – 15 maart, worden potentiële verblijfplaatsen in bladhopen en hopen, ruimten onder boomstroken et cetera opgespoord en ongemoeid gelaten.

4.2.6 Vogels

Uit de NDFF blijkt dat in de directe omgeving van het plangebied de volgende vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zijn waargenomen; boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, sperwer en steenuil.

Het gehele plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. Tijdens de veldbezoeken zijn op locatie 8/9 en locatie 19 huismussen waargenomen, op de overige locaties waren geen huismussen aanwezig. In het plangebied en zijn geen horsten van roofvogels, roeken of holtebomen waargenomen.

Op de ontwikkelingslocaties en in en rond de te slopen bebouwing op de locaties zijn geen sporen van uilen aangetroffen.

Uit de NDFF blijkt dat kerkuil niet is waargenomen in het plangebied. De dichtstbijzijnde melding van kerkuil komt van Hersend, ten zuidwesten van Berlicum. Steenuil is een meer voorkomende uilensoort in de omgeving van het plangebied. Het gehele plangebied is geschikt leefgebied voor steenuil. Op de volgende locaties zijn steenuilkasten aangetroffen: in een eikenboom langs Laar en op ontwikkellocaties 5, 16 en 19.

Uit het veldonderzoek in 2018 (Staro 2018) blijkt dat in het plangebied vijf territoria aanwezig zijn.

Op locatie 16 is in 2021 een broedpaar steenuil aanwezig in de kasten binnen het plangebied (mondelijke mededeling bewoners). De locaties 13, 14 en 16 zijn geen uilen aanwezig in de bebouwing. Dit is middels visuele inspectie en op basis van de mogelijkheden voor uilen binnen de bebouwing uitgesloten. In de broedperiode jaagt de steenuil (afhankelijk van de voedselvoorziening en de geschiktheid van het biotoop) in 95% van de gevallen binnen 300 meter om zijn nestplaats. Dat houdt in dat de akkers en graslanden binnen het plangebied tevens foerageergebied en essentieel functioneel leefgebied zijn van steenuil.

De te slopen gebouwen op de ontwikkelingslocaties 1, 2, 7, 13 en 14 en de houten schuren op locatie 5 zijn vanwege de constructie ongeschikt als verblijfplaats voor huismus en gierzwaluw. De daken sluiten precies aan op de muren. In de gebouwen is geen spouwmuur aanwezig. Ook is geen plek onder het dak of de dakplaten voor huismussen. Voor gierzwaluw zijn de gebouwen te laag. Hierdoor kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van deze vogelsoorten op deze locaties worden uitgesloten.

Effectbeoordeling

Het gehele plangebied Laar – Nieuw Laar is geschikt als foerageer- en broedgebied voor diverse vogelsoorten.

Met de voorgenomen plannen zal op diverse locaties akker, grasland, struweel en bomen worden verwijderd. In de voorgenomen plannen zullen echter ook struiken en bomen worden teruggebracht rond de bebouwing. Ook zal een voedselbos worden aangelegd en de beek natuurvriendelijk worden

ingericht. Na het uitvoeren van de voorgenomen plannen zal het plangebied nog steeds en waarschijnlijk zelfs meer geschikt zijn als foerageergebied voor vogels. Aangezien in het plangebied en de directe omgeving voldoende, even geschikt foerageergebied aanwezig blijft, zijn negatieve effecten op het foerageergebied van vogels redelijkerwijs uit te sluiten.

In het plangebied en de directe omgeving is en blijft tevens voldoende broedgebied voor vogels aanwezig; negatieve effecten op broedgebied van vogels zijn daardoor redelijkerwijs uit te sluiten.

Gedurende het broeden zijn de nesten van vogels en de omliggende functionele leefomgeving strikt beschermd. Het kappen van bomen en struiken en het bouwrijp maken van grasland in het broedseizoen kan een negatief effect hebben op broedende vogels.

In het plangebied zijn meerdere steenuilterritoria aanwezig. Nader onderzoek naar steenuilen in 2018 heeft uitgewezen dat op de ontwikkellocaties geen steenuilen aanwezig zijn. In 2021 is een vaste rust- en verblijfplaats vastgesteld op locatie 16. Het voorgenomen plan; het splitsen van de woning in het bestemmingsplan, heeft geen effect op de vaste rust- en verblijfplaatsen of het functioneel leefgebied van de steenuil.

Daarnaast is middels een effectbeoordeling in 2018 bepaald dat in het plangebied voldoende geschikt foerageergebied in een straal van 300 meter rond het nest beschikbaar blijft. Ook door het verplaatsen van de Ruimte voor Ruimte kavels ten opzichte van de vorige plannen, blijft voldoende geschikt functioneel leefgebied behouden voor de steenuilen. Daarnaast is een nieuw steenuilkast geplaatst op het terrein van Laar 29, nabij de landschappelijke inrichting, waardoor extra nestruimte beschikbaar is. En door het natuurlijk inrichten van de maisakker als voedselbos en het herinrichten van de beek en de sloot, wordt meer geschikt foerageergebied gecreëerd voor de steenuil. Per saldo zullen de voorgenomen plannen geen negatief effect hebben op verblijfplaatsen van steenuilen of het functioneel leefgebied.

Mitigerende maatregelen

Door bomen en struiken buiten het broedseizoen te verwijderen en grasland buiten het broedseizoen bouwrijp te maken wordt voorkomen dat broedende vogels worden verstoord of nesten worden vernietigd. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

4.2.7 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de Atlas van de Nederlandse vleermuizen (1997), Korsten en Regelink (2010) blijkt dat de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis, grijze grootoorvleermuis,

franjestartaart, laatvlieger, meervleermuis en watervleermuis (alle §3.2 Wnb) voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Het gehele plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen en het is aannemelijk dat regelmatig vliegactiviteit van vleermuizen in het plangebied plaatsvindt. De bomenlanen kunnen fungeren als (belangrijke) vliegroutes voor vleermuizen.

In de bomen op de ontwikkelingslocaties zijn geen hopen waargenomen die als vleermuisverblijfplaats kunnen dienen. Vanwege de lege spouwmuren met enkele open stootvoegen en grote ruimten in de muren en het dak van de bebouwing en de aanwezigheid van pannendaken is het niet uit te sluiten dat de aanwezige boerderijen op locaties 1 en 2 gebruikt worden als verblijfplaats voor vleermuizen.

De te slopen gebouwen op de overige locaties (5, 13, 14) zijn vanwege het ontbreken van open stootvoegen en/of toegankelijkheid tot spouwmuren, dakpannen, loodslabben en betimmering niet geschikt voor het herbergen van vleermuisverblijfplaatsen. Op de locaties 8/9 en 16 zijn mogelijk wel vleermuizenverblijfplaatsen aanwezig, maar deze gebouwen zijn al fysiek gesplitst. Op deze locaties wordt alleen het bestemmingsplan gewijzigd.

Overige zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied drie hazen waargenomen in de velden rond de locaties 17 en 18. Op locaties 18 zijn sporen waargenomen (wissels, graafsporen en pootafdrukken) van vermoedelijk das. Op locatie 19 is een dassenburcht aanwezig. De bewoners van de locatie hebben de das recentelijk (april 2021) met een wildcamera vastgelegd.

Uit gegevens van de NDFB blijkt dat binnen het plangebied de volgende grondgebonden zoogdiersoorten zijn waargenomen: egel, haas, huisspitsmuis en ree (alle §3.3 Wnb). Op een afstand van nul tot één kilometer van de buitenste grens van het plangebied zijn bever (§3.2 Wnb), algemene muizen, das, eekhoorn, konijn, steenmarter, vos en waterspitsmuis (alle §3.3 Wnb) waargenomen.

Het plangebied kan (onderdeel van) het leefgebied vormen van grondgebonden zoogdieren das, bunzing, egel, hermelijn, konijn, vos, wezel, algemene (spits)muizensoorten en steenmarter (alle §3.3 Wnb).

Voor bever zijn in het plangebied geen geschikt locaties aanwezig waar geschikt oppervlaktewater en voldoende foerageergebied aanwezig zijn. De aanwezigheid van bever in het plangebied is uit te sluiten. Van steenmarter en bunzing zijn geen nesten of hopen waargenomen op de ontwikkelingslocaties. Het is derhalve redelijkerwijs uit te sluiten dat vaste verblijfplaatsen van deze dieren op deze locaties aanwezig zijn.

Op locatie 19, de locatie waar de landschappelijke inrichting is beoogd, is een dassenburcht aanwezig. Het talud waarin de burcht aanwezig is en de vijver worden niet aangepast, en blijven geheel behouden.

Van konijn, hermelijn, wezel en egel zijn geen verblijfplaatsen aangetroffen op de meeste ontwikkelingslocaties. Vanwege de hoeveelheid vegetatie die

aanwezig is op ontwikkelingslocatie 10, is het echter niet uit te sluiten dat zich hier verblijfplaatsen van deze soorten bevinden. Ook op locatie 19 is veel vegetatie aanwezig in de vorm van (groenblijvende) struiken en bomen, waardoor de aanwezigheid van deze soorten niet kan worden uitgesloten.

In de houtsingel op de grens tussen locatie 3 en 2 (Laar 27) was vanwege de aanwezige dekking geschikt als leefgebied voor wezel en hermelijn, maar dat was beperkt tot de houtsingel. De houtsingel is inmiddels afgezet en het is niet duidelijk of voldoende ondergroei aanwezig is om als onderdeel van het leefgebied van deze soorten te kunnen dienen. Ze kunnen dan foerageren tussen de varkensstallen en eventueel op de akker. Op locaties 2 en 3 zijn de foerageermogelijkheden voor wezel en hermelijn zeer marginaal. De aanwezigheid van verblijfplaatsen is hier uit te sluiten.

Effectbeoordeling

Vleermuizen

De bebouwing op locatie 1 en 2 gebruikt wordt als paarverblijfplaats door gewone dwergvleermuis (Staro, 2018). Wanneer deze bebouwing wordt gesloopt worden verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd en individuen gedood.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Vooral de opgaande groenstructuren zijn hiervoor geschikt. De groenstructuren blijven in het plangebied grotendeels behouden en worden plaatselijk versterkt. De voorgenomen ontwikkelingen zullen derhalve geen invloed hebben op de functie van het plangebied als foerageergebied. Het plangebied blijft geschikt als foerageergebied voor vleermuizen tijdens en na de uitvoering van de voorgenomen plannen en in de omgeving blijft voldoende, even geschikt foerageergebied behouden.

Grondgebonden zoogdieren

Mogelijk behoort het plangebied tot het leefgebied van een aantal zoogdieren van §3.3 Wnb; bunzing, egel, hermelijn, konijn, vos, wezel, algemene (spits)muisensoorten en steenmarter.

De voorgenomen ontwikkeling heeft mogelijk een tijdelijk negatief effect op deze soorten; het leefgebied wordt tijdelijk kleiner en er is mogelijk sprake van tijdelijke verstoring. Na de werkzaamheden zal het gehele plangebied weer geschikt zijn voor de genoemde soorten en in de omgeving blijft voldoende, even geschikt leefgebied aanwezig.

Op locatie 10 is een dassenburcht aanwezig. De voorgenomen plannen (landschappelijke inrichting en aanleg en gebruik van het onderhouds- en toegangspad naar het beoogde voedselbos) hebben mogelijk een negatief effect op de burcht. Door het verstoren van de burcht door de werkzaamheden kan de burcht permanent verlaten worden. Ook kan de toename van recreanten en passanten (al dan niet met hond) een negatief effect hebben op de rust in de burcht. Het vernietigen van een burcht is een overtreding van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Op basis

van de precieze planning, werkzaamheden en inrichting dient een mitigatieplan voor de das te worden opgesteld met daarin opgenomen de precieze maatregelen om een negatief effect op de dassenburcht te voorkomen. Indien een negatief effect op de burcht wordt voorkomen is overtreding van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk en hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden.

Op locatie 10 en 19 zal tijdelijk mogelijk een deel van het leefgebied van de soorten verdwijnen. Echter, door het landschappelijk inrichten van de locatie, zal in het gebied geschikt leefgebied voor de soorten behouden blijven. De voorgenomen plannen op locaties 10 en 19 kunnen vernietiging van verblijfplaatsen van konijn, egel, wezel, hermelijn en algemene (spits)muizensoorten tot gevolg hebben en er kunnen mogelijk individuen worden verwond of gedood. Het is namelijk niet uit te sluiten dat op en rond de aardenwallen en de coniferenhagen verblijfplaatsen van deze diersoorten aanwezig zijn.

Na de herinrichting van de gebieden zullen ze weer volledig geschikt zijn als leefgebied voor deze soorten.

Gezien de voorgenomen plannen op de overige ontwikkelingslocaties is het vernietigen van verblijfplaatsen van hermelijn of wezel daar niet te verwachten.

Mitigerende maatregelen

Wanneer de bebouwing op locaties 2 wordt gesloopt worden verblijfplaatsen van veldmuizen worden vernietigd en mogelijk individuen gedood.

Voorafgaand aan de sloop en de werkzaamheden aan de bebouwing op locatie 2 dienen derhalve mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

Voor konijn, egel en algemene (spits)muizensoorten geldt in de provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten. Dit betekent dat bij handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor aanwezige dieren, negatieve gevolgen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dan wel beperkt.

Voor wezel en hermelijn geldt deze vrijstelling niet. Echter, omdat plangebieden op locaties 10 en 19 (enige locaties waar mogelijk verblijfplaatsen van deze soorten aanwezig zijn) slechts een zeer kleine oppervlakte betreft, kleiner dan 1 ha, is het volgens de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming van de Provincie Noord-Brabant niet noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar deze diersoort. Het is wel verplicht om mitigerende maatregelen te nemen.

Dit dient te worden gedaan door:

- + het voorzichtig verwijderen van struikvegetatie buiten het voortplantingsseizoen van kleine marters (1 maart t/m 1 september).
- + bij maai- of graafwerkzaamheden één kant uit werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
- + wanneer grondwerkzaamheden plaatsvinden, wordt het betreffende perceel een week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het te maaien (10 cm boven maaiveld) en het maaisel direct af te voeren. Ook hierbij wordt één kant op gemaaid.
- + in het plangebied na herinrichting voldoende dekking te realiseren in de vorm van groene (lijn)structuren, zoals houtwallen/singels, hagen en/of takkenrillen.

Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen ten aanzien van de das dient een mitigatieplan te worden opgesteld zodra de exacte planning, werkzaamheden en inrichting bekend zijn.

5 Conclusies

5.1 Beschermde gebieden

Uitkomst is afhankelijk van de definitieve stikstofberekening.

5.2 Beschermde soorten

In het plangebied komen mogelijk verschillende soorten voor die zijn beschermd onder paragrafen 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming.

Soorten van paragraaf 3.1 van de Wet natuurbescherming

Op de ontwikkelingslocaties zijn geen huismussen, gierzwaluwen of roofvogels (waarvan het nest jaarrond beschermd is) aanwezig.

In het plangebied zijn meerdere steenuilterritoria aanwezig, blijkt uit onderzoek (Staro, 2018). De voorgenomen plannen hebben geen negatief effect op de aanwezige verblijfplaatsen of het functioneel leefgebied van de steenuilen.

Het plangebied is geschikt als broed- en foerageergebied voor diverse vogelsoorten. De voorgenomen plannen zullen geen negatieve effecten hebben ten aanzien vogels, mits bomen en struiken buiten het broedseizoen worden verwijderd/gesnoeid en grasland buiten het broedseizoen bouwrijp wordt gemaakt. Het broedseizoen loopt globaal van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

Soorten van paragraaf 3.2 van de Wet natuurbescherming

De werkzaamheden op locatie 19, kunnen een negatief effect hebben op overwinterende kamsalamander en poelkikker en, op het landhabitat en het voortplantingshabitat van deze soorten, afhankelijk van de periode van uitvoering van de werkzaamheden. Indien mitigerende maatregelen worden genomen, is een negatief effect op de poelkikker en kamsalamander en overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten.

Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor vlemmuizen. Negatieve effecten op het foerageergebied zijn redelijkerwijs uit te sluiten. Na de uitvoering van de werkzaamheden is het plangebied nog steeds even geschikt als foerageergebied en ook in de directe omgeving blijft voldoende alternatief, even geschikt, foerageergebied behouden.

Wanneer de bebouwing op locatie 2 wordt gesloopt, wordt een paarverblijfplaats van vlemmuizen vernietigd en worden mogelijk individuen gedood. Voorafgaand aan de sloop en de werkzaamheden aan de bebouwing op locatie 2 dienen derhalve mitigerende maatregelen te worden genomen en dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming te worden verkregen.

Soorten van paragraaf 3.3. van de Wet natuurbescherming

Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen ten aanzien van de das(senburcht) dient een mitigatieplan te worden opgesteld.

Voor konijn, egel en algemene (spits)muisensoorten geldt in de provincie Noord-Brabant in het kader van ruimtelijke ontwikkeling een algehele vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Het is derhalve niet noodzakelijk om mitigerende maatregelen te nemen voor deze zoogdiersoorten. Wel geldt de zorgplicht voor deze soorten. Dit betekent dat bij handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor aanwezige dieren, negatieve gevolgen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dan wel beperkt.

Voor wezel en hermelijn geldt deze vrijstelling niet. Echter, omdat plangebied locatie 10 slechts een zeer kleine oppervlakte betreft, kleiner dan 1 ha, is het volgens de Handreiking kleine marters in relatie tot soortbescherming van de Provincie Noord-Brabant niet noodzakelijk om nader onderzoek uit te voeren naar deze diersoort. Het is wel verplicht om mitigerende maatregelen te nemen.

Het is niet aannemelijk, maar niet geheel uit te sluiten dat grote modderkruiper voorkomt in de landbouwsloten die langs de RvR-kavels lopen. Het dempen van een klein deel van de landbouwsloten ter plaatse van een inrit heeft geen negatief effect op grote modderkruiper indien mitigerende maatregelen worden genomen.

De amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander, Alpenwatersalamander en bastaardkikker gebruiken het grasland in het plangebied mogelijk als landhabitat.

Als gevolg van de voorgenomen plannen kunnen exemplaren van deze soorten worden verstoord en verdwijnt tijdelijk mogelijk land- en overwinteringshabitat. Voor de amfibiesoorten gewone pad, bruine kikker, kleine watersalamander en bastaardkikker geldt in provincie Noord-Brabant, in het kader van ruimtelijke ontwikkeling, een vrijstelling van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Wel blijft voor deze soorten de zorgplicht gelden. Dit betekent dat bij handelingen (of het nalaten hiervan) waarvan men weet, of redelijkerwijs kan vermoeden, dat ze nadelig zijn voor aanwezige dieren, negatieve gevolgen zoveel mogelijk moeten worden voorkomen dan wel beperkt.

Voor Alpenwatersalamander geldt geen vrijstelling. De werkzaamheden op locatie 19, kunnen een negatief effect hebben op overwinterende Alpenwatersalamander en op het landhabitat en het voortplantingshabitat, afhankelijk van de periode van uitvoering van de werkzaamheden. Indien mitigerende maatregelen worden genomen, is een negatief effect op Alpenwatersalamander en overtreding van de Wet natuurbescherming uit te sluiten.

5.3 Vervolgstappen en mitigerende maatregelen

De volgende maatregelen en vervolgstappen dienen te worden genomen om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

1. De vegetatie (bomen, struiken, grasland) in het plangebied wordt verwijderd buiten het broedseizoen van vogels. Globaal loopt het broedseizoen van half maart tot en met juli. In het kader van de Wet natuurbescherming wordt echter geen standaardperiode gehanteerd voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.
2. Voorafgaand aan de sloop van de bebouwing op locatie 2 (Laar 27) dient een ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden verkregen t.a.v. vleermuizen.
3. Om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen ten aanzien van de das(senburcht) dient een mitigatieplan te worden opgesteld.
4. Voor algemeen voorkomende soorten amfibieën en zoogdieren wordt voldaan aan de zorgplicht. Dit kan gedaan worden door het voorzichtig verwijderen van struikvegetatie langs de sloten en materialen in het plangebied. Ook dienen aangetroffen dieren voorzichtig te worden verjaagd of verplaatst tot buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.
5. op locatie 10 dienen mitigerende maatregelen te worden genomen voor wezels
 - + het voorzichtig verwijderen van struikvegetatie buiten het voortplantingsseizoen van kleine marters (1 maart t/m 1 september).
 - + bij maai- of graafwerkzaamheden één kant uit werken, zodat aanwezige dieren kunnen vluchten.
 - + wanneer grondwerkzaamheden plaatsvinden, wordt het betreffende perceel een week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het te maaien (10 cm boven maaiveld) en het maaisel direct af te voeren. Ook hierbij wordt één kant op gemaaid.
 - + in het plangebied voldoende dekking realiseren in de vorm van groene (lijn)structuren, zoals houtwallen/singels, hagen en/of takkenrillen.
6. In verband met de mogelijke aanwezigheid van Alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker:
 - + De poel blijft behouden in de oorspronkelijk staat.
 - + Het uitvoeren van graafwerkzaamheden aan oevers, in vegetaties en rond struiken en bomen plaatsvindt in de periode buiten de overwinteringsperiode van deze soort. De overwinteringsperiode duurt van 1 oktober – 15 maart.
 - + Bij snoeien/dunnen in de periode 1 november – 15 maart, worden potentiële verblijfplaatsen in bladhopen en hopen, ruimten onder boomstroken et cetera opgespoord en ongemoeid gelaten.
7. Het dempen van een klein deel van de landbouwsloten ter plaatse van een inrit heeft geen negatief effect op grote modderkruiper mits:
 - + een voldoende grote duiker onder de inrit wordt geplaatst, die jaarlijks wordt onderhouden.
 - + Werkzaamheden worden uitgevoerd als de sloot droog is gevallen.
 - + Of in de winterrustperiode als grote modderkruipers in diepere delen van de sloten verblijven.
 - + voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden (maximaal een week) de vegetatie in de sloot (boven de bodem) wordt gemaaid ter plaatse van de inrit, zodat dat deel van de sloot ongeschikt wordt voor grote modderkruipers.
 - + Hiervoor een ecologisch werkprotocol wordt opgesteld.

Tabel 1. Overzicht mogelijk aanwezige en aangetroffen beschermde soorten

Soort(groep)	Bescherming	Functie plangebied	Mogelijk effect	Ontheffing nodig	Maatregelen
Bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander	§3.3 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, algehele vrijstelling	Voldoen aan de zorgplicht, zie §4.2.5
Alpenwater-salamander, kamsalamander, poelkikker	§3.3 Wnb en §3.2 Wnb	Land- en overwinterings-habitat	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Werken buiten kwetsbare perioden, en behouden poel, zie §5.3
Grote modderkruiper	§3.3 Wnb	Leefgebied	Mogelijk	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Aanleggen duiker onder inritten en ongeschikt maken watergangen voor werkzaamheden, zie §5.3
Vogels	§3.1 Wnb (nest niet jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Verwijderen en/of snoeien van vegetatie buiten het broedseizoen
Steenuil	§3.1 Wnb (nest jaarrond beschermd)	Foerageer- en broedgebied	Ja	Nee	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Foerageer-gebied	Nee	-	-
Vleermuizen	§3.2 Wnb	Vaste rust- en verblijfplaatsen	Ja	Ja	Ontheffing aanvragen en mitigerende maatregelen nemen
Egel, konijn, algemene muizensoorten	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Voldoen aan de zorgplicht, zie §5.3
Wezel en hermelijn	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen	Zie §5.3
Das	§3.3 Wnb	Leefgebied en verblijfplaatsen op locatie 19	Ja	Nee, op voorwaarde uitvoeren maatregelen mitigatieplan	Opstellen mitigatieplan en voorkomen overtreding Wnb

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- + [REDACTED] De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- + [REDACTED] (RAVON) (redactie). 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland, Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden.
- + [REDACTED], 2005. De gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* in Nederland: een eerste inhaalslag november 2005.
- + [REDACTED] Herkennen van potentiële vleermuiswaarden: in het kader van quickscans en andere ecologisch vooronderzoek. Zoogdiervereniging- rapport 2010.44. Zoogdiervereniging, Nijmegen.
- + [REDACTED] 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.
- + Ministerie van Economische Zaken. Brochure: Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen, lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3 december 2016.
- + Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Internet

- + Natura 2000-gebieden, www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx, 24-05-2018
- + Natuurbeheerplan, provincie Noord-Brabant, <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan>, 24-05-2018
- + NDFF - quickscanhulp.nl 25-06-2018 11:13:35
- + <http://www.netwerkecologischemonitoring.nl/dataloket>
- + www.compendiumvoordeleefomgeving.nl
- + www.eis-nederland.nl
- + www.libellenet.nl
- + www.soortenbank.nl
- + www.telmee.nl
- + www.vlindernet.nl
- + www.waarneming.nl
- + www.zoogdiervereniging.nl
- + www.verspreidingsatlas.nl

Bijlage 1 Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van natuurwaarden sinds 1 januari 2017 geregeld in de Wet natuurbescherming. Deze wet regelt de bescherming van soorten, gebieden en houtopstanden en vervangt daarmee de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Boswet. Daarnaast geldt per provincie beleid voor de bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (voorheen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genoemd).

Soortbescherming

Op het gebied van soortbescherming is het uitgangspunt van de Wet natuurbescherming dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan; het 'nee, tenzij-principe'.

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn, een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. De Wet natuurbescherming kent de volgende drie categorieën beschermde soorten:

1. Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd volgens het beschermingsregime van de Europese Vogelrichtlijn;
2. Soorten, niet vogels zijnde, van de Europese Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt;
3. 'Andere soorten', waaronder soorten die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

De drie beschermingsregimes kennen elk hun eigen verbodsbepalingen. De verbodsbepalingen voor vogels en overige Europese soorten (categorie 1 en 2) zijn letterlijk overgenomen uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Voor de andere, 'nationaal' beschermde soorten (categorie 3) gelden verbodsbepalingen die geïnspireerd zijn op de Habitatrichtlijn, maar in sommige opzichten minder streng zijn. In tabel 1 zijn de verbodsbepalingen per regime weergegeven.

Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- + Er mag alleen van de verbodsbepalingen worden afgeweken als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is;
- + Er moet sprake zijn van een in de wet genoemd belang. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn, zoals ruimtelijke ontwikkeling, volksgezondheid of openbare veiligheid;
- + Er mag geen afbreuk worden gedaan aan de staat van instandhouding van de soort.

Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen is bovendien vrijstelling mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

Tabel 1. Verbodsbepalingen per categorie beschermde soorten

Categorie 1 (§ 3.1 Wnb)	Categorie 2 (§ 3.2 Wnb)	Categorie 3 (§ 3.3 Wnb)
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	-
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	-
-	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren, ook niet beschermde soorten, kent de Wet natuurbescherming een zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Dit betekent dat voorafgaand aan handelingen inzichtelijk moet zijn welke natuurwaarden aanwezig zijn, de kwetsbaarheid hiervan en de mogelijke gevolgen die de handeling hiervoor kan hebben. Bij de uitvoering van de handelingen dienen negatieve gevolgen zoveel mogelijk te worden voorkomen, dan wel beperkt of ongedaan te worden gemaakt. De zorgplicht is altijd van toepassing, ongeacht vrijstelling of ontheffing.

Natura 2000 (bron: Rijksoverheid)

In 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. De wet biedt een beschermingskader voor de flora en fauna binnen de aangewezen beschermde gebieden, de zogenaamde Natura 2000-gebieden en bijzondere nationale gebieden.

De wet bepaalt dat projecten en andere handelingen die de kwaliteit van de habitats kunnen verslechteren of die een verstorend effect kunnen hebben op de soorten, niet mogen plaatsvinden zonder vergunning. Ook plannen moeten getoetst worden op hun gevolgen voor de Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt met de habitattoets.

De habitattoets bestaat uit drie onderdelen:

- + oriëntatiefase (en vooroverleg);
- + verslechterings- en verstoringsstoets;
- + passende beoordeling.

De oriëntatiefase maakt geen deel uit van de in de wet geregelde procedures. In de praktijk is deze stap nodig. Gezamenlijk met het bevoegd gezag wordt bepaald of goedkeuring van het plan nodig is en welke verdere procedure doorlopen moet worden. Afhankelijk van de kans en omvang van de effecten op een Natura 2000-gebied bestaat de vervolprocedure uit het uitvoeren van een verslechterings- en verstoringsstoets, een passende beoordeling of geen enkele toetsing.

Indien er geen kans is op negatieve effecten op een Natura 2000-gebied is geen goedkeuring voor de plannen of het project nodig.

Als uit de oriëntatiefase is gebleken dat er kans is op significant negatieve effecten voor het Natura 2000-gebied, dient een passende beoordeling te worden uitgevoerd. Indien uit de passende beoordeling blijkt dat er kans is op een significant negatief effect moet aan de volgende criteria worden voldaan:

- + er zijn geen alternatieve oplossingen voor het project die minder of geen negatieve effecten hebben voor het Natura 2000-(deel)gebied;
- + er is sprake van dwingende redenen van groot openbaar belang;
- + er is voorzien in compenserende maatregelen.

Alléén als aan deze voorwaarden wordt voldaan, kan goedkeuring worden verleend.

Indien uit de oriëntatiefase is gebleken dat er een kans is op (niet-significante) negatieve effecten, dient een verslechterings- en verstoringsstoets te worden uitgevoerd. Met dit onderzoek wordt bepaald:

- + of deze kans reëel is en
- + of de verslechtering of verstoring aanvaardbaar is.

Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur (bron: Rijksoverheid)

Natuurgebieden in Nederland zijn erg versnipperd. Het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS) heeft als doel om natuurgebieden te vergroten en met elkaar te verbinden. Door verbindingen tussen natuurgebieden te maken, kunnen planten en dieren zich makkelijker verspreiden over meer gebieden. Hierdoor zijn deze gebieden beter bestand tegen negatieve milieu-invloeden. In grotere natuurgebieden kunnen bovendien meer soorten planten en dieren leven.

Het doel van het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur is om de EHS als netwerk van natuurgebieden te beschermen tegen negatieve effecten van ruimtelijke ingrepen. Dat betekent niet dat ontwikkelingen zoals woningbouw en bedrijvigheid, verboden zijn. Door het doorlopen van het afwegingskader wordt vastgesteld of, en zo ja, onder welke voorwaarden een ontwikkeling in de Ecologische Hoofdstructuur kan worden toegelaten.

De bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur vindt plaats door het nee-tenzij-regime uit de Nota Ruimte. Dit houdt in dat ruimtelijke ingrepen in de EHS met een negatief effect op de EHS in principe niet zijn toegestaan. Onder voorwaarden kan hiervan worden afgeweken.

De beleidsmatige basis voor het afwegingskader voor de Ecologische Hoofdstructuur is de Nota Ruimte. Daarnaast hebben Rijk en provincies een beleidskader Spelregels EHS opgesteld. Het

beleidskader geeft een uitwerking, verduidelijking en aanscherping van de verschillende onderdelen van het afwegingskader. De provincies laten de inhoud van de Spelregels EHS doorwerken in het provinciaal ruimtelijk beleid.

De bescherming van de EHS gebeurt via de regelgeving van de ruimtelijke ordening. Het beschermingsregime is onder de Wro door het Rijk vastgelegd in de AMvB Ruimte en werkt via provinciale verordeningen.

Bijlage 2 Nader onderzoek

Resultaten onderzoek vleermuizen

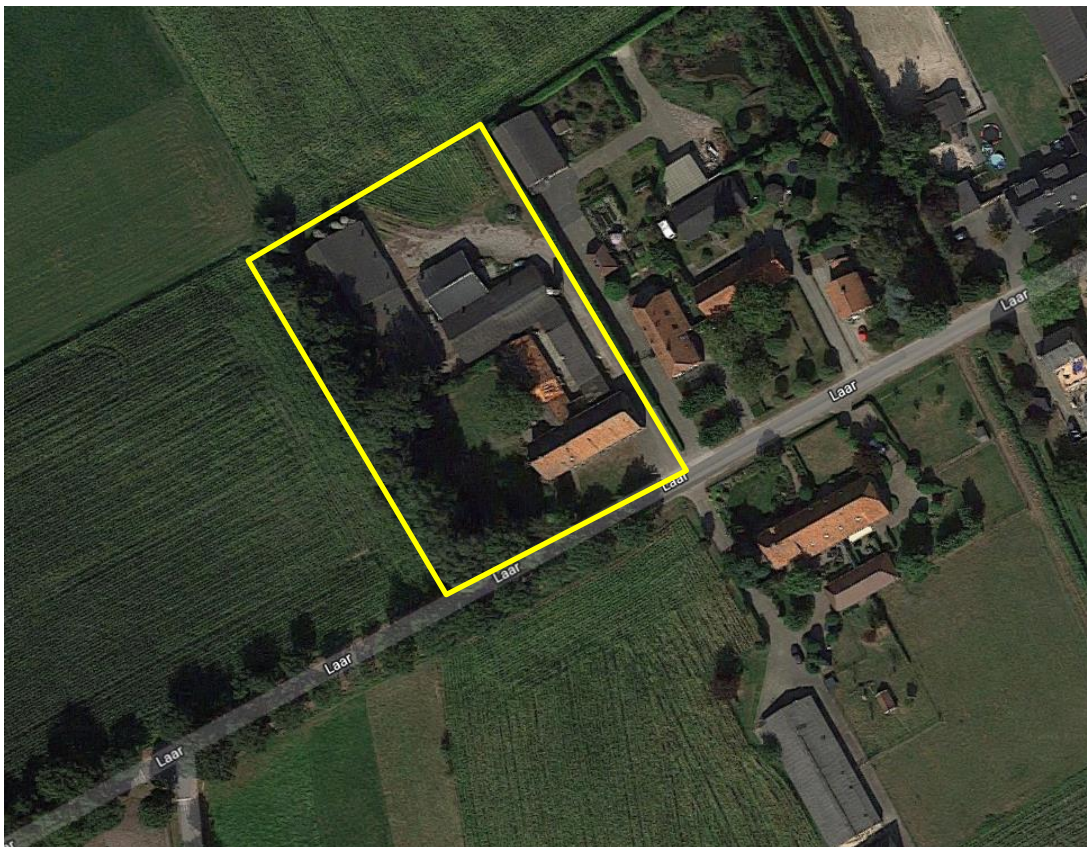
Laar 27 te Berlicum

Datum : 12 november 2018
 Projectnummer : P18-0237
 Opdrachtgever : Pouderoyen
 Opgesteld door : XXXXXXXXXX
 Kwaliteitscontrole : XXXXXXXXXX

Kader

Initiatiefnemer is voornemens de woning aan de Laar 27 te Berlicum te splitsen en de varkenstallen te slopen. In verband met de voorgenomen plannen is in 2018 een toets flora en fauna uitgevoerd (Staro, P18-0133). Hieruit is gebleken dat de woning en varkenstallen mogelijkheden biedt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Indien verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn, kunnen de voorgenomen werkzaamheden negatieve effecten tot gevolg hebben.

Om eventuele overtreding van de huidige Wet natuurbescherming te kunnen voorkomen, is een nader onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen.

Figuur 1. Globale begrenzing plangebied (geel omlijnd)

Methode

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform het vleermuisprotocol van 2017.

In het voorjaar van 2018 zijn drie veldbezoeken uitgevoerd om foerageergebied, vliegroutes en mogelijke kraamkolonie- en zomerverblijven van vleermuizen in of aan de gebouwen te kunnen vaststellen. Daarvan zijn twee avondrondes uitgevoerd in de periode 15 mei tot 15 juli en is een ochtendbezoek uitgevoerd in de periode 15 april tot 15 augustus.

In het najaar van 2018 zijn tevens twee avondrondes uitgevoerd in de periode 15 augustus tot 1 oktober om foerageergebied, vliegroutes, paarverblijven en zwermgedrag vast te stellen dat een winterverblijfplaats van vleermuizen indiceert. De gewone dwergvleermuis gebruikt in de winter grote gebouwen als massale winterverblijfplaats. De gebouwen kenmerken zich vooral door de grote oppervlakte aan beschikbare verblijfplaatsen (spouw, dilatatievoeg, holle vloerelementen etc.), relatief hoge en oude gebouwen waar meer dan honderden tot duizenden vleermuizen in kunnen verblijven. Om massale winterverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis vast te stellen is het noodzakelijk om twee nachtbezoeken in de periode augustus tot 10 september tussen 0:00 uur tot 02:00 uur uit te voeren. De gewone dwergvleermuizen komen rond die periode massaal naar de winterverblijfplaats en zwermen daar rond. In dit geval is gekozen om geen onderzoek uit te voeren naar massale winterverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gedurende de nacht, omdat het gebouw niet voldoet aan de specificaties van een mogelijke massawinterverblijfplaats. Het gebouw biedt niet voldoende oppervlakte aan schuilplaatsen die kunnen dienen als massawinterverblijfplaats voor grote hoeveelheden aan vleermuizen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd met behulp van verschillende batdetectors (Pettersson D240x en Anabat Walkabout). Vleermuizen maken ultrasoon geluid, en met de echo daarvan krijgen ze een geluidsbeeld van de omgeving. Wij kunnen dat geluid met het blote oor niet of nauwelijks horen, maar een batdetector zet het ultrasonische geluid om naar een geluidsfrequentie die wij wel kunnen horen. Met de batdetectors die gebruikt zijn tijdens het vleermuisonderzoek is het mogelijk om opnames te maken van de geluiden. De Anabat Walkabout heeft als meerwaarde dat de sonogrammen van de geluiden van de vleermuizen gelijk zichtbaar zijn en in het veld kunnen worden geanalyseerd. De opnames zijn, indien noodzakelijk, achteraf geanalyseerd om met zekerheid de vleermuissoort vast te stellen met behulp van BatExplorer.

Tabel 1 geeft een overzicht van de bezoekdata, de onderzoeker(s), de onderzochte soortgroep(en), het moment op de dag en de weersomstandigheden.

Tabel 1. Overzicht veldbezoeken, onderzoekers en weersomstandigheden. Onderzoekers: IV = Ivar Vleut, KM = Kirsten Moonen, NC = Nicole Cordewener.

Periode	datum	tijd (van - tot)	onderzoeker	bewolking	temp	neerslag	wind
Voorjaar	14-6-2018	21:50 – 0.00	KM + IV	Bewolkt	16 °C	geen	Windkracht 1
Voorjaar	6-7-2018	21:55 – 0:00	KM + NC	Licht bewolkt	22 °C	geen	Windkracht 2
Voorjaar	9-8-2018	04:00 – 06:00	IV	Helder	17 °C	geen	Windkracht 1
Najaar	29-8-2018	0:00 – 02:00	IV	Licht bewolkt	15 °C	geen	Windkracht 2
Najaar	26-9-2018	0:00 – 02:00	IV + KM	Helder	11 °C	geen	Windkracht 1

Resultaten Vleermuizen

Voorjaar 2018

Tijdens het voorjaar zijn drie rondes uitgevoerd, waarvan twee avondrondes en één ochtendronde. Een samenvatting van de belangrijkste functies van het plangebied voor vleermuizen is te zien in figuur 2. De precieze waarnemingen per onderzoeksronde zijn weergegeven in bijlage 1. Gedurende de onderzoeken in het voorjaar zijn drie foeragerende gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied waargenomen, voornamelijk bij de bomen aan de westkant van het plangebied. Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen binnen het plangebied aangetroffen. De laanbomen ten zuiden van de woning worden gebruikt als vliegroute door minimaal vijf gewone dwergvleermuizen. Verder zijn in het plangebied meerdere vleermuizen aangetroffen die geen binding met het te herontwikkelen gebouw of de directe omgeving bleken te hebben. Deze individuen zijn als “ter plaatse” aangegeven in de waarnemingen per onderzoeksronde, weergegeven in bijlage 1.

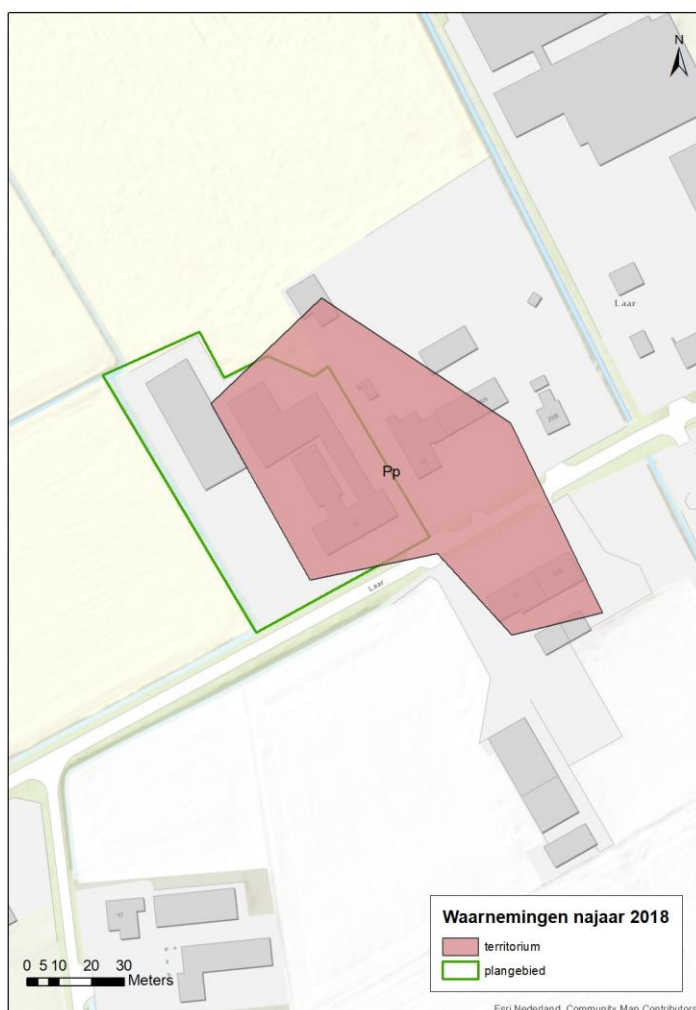
Figuur 2. Samenvatting waarnemingen vleermuizen binnen en buiten het plangebied gedurende drie rondes in het voorjaar van 2018.
Pp = *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Najaar 2018

In het najaar van 2018 zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd. Een samenvatting van de belangrijkste functies van het plangebied voor vleermuizen is te zien in figuur 3. De precieze waarnemingen per onderzoeksrunde zijn weergegeven in bijlage 1.

Tijdens het najaarsonderzoek is een enkele foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen ten oosten van de woning.

Mannetjes vleermuizen van sommige soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, vertonen in deze periode een opvallend baltsgedrag. Tijdens de balts vliegen de mannetjes van de gewone dwergvleermuis roepend rond om vrouwtjes te lokken binnen een territorium, veelal gebruiken ze hierbij vaste trajecten. Het is dan mogelijk om paarverblijfplaatsen vast te stellen. Paarverblijven bevinden zich vaak in het centrum van het territorium in voornamelijk gebouwen of holle bomen. Tijdens het eerste bezoek is een baltsende gewone dwergvleermuis net ten oosten van de woning aangetroffen, maar bij de tweede ronde is een baltsende gewone dwergvleermuis over een groot gedeelte van het plangebied waargenomen, zie figuur 3. De woning en stallen binnen het plangebied bieden meerdere mogelijkheden die kunnen dienen als paarverblijfplaats. Het is niet uit te sluiten dat een paarverblijfplaats in een van de gebouwen binnen het plangebied aanwezig is. Echter is het gezien het territorium vrijwel onmogelijk om precies aan te geven waar de verblijfplaats zich bevindt.

Figuur 3. Samenvatting waarnemingen vleermuizen binnen en buiten het plangebied gedurende twee rondes in het najaar van 2018.
Pp = *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Effectbeoordeling en toetsing Wet natuurbescherming

Foerageergebied

Tijdens de veldbezoeken zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen aangetroffen binnen en rondom het plangebied, voornamelijk bij de houtwal aan de westkant. De houtwal blijft behouden en voorgenomen plannen hebben dus geen effect op het foerageergebied van gewone dwergvleermuizen.

Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek is er een territorium van een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen binnen het plangebied. Het is niet uitgesloten dat er een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis in het plangebied aanwezig is. Bij de sloop van de stallen en splitsen van de boerderij moet rekening gehouden worden met het verloren gaan van een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan het uitvoeren van de werkzaamheden is het noodzakelijk om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te verkrijgen en dienen maatregelen te zijn genomen. Deze maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en werken buiten de kwetsbare periode, zie bijlage 2 en 3. Na afloop van de werkzaamheden dienen permanente verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen aanwezig te zijn in de gebouwen.

Vliegroutes

Binnen het plangebied is een vliegroute van de gewone dwergvleermuis ten zuiden van de woning aangetroffen. De voorgenomen plannen hebben echter geen negatief effect op de vliegroute, de bomen blijven behouden.

Conclusie

Foerageergebied

In het plangebied is een foerageergebied van gewone vlermuizen aangetroffen aan de westkant van de woning. De voorgenomen plannen hebben echter geen effect op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis, de houtwal blijft behouden. In de omgeving van het plangebied is en blijft voldoende even geschikt foerageergebied voor vlermuizen aanwezig.

Verblijfplaatsen

Binnen het plangebied is een baltsende gewone dwergvleermuis waargenomen en het is niet uit te sluiten dat zijn paarverblijfplaats zich in de woning of stallen bevindt. Het is niet uit te sluiten dat bij de werkzaamheden aan het woonhuis en het slopen van de stallen een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis verloren gaat.

Daarom is het noodzakelijk om een ontheffing van de Wet natuurbescherming te verkrijgen en dienen er maatregelen te worden genomen voorafgaand aan de sloop- en verbouwingswerkzaamheden. Deze maatregelen bestaan uit het aanbrengen van alternatieve voorzieningen voor de gewone dwergvleermuis en werken buiten de kwetsbare periode, zie bijlage 2 en 3. Na afloop van de werkzaamheden dienen permanente verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen aanwezig te zijn in de gebouwen.

Vliegroutes

De laanbomen aan de zuidkant van de woning dient als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis. De voorgenomen plannen hebben echter geen effect op de vliegroute, de laanbomen blijven behouden.

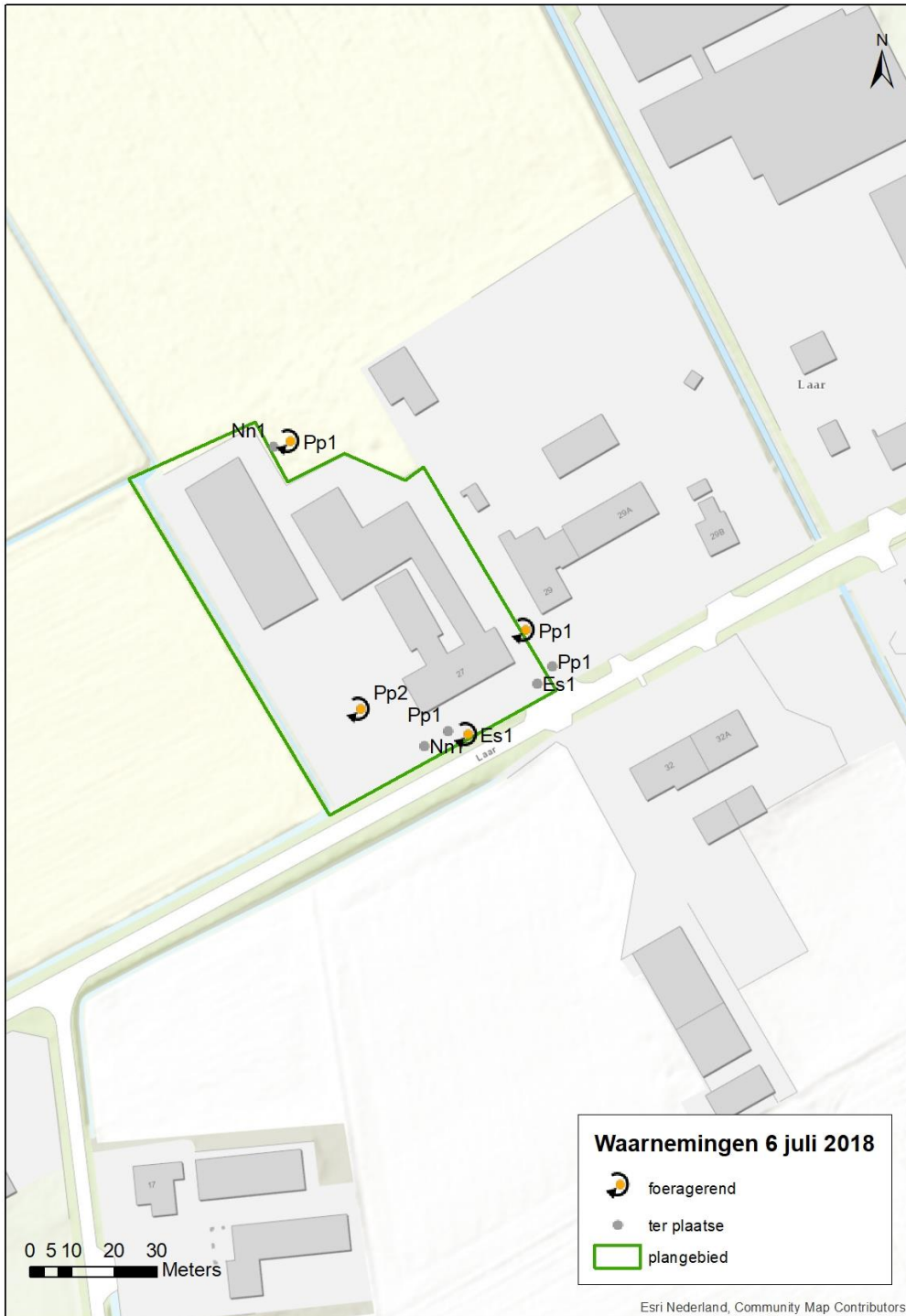
Literatuur

- + Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging. 2017. Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl.
- + Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard gewone dwergvleermuis. Versie 1.1, maart 2014. RVO-S12-401/BF15896
- + Bij12. 2017. Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Kennisdocument. Versie 1.0 Juli 2017
- + ██████████ 1986. Territorial advertisement and mate attraction in the bat *Pipistrellus pipistrellus*. *Ethology*, 71(2), 115-124.

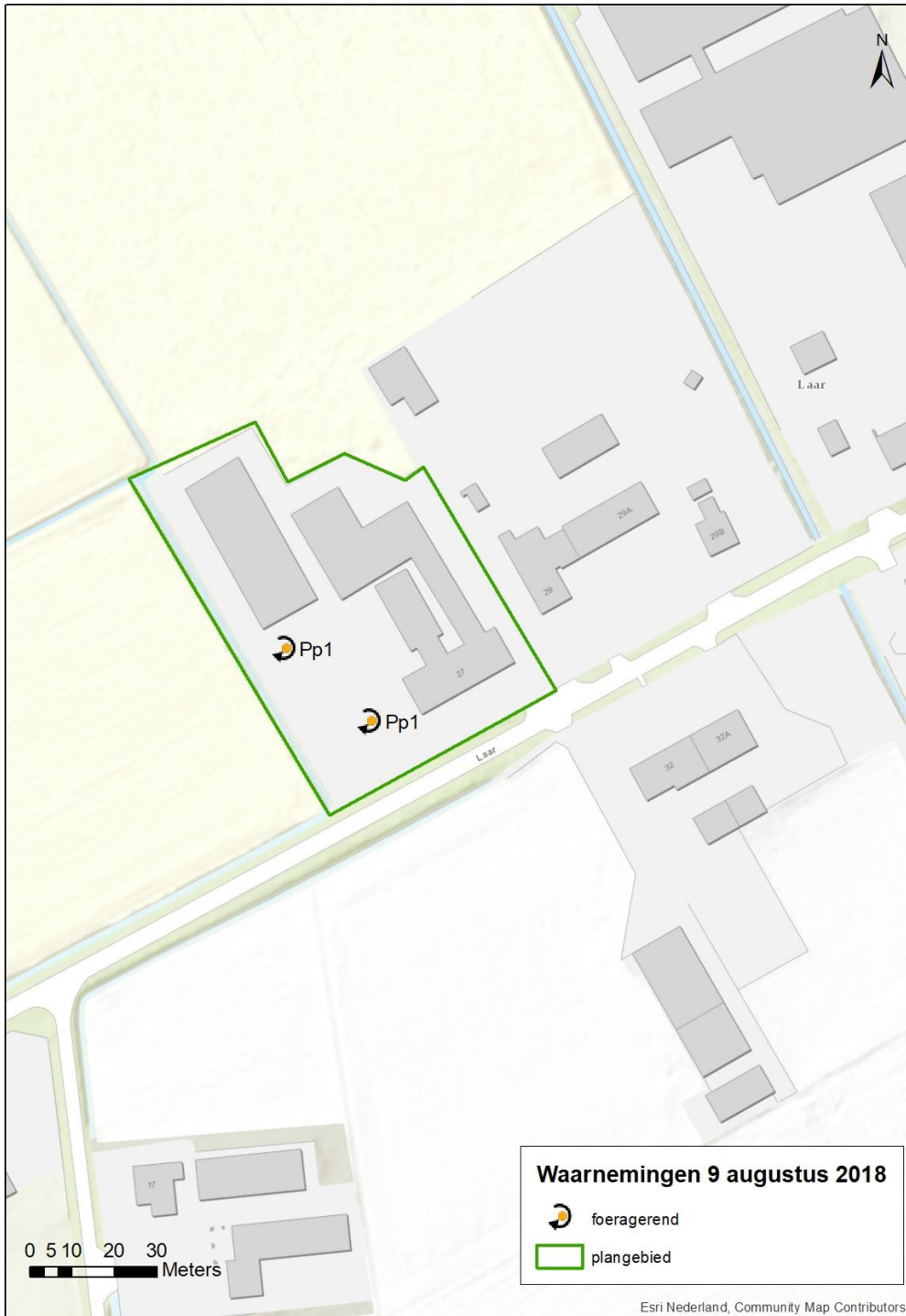
Bijlage 1. Waarnemingen per onderzoeksronde

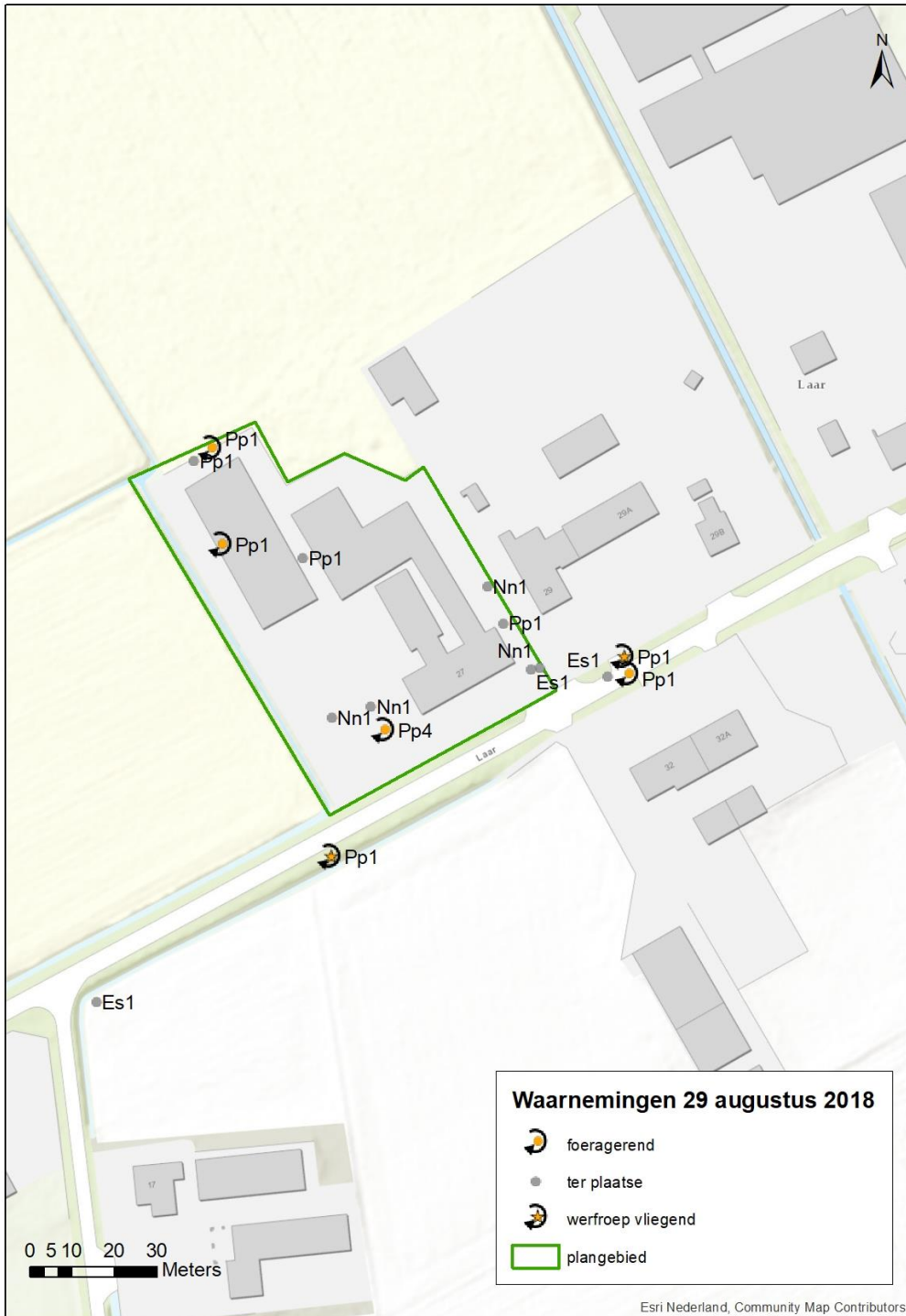
Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
 Es – *Eptesicus serotinus* - Laatvlieger
 Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis

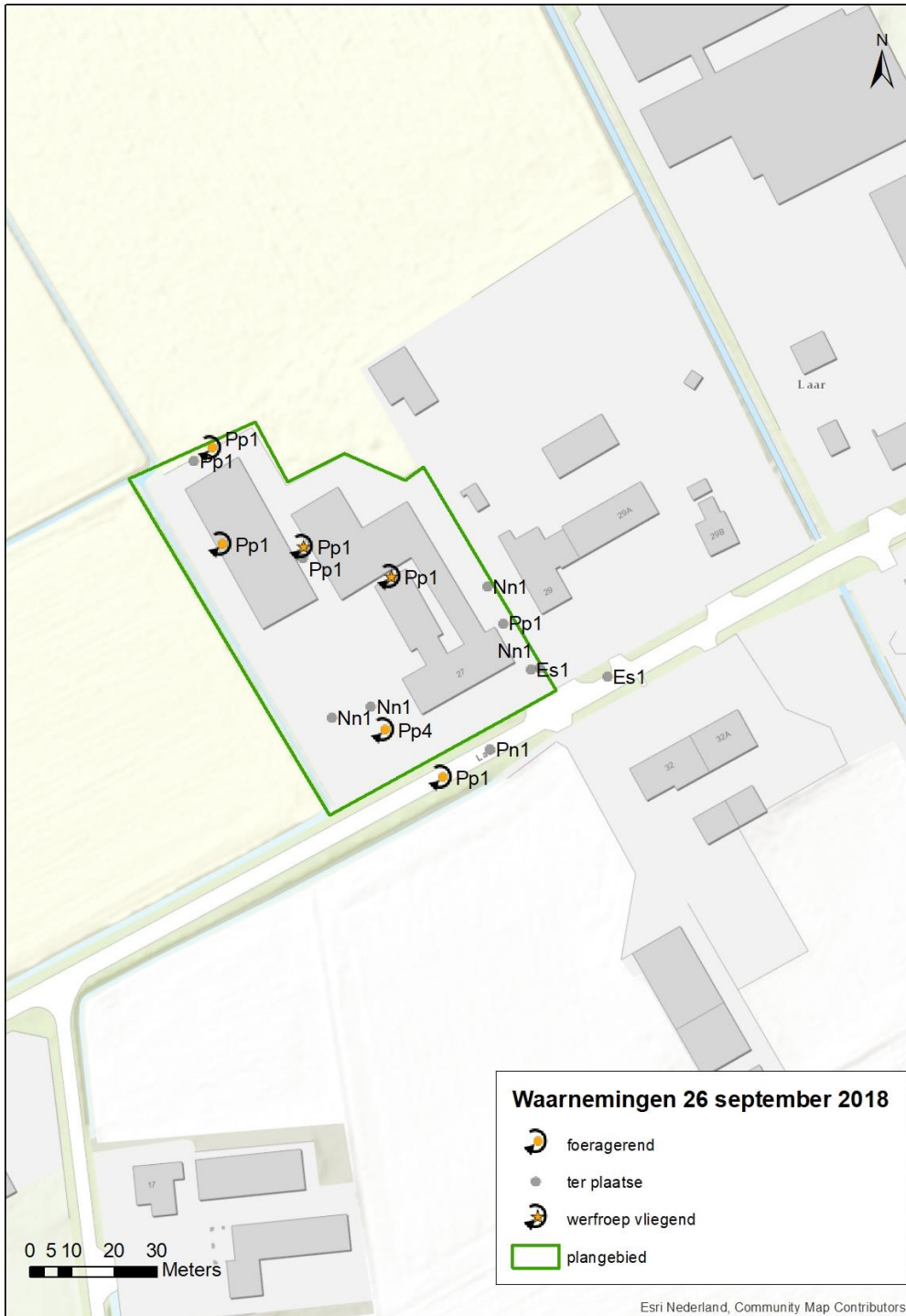
Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
 Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
 Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis
 Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger
 Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis

Pp – *Pipistrellus Pipistrellus* – Gewone dwergvleermuis

Es – *Eptesicus serotinus* – Laatvlieger

Nn – *Nyctalus noctula* – Rosse vleermuis

Bijlage 2. Te nemen maatregelen verblijfplaatsen gewone dwergvleermuis

Realiseren tijdelijke vervangende verblijfplaatsen vleermuizen

Tijdens het vleermuisonderzoek is een paarverblijfplaats aangetroffen binnen het plangebied. Voor elke aan te tasten of te verwijderen verblijfplaats moeten meerdere alternatieve verblijfplaatsen gerealiseerd worden die voor minimaal eenzelfde aantal gewone dwergvleermuizen dezelfde functie kunnen vervullen als de oorspronkelijke plaats (Bijlage 3). Zo nodig dienen nieuwe (afhankelijk van de situatie permanente of tijdelijke) verblijfplaatsen te worden gecreëerd.

Een vervangende verblijfplaats heeft nooit dezelfde eigenschappen als de oorspronkelijke verblijfplaats. Hierdoor kan een vervangende verblijfplaats zowel wat betreft zijn eigenschappen als zijn locatie, minder geschikt blijken dan verwacht. Dit wordt ondervangen door in het gebied van het bestaande netwerk aan verblijfplaatsen meerdere nieuwe verblijfplaatsen aan te bieden. Hoe meer alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn, hoe groter de kans is dat minimaal één van deze geschikt gevonden wordt. De nieuwe verblijfplaatsen bevatten gezamenlijk bij voorkeur verschillende kwaliteiten (bijvoorbeeld eigenschappen ten aanzien van opwarming, locaties en dergelijke) maar zijn altijd geschikt voor de functie die verloren gaat. Het aantal aan te brengen verblijfplaatsen is afhankelijk van de potenties van het gebied. Het gebouwde complex biedt meerdere potentiële verblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen, voornamelijk het westelijke gedeelte, met geschikte dakranden waar vleermuizen onder kunnen zitten.

De kasten worden bij voorkeur zo dicht mogelijk, maar altijd binnen 100 à 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst en altijd binnen het leefgebied van de groep. Hoe dichter de vleermuis kasten bij de oorspronkelijke verblijfplaats wordt gerealiseerd, hoe groter de kans is op succes. Er wordt geadviseerd om vier vleermuis kasten in de buurt van de bestaande verblijfplaats op te hangen.

Er zijn meerdere vleermuis kasten beschikbaar die kunnen dienen als alternatieve paarverblijfplaats, zoals de VK MP 01 en VK WS 01 van Vivara Pro of de 2FE Schwegler verkrijgbaar via Waveka. Deze vleermuis kasten dienen dan als tijdelijke verblijfplaats. In de nieuwbouw op de locatie dient rekening te worden gehouden met vleermuizen, door permanente verblijfplaatsen aan te bieden, zoals toegang tot de spouwmuur of het inbouwen van inmetse kasten. De meest geschikte optie kan in overleg met een vleermuis deskundige worden vastgesteld. Na het plaatsen van de tijdelijke verblijfplaats is het belangrijk dat de vleermuizen kunnen wennen aan de vleermuis kasten als de huidige verblijfplaatsen nog beschikbaar zijn. Dit kan alleen in de actieve periode van de vleermuizen; vanaf april tot en met oktober. In het geval van paarverblijfplaatsen is het noodzakelijk dat de alternatieve verblijfplaats minimaal 6 maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van vleermuizen, namelijk april-oktober (Bij12, 2017, Kennisdocument).

Ongeschikt maken verblijfplaatsen voorafgaand aan de werkzaamheden

Na het plaatsen van de alternatieve verblijfplaatsen en de gewenningsperiode is het noodzakelijk de oude verblijfplaatsen ongeschikt te maken. Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen moet plaatsvinden in het actieve seizoen (april tot en met oktober) van de gewone dwergvleermuis en buiten de kwetsbare perioden. In het geval van paarverblijfplaatsen kunnen huidige verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt worden van 1 april tot half augustus:

- + Er kunnen zogenaamde “exclusion flaps” gebruikt worden waardoor de gewone dwergvleermuizen wel kunnen uitvliegen, maar niet in staat zijn om opnieuw in te vliegen. De exclusion flap moet de opening hermetisch afsluiten. Controle op functioneren is nodig gedurende de periode dat de flap aanwezig is.

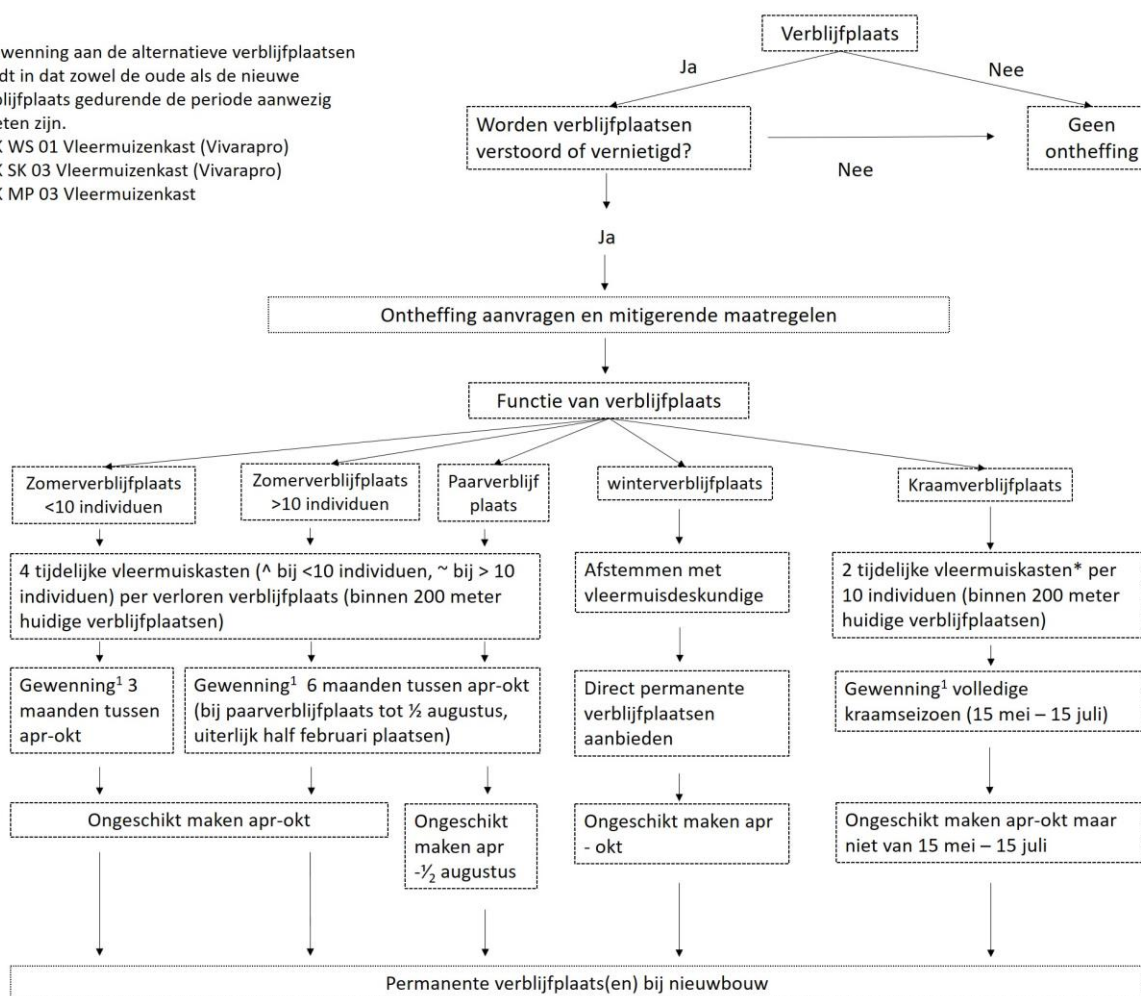
- + Invliegopeningen kunnen overdadig aangelicht of beschenen worden met bijvoorbeeld bouwlampen. Deze verlichting kan pas aangezet worden als er zekerheid is dat de aanwezige vleermuizen vertrokken zijn en de dieren mogen nog niet teruggekeerd zijn. Rond twee uur voor zonsopkomst is dan waarschijnlijk het meest veilige moment om de verlichting aan te zetten. Vleermuizen zullen onder minder gunstige weersomstandigheden en in het najaar eerder naar hun verblijfplaats terugkeren.

Realiseren permanente verblijfplaatsen vleermuizen

- + In de eindsituatie worden minimaal 4 nieuwe permanente verblijfplaatsen gerealiseerd.
- + De nieuwe permanente verblijfplaatsen worden zo dicht mogelijk bij de oorspronkelijke verblijfplaatsen gerealiseerd.
- + De nieuwe permanente verblijfplaatsen worden in de spouwmuur van de woningen aangebracht, bij voorkeur op minimaal 3 meter hoogte. Er dient een vrije aanvliegroute naar de verblijfplaats te zijn en deze dient vrij te zijn van kunstlicht.

Bijlage 3. Stroomschema mitigerende maatregelen gewone dwergvleermuis

¹ Gewenning aan de alternatieve verblijfplaatsen houdt in dat zowel de oude als de nieuwe verblijfplaats gedurende de periode aanwezig moeten zijn.
[^] VK WS 01 Vleermuizenkast (Vivarapro)
^{*} VK SK 03 Vleermuizenkast (Vivarapro)
[~] VK MP 03 Vleermuizenkast

Gewone dwergvleermuis

Bijlage 3 Asbestrapport

Zes varkensstallen en een overkapping.

Asbestinventarisatie conform het
Certificatieschema
Procescertificaat Asbestinventarisatie

Naam: [REDACTED]
Adres: Laar 27
Woonplaats: 5258 TJ Berlicum
Projectnummer: 202005328
Datum autorisatie: 29-06-2021 (uitgevoerd 18-06-2021)
Activeringscode: 7564d4b0-8c0a-4e08-ad95-50681c84231e

Projectnummer: 202005328
Projectlocatie: Laar 27 Berlicum

Pagina 1 van 31
Datum uitvoering: 18-06-2021
Datum autorisatie: 29-06-2021

Inhoud

1 TITELBLAD	3
1.1 REIKWIJDTE ASBESTINVENTARISATIE	3
1.2 GESCHIKHEID ASBESTINVENTARISATIE	3
1.3 AANLEIDING ONDERZOEK	3
1.4 OPDRACHTGEVER	3
1.5 UITVOERING	3
1.6 CERTIFICEERDE INSTELLING	3
1.7 OVERZICHT VAN HET AANTAL MONSTERNAMES TIJDENS DE ASBESTINVENTARISATIE	4
2 SAMENVATTING ONDERZOEK	5
2.1 CONCLUSIES	6
2.2 NIET ONDERZOCHE RUITEN EN OF CONSTRUCTIES (BEPERKINGEN EN UITSLUITINGEN)	7
2.3 PROJECTGEBONDEN AANBEVELINGEN / TE NEMEN MAATREGELEN	7
ALGEMENE VOORWAARDEN RKS ADVIES BV	7
3 INLEIDING	8
3.1 AANLEIDING ONDERZOEK	8
4 UITVOERING, AUTORISATIE EN EERDER OPGESTELDE REVISIES	8
5 BEPERKINGEN	9
5.1 PROJECTGEBONDEN BEPERKINGEN	9
5.2 DOOR DE OPDRACHTGEVER/EIGENAAR OPGELEGDE BEPERKINGEN	10
5.3 ALGEMENE BEPERKINGEN	10
6 METHODEN EN WERKWIJZE	11/12
7 RESULTATEN	13
7.1 DESKRESEARCH	13/14
7.2 RESULTATEN VISUELE INSPECTIE	15
7.3 OVERZICHT ANALYSERESULTATEN	15
7.4 OVERZICHT OVERIGE ANALYSE(N): LUCHTMONSTER(S) EN/OF KLEEF(STOF)MONSTER(S)	17
7.5 BRONBLADEN	17/27
7.6 AANBEVELINGEN / TE NEMEN MAATREGELEN	28
7.7 AANDACHTSPUNTEN VOOR DE OPDRACHTGEVER	29
7.8 INDELING IN RISICOKLASSEN	30
8 BIJLAGEN	31/.

1. Titelblad

1.1 Reikwijdte

- Gehele bouwwerk
- Gedeelte van bouwwerk/ object
- Bouwwerk en/of object, inclusief gebied rondom
- Uitsluitend gebied rondom het bouwwerk en/of object

1.2 Geschiktheid

- Geschikt voor uitsluitend verwijdering gerapporteerde asbesthoudende bronnen
- Geschikt voor renovatie zonder de bouwkundige integriteit aan te tasten
- Geschikt voor volledige renovatie of totaalsloop
- Niet geschikt voor asbestverwijdering, risicobeoordeling noodzakelijk

1.3 Aanleiding onderzoek

- Gebruiksintegriteit
- Verkoop
- Renovatie
- Sloop
- Anders nl....

1.4 Opdrachtgever

[REDACTED]
Laar 27
5258 TJ Berlicum
06-17173398

1.5 Uitvoering

RKS Advies BV
Airborneweg 43
5691 PS Son en Breugel
Tel: 0413-475450 / 06-10865410
Email: info@rks-advies.nl
Procescertificaatnummer 28704/1.1
SCA-code: 01-D010.054.01

1.6 Certificerende instelling

TÜV Nederland
Ekkersrijt 4401
5692 DL Son en Breugel

Datum uitvoering onderzoek 18-06-2021
Datum opmaak rapportage 29-06-2021
Rapport is geldig tot 29-06-2024

Rapportage
Autorisatie [REDACTED]
(Technisch verantwoordelijke)

Dia-Code 51^E-040718-511116
Dia-Code 51^E-040718-511116

1.7 Overzicht van het aantal monsternames tijdens de asbestinventarisatie

Materiaalmonsters : er zijn tijdens het onderzoek dertien materiaalmonsters genomen;

Kleefmonsters : er zijn tijdens het onderzoek geen kleefmonsters genomen;

Visuele waarnemingen : er zijn tijdens het onderzoek geen visuele waarneming geconstateerd;

Luchtmonsters : er zijn tijdens het onderzoek geen luchtmonsters genomen.

Alle door RKS Advies BV genomen materiaalmonsters worden geanalyseerd door een voor deze verrichting geaccrediteerd laboratorium.

2. Samenvatting onderzoek

In opdracht van mevrouw F. van de Nieuwenhuizen heeft RKS Advies BV op 18-06-2021 een asbestinventarisatie uitgevoerd van zes varkensstallen en een overkapping gelegen op het perceel aan de Laar 27 te Berlicum.

Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen totaalsloop van de gebouwen.

De reikwijdte betreft de gehele bouwwerken. De stallen en de overkapping zijn geheel in- en uitpandig onderzocht ten behoeve van de voorgenomen totaalsloop.

Binnen de reikwijdte van dit onderzoek valt alsmede de zone met een afstand van circa 5 meter vanaf de gevels.

Alle andere gebouwen en materialen op het terrein vallen expliciet buiten het kader van het onderzoek en zijn derhalve niet onderzocht.

Onderhavige rapportage is geschikt voor de totaalsloop van de zes varkensstallen en de overkapping en is hierdoor geschikt zoals het in de aanleiding beschreven doel van dit onderzoek.

De rapportage kan dienen als basis voor de aan te vragen sloopmelding.

Tabel 1: Het onderzoeksgebied bestond uit de volgende bouwkundige elementen:

Ruimte/bouwdelen	Onderzoek uitgevoerd	Opmerkingen
Mestkelders	☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.	Geen bijzonderheden.
Souterrain	☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.	-
Begane grond	☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.	Geen bijzonderheden.
Eerste etage	☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.	-
Tweede etage	☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.	-
Derde etage	☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.	-
Zolder	☐ Ja ☐ Nee ☒ N.v.t.	-
Dakconstructies	☒ Ja ☐ Nee ☐ N.v.t.	Geen bijzonderheden.

2.1 Conclusies

Tijdens de bouwperiode was er geen geheel verbod voor het gebruik van asbesthoudende materialen- of toepassingen. Vanwege het bouwjaar is het aannemelijk dat er asbesthoudende materialen en/of toepassingen zijn toegepast.

Conclusie deskresearch:

De opdrachtgever heeft op verzoek van RKS Advies BV. de in hoofdstuk 7 beschreven stukken en informatie aangeleverd.

Uit de stukken en informatie die door de opdrachtgever zijn aangeleverd is na bestudering hiervan gebleken dat er asbesthoudende toepassingen aanwezig kunnen zijn.

Resultaten van het asbestinventarisatie onderzoek:

Tijdens het veldwerk is geen asbestverdacht materiaal aangetroffen.

In onderstaande tabel zijn de aangetroffen toepassingen samen;

Bron Nr.	Soort materiaal	Hoeveelheid	Risicoklasse	Locatie
1	Asbestcement golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing	Ca. 54 m ²	RK2A (Open lucht)	Dakbedekking stal 2
2	Asbestcement vlakke plaat	Ca. 2 m ²	RK2 (Open lucht)	Gevelbekleding en ventilatiekoker stal 2
3	Asbestcement golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing	Ca. 380 m ²	RK2 (Open lucht)	Dakbedekking stal 3
4	Asbestcement golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing	Ca. 377 m ²	RK2A (Open lucht)	Dakbedekking stal 4
5	Asbestcement golfplaten inclusief nokken, windveren en mos begroeiing	Ca. 339 m ²	RK2 (Open lucht)	Dakbedekking stal 5
6	Asbestcement vlakke plaat: restanten	Ca. 1,5 m ³	RK2 (Open lucht)	Achter stal 3
7	Asbestcement vlakke plaat: enkel stukken	Ca. 1 m ²	RK1 (Direct verpakken)	Achter stal 3
A	Golfplaten	Ca. 24 m ²	Asbestvrij	Dakbedekking overkapping
B	Golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing	Ca.172 m ²	Asbestvrij	Dakbedekking stal 6
C	Stopverf	Ca. 33 stuks (99 m ¹)	Asbestvrij	Raamkozijnen stal 2 en stal 4

Tabel 2: samenvatting

2.2. Niet onderzochte ruimten en of constructies (beperkingen en uitsluitingen)

De in hoofdstuk 5 beschreven ruimte(s) en/of constructie(s) waren tijdens het onderzoek beperkt- of niet toegankelijk en dienen mogelijk nader te worden onderzocht door middel van een aanvullende asbestinventarisatie conform het Certificatieschema Procescertificaat Asbestinventarisatie.

2.3 Projectgebonden aanbevelingen / te nemen maatregelen

In hoofdstuk 7.7 zijn zowel de projectgebonden als de algemene aanbevelingen, en de te nemen maatregelen beschreven.

Algemene voorwaarden RKS Advies BV

Als algemene voorwaarden worden gehanteerd:

Algemene voorwaarden RKS Advies BV (2019-03) gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel.

3. Inleiding

3.1 Aanleiding onderzoek

Op 10-06-2021 heeft RKS Advies B.V. opdracht gekregen om, vooruitlopend op de voorgenomen totaalloop van zes varkensstallen en een overkapping, een asbestinventarisatie uit te voeren om vast te stellen of er asbesthoudende materialen- en/of toepassingen aanwezig zijn die met specifieke beschermende maatregelen verwijderd dienen te worden.

Aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen totaalloop van de gebouwen.

De reikwijdte betreft de gehele bouwwerken. De stallen en de overkapping zijn geheel in- en uitpandig onderzocht ten behoeve van de voorgenomen totaalloop.

Binnen de reikwijdte van dit onderzoek valt alsmede de zone met een afstand van circa 5 meter vanaf de gevels.

Alle andere gebouwen en materialen op het terrein vallen expliciet buiten het kader van het onderzoek en zijn derhalve niet onderzocht.

Onderhavige rapportage is geschikt voor de totaalloop van de zes varkensstallen en de overkapping en is hierdoor geschikt zoals het in de aanleiding beschreven doel van dit onderzoek. De rapportage kan dienen als basis voor de aan te vragen sloopmelding.

De in dit asbestinventarisatierapport benoemde verwijderings-methoden zijn gericht op een professionele asbestverwijdering door een daarvoor gecertificeerd bedrijf.

In de meeste gevallen is het uitvoeren van een asbestinventarisatie van bouwwerken die zijn gebouwd voor 1 januari 1994 is een publiekrechtelijke verplichting uit het Asbestverwijderingsbesluit en vereist voor het doen van een sloopmelding.

4. Uitvoering, autorisatie en eerder opgestelde revisies

Op 18-06-2021 is door de heer J.J.M. Rooijackers (51^E-040718-511116) een asbestinventarisatie uitgevoerd van zes varkensstallen en een overkapping op het perceel aan de Laar 27 te Berlicum. De omvang van de asbestinventarisatie is uitgevoerd zoals aangegeven op de situatietekening(en) in bijlage 8.

Op 29-06-2021 zijn de resultaten van het onderzoek verwoord in deze rapportage.

De asbestinventarisatierapportage is op 29-06-2021 door technisch eindverantwoordelijke de heer J. Rooijackers (51^E-040718-511116) geautoriseerd.

Tabel 3: asbestinventarisatierapport revisie tabel

Versie:	Omschrijving:	Autorisatiedatum:
Versie 1	Asbestinventarisatie 	29-06-2021
De laatste versie is de geldende versie, voor vragen omtrent de geldigheid van dit rapport kunt u zich wenden tot RKS Advies BV. Uw vraag kunt u per e-mail stellen via info@rks-advies.nl onder vermelding van betreffend projectnummer en uw specifieke vraag.		

5. Beperkingen

5.1 Projectgebonden beperkingen

Soorten beperkingen

- Ontoegankelijke ruimten, deze worden op de plattegrondtekening aangegeven en dienen te worden onderzocht met een aanvullend asbestinventarisatie onderzoek;
- de opdrachtgever geeft geen toestemming voor destructief onderzoek, indien geen beschadigingen mogen worden aangebracht aan wanden, plafonds, vloerbedekkingen e.d. dan dient dit met een aanvullend asbestinventarisatie onderzoek te worden onderzocht;
- asbestverdachte toepassingen die, om wat voor reden dan ook, niet bemonsterd konden worden.

Niet onderzochte ruimten en of constructies (beperkingen en uitsluitingen)

De volgende ruimte(s) en/of constructie(s) waren tijdens het onderzoek beperkt- of niet toegankelijk en dienen nader te worden onderzocht door middel van een aanvullende asbestinventarisatieconform de laatstverschenen versie van de Arbeidsomstandighedenregeling, procescertificatieschema asbest .

Tabel 4: overzicht niet onderzochte (beperkte/uitgesloten) bouwdeel of ruimte(s)

Bouwdeel/ruimte	Toepassing en reden	Vermoeden aanwezigheid van asbest	Aanleiding van het vermoeden	Soort aanvullend onderzoek
-	-	-	-	-

Tabel 5: overzicht niet onderzochte (beperkte) constructie(s):

Onderdeel / ruimte	Verwachte bron	Reden niet geïnventariseerd	Aanvullend onderzoek
Funderingen	Bitumen, plaatmateriaal (verloren bekisting en/of stelmateriaal) e.d.	Niet van toepassing	Nee
Onder de vloer	Buismateriaal en/of restanten e.d.	Niet van toepassing	Nee
Achter vaste/verlaagde plafonds, koven en betimmeringen	Stelmateriaal, boardmateriaal, plaatmateriaal en/of buismateriaal e.d.	Niet van toepassing	Nee
Spouwmuren	Bitumen en/of plaatmateriaal e.d.	Niet van toepassing	Nee
Schoorstenen	Buismateriaal e.d.	Niet van toepassing	Nee
Schouw	Buismateriaal e.d.	Niet van toepassing	Nee
Platte daken	Papier en/of bitumen e.d.	Niet van toepassing	Nee
Technische ruimten	Pakkingen, koorden en/of frictiemateriaal e.d.	Niet van toepassing	Nee
Kit en stopverf	Beglazingskit, dilatatievoegen en/of dakbedekking e.d.	Niet van toepassing	Nee
In schachten	Ontluchtingsbuis e.d.	Niet van toepassing	Nee
Achter voorzetwanden	Plaatmateriaal e.d.	Niet van toepassing	Nee
Onder vloerafwerking	Vloerafwerking, restanten oude vloerafwerking e.d.	Niet van toepassing	Nee
Dak	Bitumen e.d.	Niet van toepassing	Nee
Electra ruimte; aansluiting op hoofdnet.	Zekeringen, vonkschotten e.d.	Niet van toepassing	Nee

5.2 Door de opdrachtgever/eigenaar opgelegde beperkingen

Door de opdrachtgever en/of eigenaar zijn geen beperkingen opgelegd, de asbestinventarisatie van het beschreven bouwwerk, object en/of de betreffende ruimte(en) kan worden uitgevoerd inclusief destructief onderzoek.

5.3 Algemene beperkingen

Deze asbestinventarisatie is met de grootst mogelijke zorg en nauwkeurigheid uitgevoerd door deskundige en gekwalificeerde medewerkers welke minimaal in bezit zijn van de wettelijk vereiste opleidingen en certificaten. Desondanks is het mogelijk dat de onderzoek locatie asbesthoudende materialen en toepassingen bevat, mede gelet op het feit dat er meer dan 3500 toepassingen bekend zijn, welke niet als zodanig zijn aangemerkt en in deze rapportage zijn vermeld. Bij het uitvoeren van een asbestinventarisatie wordt uitgegaan van een inspanningsverplichting en niet van een resultaatsverplichting.

Onderzoek van losse inboedel evenals asbesthoudende bronnen in de bodem en (chemisch) afval vallen buiten de reikwijdte van dit onderzoek.

Tijdens renovatie, sloop of asbestverwijderingswerkzaamheden dient men alert te blijven op asbesthoudende bronnen die niet in het uitgevoerde onderzoek zijn gedetecteerd. RKS Advies BV adviseert ten aller tijde rekening te houden dat er verborgen asbesthoudend materiaal aangetroffen kan worden zoals bijvoorbeeld begraven asbesthoudend materiaal, verloren bekistingmateriaal ed.

Zonder een aanvullend onderzoek mag geen aanvang gemaakt worden met sloopwerkzaamheden ter plaatse van de beperkingen en/of uitsluiting.

Indien tijdens sloop of verwijderingswerkzaamheden aanvullende asbesthoudende of verdachte materialen worden aangetroffen draagt RKS Advies BV hiervoor geen verantwoordelijkheid. Wel dient dit direct aan RKS Advies B.V. gemeld te worden zodat, eventueel met spoed, een aanvullend onderzoek door RKS Advies BV uitgevoerd kan worden en het betreffende materiaal verwijderd kan worden.

RKS Advies BV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor niet waargenomen asbesthoudende materialen tenzij sprake is van grove nalatigheid.

Achter of onder gemonteerde asbesthoudende toepassingen, welke tijdens de uitvoering van de asbestinventarisatie worden of zijn aangetroffen, wordt op voorhand geen onderzoek uitgevoerd daar dit ongecontroleerde vezelemisatie kan veroorzaken. Onderzoek achter of onder de aangetroffen gemonteerde asbesthoudende toepassingen zal/kan enkel en alleen worden uitgevoerd met behulp van beschermende maatregelen inzake asbestverwijdering.

Daarnaast betreft het in deze rapportage omschreven onderzoek een momentopname van de situatie zoals deze tijdens de asbestinventarisatie is aangetroffen. RKS Advies BV is op geen enkele wijze verantwoordelijk voor wijzigingen van de bevindingen en de onderzoek locatie die aangebracht zijn na het op de locatie uitgevoerde onderzoek.

RKS Advies BV kan niet aansprakelijk worden gesteld voor het resultaat van de analyses welke door derden zijn uitgevoerd en de gevolgen hiervan.

6. Methoden en werkwijze

Het doel van de asbestinventarisatie is het systematisch en volledig inventariseren van asbesthoudende toepassingen, met asbest verontreinigd materiaal of met asbest verontreinigde constructieonderdelen in een bouwwerk of object of een deel hiervan (bouwkundige eenheid).

Het asbestonderzoek is uitgevoerd conform de, op de onderzoeksdatum, geldende versie van de Arbeidsomstandighedenregeling, procescertificatieschema asbest en aanverwante normen en richtlijnen met betrekking op het inventariseren van aanwezige asbesthoudende toepassingen, nemen van monsters en de behandeling daarvan.

RKS Advies BV beschikt over het Procescertificaat voor Asbestinventarisatie waaruit blijkt dat RKS Advies BV voldoet aan de eisen welke worden gesteld in het Certificatieschema Procescertificaat Asbestinventarisatie. RKS Advies BV is geregistreerd onder certificaatnummer 28704/1.1

Het inventariseren van asbesthoudende toepassingen, met asbest verontreinigd materiaal of met asbest verontreinigde constructieonderdelen in een bouwwerk of object wordt voorafgaand uitgevoerd aan het geheel of gedeeltelijk afbreken hier van, aan het verwijderen van asbest, of aan het opruimen van asbest na een incident. Naar aanleiding van de specifieke eigenschappen van de aangetroffen asbesthoudende toepassing, de manier waarop deze in het bouwwerk of constructie is aangebracht of bevestigd en de omgevingsomstandigheden wordt de toepassing ingedeeld in één van de drie risicoklassen voor asbestverwijdering.

De inventarisatie van asbesthoudende toepassingen, met asbest verontreinigd materiaal of met asbest verontreinigde constructieonderdelen in de buitenruimte, een bouwwerk of object is gericht op het vaststellen van de blootstellingsrisico's bij het verwijderen ervan.

Wanneer de opdracht is ontvangen voor het uitvoeren van een asbestinventarisatie en na bestudering van de door de opdrachtgever aangeleverde informatie over de te onderzoeken locatie(s) wordt een project specifiek inventarisatieplan opgesteld.

Een gecertificeerd medewerker van RKS Advies BV welke minimaal in het bezit is van een geldig SC-560 certificaat Deskundig Inventariseerder Asbest (DIA), zal het bouwwerk of object systematisch inspecteren naar de mogelijke aanwezigheid van asbesthoudende toepassingen, met asbest verontreinigd materiaal of met asbest verontreinigde constructieonderdelen. Hierbij wordt, met handgereedschap licht destructief onderzoek gedaan.

Van alle tijdens het onderzoek aangetroffen asbestverdachte materialen, binnen de scope van het onderzoek, worden materiaalmonsters genomen. De asbestverdachte materialen- en monsternamen zullen door middel van foto's worden vastgelegd. Van aangetroffen asbestverdachte materialen zullen de exacte locatie, het soort materiaal, de mate van hechtgebondenheid, beschadiging, verwerking, bevestiging en de hoeveelheid bepaald worden.

De asbestverdachte materialen worden bemonsterd zonder dat er door bemonstering extra vezelemisatie wordt veroorzaakt. Wanneer door monsternamen vezelemisatie niet te voorkomen is zal de monsternamen plaatsvinden met gebruik van daarvoor geschikte persoonlijke beschermingsmiddelen en bronmaatregelen. Na de monsternamen wordt de locatie van monsternamen gereinigd en gefixeerd om uittreding van vezels te voorkomen.

De monsters worden afzonderlijk gecodeerd. Materiaalmonsters worden voorzien van de code JR of AR, kleefmonsters van de code KM, luchtmonsters van de code LM en visuele waarnemingen VW. De met MA01, MA02 enzovoort aangeduide materialen zijn mogelijk asbesthoudend aangetoond middels literatuur. De materiaal, kleef- en luchtmonsters worden voor analyse aangeboden aan een door de Raad voor Accreditatie voor deze verrichting geaccrediteerd laboratorium.

Het laboratorium geeft, naast de mogelijk aanwezigheid van crocidoliet, amosiet, chrysotiel, tremoliet, anthophyliet en/of actinoliet asbest, tevens de hechtgebondenheid van het aangeboden materiaal aan. Er wordt gekeken naar de aard en de staat waarin het aangeboden materiaal verkeert en of er bij normale gebruiksomstandigheden uittreding van asbestvezels kan plaatsvinden. Doordat de DIA het materiaal op de locatie heeft aangetroffen en de gehele toepassing heeft beoordeeld kan de bepaling van hechtgebondenheid door de DIA afwijken van het oordeel van het laboratorium. De bepaling van de DIA gaat ten alle tijden boven de bepaling van het laboratorium.

Van technische installaties zoals verwarmingstoestel en dergelijke worden doorgaans geen materiaalmonsters genomen. Van de aangetroffen verwarmingstoestellen worden, indien aanwezig, het merk- typenummer en bouwjaar vastgelegd. Met behulp van beschikbare informatie kan van een groot aantal verwarmingstoestellen worden achterhaald of deze asbesthoudende toepassingen bevatten. Wanneer er geen informatie van de betreffende verwarmingstoestel is verkregen- en het nemen van materiaalmonsters om wat voor reden dan ook niet mogelijk is wordt er, indien mogelijk, contact opgenomen met de leverancier/producent om na te gaan of er asbesthoudende toepassingen zijn gebruikt tijdens de productie van het betreffende verwarmingstoestel.

Van een groot aantal elektrische installaties is in een database vastgelegd of deze asbesthoudende toepassingen bevat. Indien bij een asbestinventarisatie verdachten elektrische installaties worden aangetroffen zal de database geraadpleegd worden om vast te stellen of de betreffende toepassing asbesthoudende onderdelen bevat.

Bij het aantreffen van beschadigd, niet hechtgebonden asbesthoudende- of verdachte toepassingen zijn van horizontale oppervlakken bij de betreffende bron kleefmonster(s) genomen. De kleefmonsters worden met scanning elektronenmicroscopie conform ISO14966 of- conform NEN5896 geanalyseerd, om bij te dragen aan een advies om een aanvullend blootstelling-risico onderzoek conform *NEN 2991 in de betreffende- of omliggende ruimtes uit te voeren. De analysesresultaten zijn in tabel 9 weergegeven.

Indien tijdens de inventarisatie een verontreiniging met asbest wordt aangetroffen, welke een direct risico oplevert voor de DIA, of gebruikers van het gebouw, object of constructie, wordt het onderzoek gestaakt en de opdrachtgever hierover ingelicht. Afhankelijk van de situatie kan een advies tot een NEN 2991 onderzoek worden gegeven.

Alle tijdens een NEN 2991 onderzoek bemonsterde asbestverdachte materialen, kleefmonsters en luchtmonsters zullen voor analyse, conform ISO14966, worden aangeboden aan een door de Raad voor Accreditatie voor deze verrichting geaccrediteerd laboratorium.

* Onder een NEN 2991 onderzoek wordt verstaan: bepaling van de asbestconcentraties in de binnen lucht en risicoboordeling in en rondom bouwwerken, constructies of objecten waarbij asbesthoudende materialen zijn verwerkt.

7. Resultaten

7.1 Deskresearch

Het bouwjaar van het bouwwerk of object dateert van voor 1994. Tijdens de bouwperiode was er geen geheel verbod voor het gebruik van asbesthoudende materialen- of toepassingen. Vanwege het bouwjaar is het aannemelijk dat er asbesthoudende materialen en/of toepassingen zijn toegepast.

Na ontvangst van de opdracht voor het uitvoeren van een asbestinventarisatie is de opdrachtgever verzocht relevante informatie van het bouwwerk of object aan te leveren.

De aangeleverde stukken worden bestudeerd, dit deskresearch wordt uitgevoerd om voorafgaand aan het locatiebezoek na te gaan of er asbesthoudende toepassingen zijn toegepast tijdens de realisatie van het bouwwerk of object.

Relevante door de opdrachtgever te verstrekte informatie kunnen zijn: bouwtekeningen, bestekken, bouwkundige informatie, eventueel eerder uitgebrachte asbestinventarisatierapporten en documenten van asbestverwijdering welke beschikbaar zijn en/of mogelijk verkrijgbaar zijn bij het gemeentearchief.

RKS Advies BV kan, in een aparte opdracht voor een overeengekomen financiële vergoeding, voor de opdrachtgever onderzoek uitvoeren in het gemeentearchief van de betreffende gemeente.

Wanneer de opdracht een calamiteit betreft wordt er geen deskresearch uitgevoerd, het doel van de asbestinventarisatie is dan zo snel mogelijk de calamiteit op te heffen.

Tabel 6: overzicht bronnen voor het verkrijgen van informatie voor de asbestinventarisatie

Literatuur en/of website
- Bronnenboek;
- Intechnum handboek (2e herziene druk juli 2000);
- Asbestverwijderingsbesluit;
- Productenbesluit Asbest;
- Arbeidsomstandighedenbesluit;
- Laatstverschenen versie Certificatieschema Procescertificaat Asbestinventarisatie;
- Bag-viewer.

ASBESTINVENTARISATIE

Tabel 7: overzicht van verkregen informatie uit het deskresearch en interview

Deskresearch of intake formulier	
Heeft opdrachtgever de gevraagde stukken voor deskresearch aangeleverd (voorafgaand aan het onderzoek aangeleverd)?	☒ Ja ☐ Nee ☐ Niet van toepassing
Bouwjaar van het te inspecteren gebied, bouwwerk of object.	Bouwjaar stal 1: 1945, stal 2: 1945, stal 3: 1985, stal 4: 1985, stal 5 1992, stal 6 en overkapping : 1997 (info opdrachtgever).
Hoeveel bouwlagen heeft het geïnspecteerde gebied, bouwwerk of object?	1 bouwlaag
Zijn er tekeningen beschikbaar:	☒ Ja, op locatie ingezien en gedeelte toegestuurd. ☐ Nee
Zijn er bestekken beschikbaar:	☐ Ja ☒ Nee
Zijn er asbestinventarisatierapport(en) beschikbaar:	☐ Ja ☒ Nee
Analysecertificaten:	☐ Ja ☒ Nee
Hebben er in het verleden calamiteiten plaats gevonden?	☐ Ja ☒ Nee ☐ Onbekend
Relevante informatie van aanwezig asbesthoudend/asbestverdacht materiaal:	☐ Ja ☒ Nee ☐ Niet van toepassing
Zijn er eerder asbestinventarisaties uitgevoerd:	☐ Ja ☒ Nee ☐ Onbekend
Zijn er eerder asbestsaneringen uitgevoerd:	☐ Ja ☒ Nee ☐ Onbekend
Hebben er in het verleden verbouwingen- of renovaties plaatsgevonden in het geïnspecteerde gebied, bouwwerk of object:	☒ Ja gedurende de tijd zijn de stallen aan de binnenkant gerenoveerd. ☐ Nee ☐ Onbekend
Interview	
Gesproken met Mevr. F. van de Nieuwenhuizen ☒ Op de locatie ☒ Telefonisch	Relatie met het bouwwerk/bouwdeel: ☒ eigenaar ☒ bewoner/gebruiker ☐ gebouwbeheerder ☐ Uitvoerder historische renovaties ☒ opdrachtgever
Zijn er volgens uw informatie in het verleden asbesthoudende materialen uit verwijderd door daarvoor gecertificeerde bedrijven, derden of door u zelf?	☐ Ja ☐ Nee ☒ Onbekend
Zijn er volgens uw informatie asbesthoudende of asbestverdachte materialen aanwezig?	☒ Ja, de daken van de gebouwen. ☐ Nee ☐ Onbekend
Heeft u verdere informatie wat in het belang van dit onderzoek kan zijn?	☐ Ja ☒ Nee

7.2 Resultaten visuele inspectie

Alle tijdens deze asbestinventarisatie aangetroffen asbestverdachte materialen zijn waar mogelijk bemonsterd en in kaart gebracht. Van aangetroffen verwarmingsinstallaties is, indien mogelijk, vastgesteld of deze asbesthoudende onderdelen bevatten.

Indien er tijdens het onderzoek asbesthoudende, asbestverdachte of asbestgelijke bronnen zijn aangetroffen worden deze in de bronbladen (zie [hoofdstuk 7.5](#)) gedetailleerd beschreven. De bronbladen omschrijven alle tijdens het onderzoek aangetroffen asbestverdachte en asbesthoudende materialen en toepassingen. De bemonsterde asbestverdachte materialen welke na analyse geen asbest blijken te bevatten zijn eveneens als bron in de bronbladen opgenomen. Het betreft asbestvrije materialen welke grote visuele overeenkomsten tonen met asbesthoudende materialen en toepassingen waarvan bekend is dat deze asbest kunnen bevatten. De asbesthoudende bronnen worden met rood en de asbestvrije bronnen met groen weergegeven in bijlage 8

7.3 Overzicht analyseresultaten

Van elk type / toepassing asbest(verdacht)materiaal is tenminste één representatief monster genomen en geanalyseerd door een daarvoor geaccrediteerde laboratorium conform NEN 5896 middels PLM (polarisatie lichtmicroscopie) en/of ISO 14966 met SEM (scanning elektronenmicroscopie):

Tabel 8: overzicht analyseresultaten

Monster nr.	Analysecertificaat / Identificatiecode	Materiaalomschrijving	Analysemethode	Analyseresultaat
JR1	L.1.230621.008053/ 1.6934	Asbestcement golfplaat	Optisch conform NEN 5896	10-15% chrysotiel 2-5% amosiet
JR2	L.1.230621.008053/ 1.6935	Asbestcement vlakke plaat	Optisch conform NEN 5896	5-10% chrysotiel
JR3	L.1.230621.008053/ 1.6936	Cement golfplaat	Optisch conform NEN 5896	Asbestvrij
JR4	L.1.230621.008053/ 1.6937	Asbestcement golfplaat	Optisch conform NEN 5896	10-15% chrysotiel
JR5	L.1.230621.008053/ 1.6938	Asbestcement golfplaat	Optisch conform NEN 5896	10-15% chrysotiel 2-5% amosiet
JR6	L.1.230621.008053/ 1.6939	Asbestcement golfplaat	Optisch conform NEN 5896	10-15% chrysotiel
JR7	L.1.230621.008053/ 1.6940	Cement golfplaat	Optisch conform NEN 5896	Asbestvrij
JR8	L.1.230621.008053/ 1.6941	Asbestcement vlakke plaat	Optisch conform NEN 5896	5-10% chrysotiel
JR9	L.1.230621.008053/ 1.6942	Stopverf	Optisch conform NEN 5896	Asbestvrij
JR10	L.1.230621.008053/ 1.6943	Stopverf	Optisch conform NEN 5896	Asbestvrij
JR11	L.1.230621.008053/ 1.6944	Stopverf	Optisch conform NEN 5896	Asbestvrij
JR12	L.1.230621.008053/ 1.6945	Stopverf	Optisch conform NEN 5896	Asbestvrij
JR13	L.1.230621.008053/ 1.6946	Asbestcement vlakke plaat	Optisch conform NEN 5896	10-15% chrysotiel 5-10% crocidoliet

JR= Materiaalmonster, KL= Kleefmonster, LM= Luchtmonster, VI= Visueel identiek en VV= Visuele waarneming.

7.4 Overzicht overige analyse(n): luchtmonster(s) en/of kleef(stof)monster(s)

Wanneer er tijdens het asbestinventarisatie asbest(verdachte)toepassingen worden aangetroffen die kunnen leiden tot blootstellingsrisico's wordt de opdrachtgever onmiddellijk geïnformeerd.

Afhankelijk van de mate van beschadiging, soort asbest en hechtgebondenheid wordt een aanvullend verontreinigingsonderzoek of blootstellingsrisico-onderzoek op de bestaande asbestinventarisatie geadviseerd.

De tijdens dit onderzoek genomen lucht- en/of kleefmonsters worden geanalyseerd door een daarvoor geaccrediteerd laboratorium conform NEN 5896 (polarisatie lichtmicroscopie) en/of ISO 14966 met SEM (scanning elektronenmicroscopie).

Bij het aantreffen van beschadigd, niet hecht gebonden asbesthoudende- of verdachte toepassingen worden van horizontale oppervlakken bij de betreffende bron kleefmonsters genomen, de kleefmonsters worden geanalyseerd conform NEN 5896 (polarisatie lichtmicroscopie) of ISO 14966 met SEM (scanning elektronenmicroscopie), om vast te stellen of een aanvullend blootstellingsrisico-onderzoek conform NEN 2991 in de betreffende of omliggende ruimtes noodzakelijk is.

Tabel 9: Overzicht overige analyse(n): luchtmonster(s) en/of kleef(stof)monster(s)

Monster nr.	Analysecertificaat / Identificatiecode	Betreft	Analysemethode	Analyseresultaat
-	-	-	-	-

JR= Materiaalmonster, KL= Kleefmonster, LM= Luchtmonster, VI= Visueel identiek en VW= Visuele wa

7.5 Bronbladen

Bron 1 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR1
Beschrijving materiaal	Golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Dakbedekking stal 2
Soort materiaal	Asbestcement golfplaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	10-15 % chrysotiel 2-5 % amosiet
Monster identificatie ID	1.6934
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 54 m ²
Bevestiging	Geschroefd
Risicoklasse	RK 2A (Open lucht)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf. De mos deeltjes binnen de reikwijdte dienen onder dezelfde voorwaarden als de bron te worden verwijderd.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR1

Detailfoto JR1

Bron 2 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR2
Beschrijving materiaal	Plaatmateriaal
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Gevelbekleding en ventilatiekoker stal 2
Soort materiaal	Asbestcement vlakke plaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	5-10 % chrysotiel
Monster identificatie ID	1.6935
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 2 m ²
Bevestiging	Gespijkerd
Risicoklasse	RK 2 (Open lucht)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR2

Detailfoto JR2

Bron 3 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR4
Beschrijving materiaal	Golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Dakbedekking stal 3
Soort materiaal	Asbestcement golfplaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	10-15 % chrysotiel
Monster identificatie ID	1.6937
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 380 m ²
Bevestiging	Geschroefd
Risicoklasse	RK 2 (Open lucht)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf. De mos deeltjes binnen de reikwijdte dienen onder dezelfde voorwaarden als de bron te worden verwijderd.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR4

Detailfoto JR4

Bron 4 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR5
Beschrijving materiaal	Golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Dakbedekking stal 4
Soort materiaal	Asbestcement golfplaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	10-15 % chrysotiel 2-5 % amosiet
Monster identificatie ID	1.6938
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 377 m ²
Bevestiging	Geschroefd
Risicoklasse	RK 2A (Open lucht)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf. De mos deeltjes binnen de reikwijdte dienen onder dezelfde voorwaarden als de bron te worden verwijderd.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR5

Detailfoto JR5

Bron 5 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR6
Beschrijving materiaal	Golfplaten inclusief nokken, windveren en mos begroeiing
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Dakbedekking stal 5
Soort materiaal	Asbestcement golfplaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	10-15 % chrysotiel
Monster identificatie ID	1.6939
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 339 m ²
Bevestiging	Geschroefd
Risicoklasse	RK 2 (Open lucht)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf. De mos deeltjes binnen de reikwijdte dienen onder dezelfde voorwaarden als de bron te worden verwijderd.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR6

Detailfoto JR6

Bron 6 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR8
Beschrijving materiaal	Vlakke plaat: restanten
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Achter stal 3
Soort materiaal	Asbestcement vlakke plaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	5-10 % chrysotiel
Monster identificatie ID	1.6941
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Ernstig beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 1,5 m ³
Bevestiging	Los
Risicoklasse	RK 2 (Open lucht)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR8

Detailfoto JR8

Bron 7 (asbesthoudend)	
Monstercodering	JR13
Beschrijving materiaal	Vlakke plaat; enkele stukken
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Achter stal 3
Soort materiaal	Asbestcement vlakke plaat
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	10-15 % chrysotiel 5-10 % crocidoliet
Monster identificatie ID	1.6946
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 1 m ²
Bevestiging	Los
Risicoklasse	RK 1(direct verpakken)
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Bron verwijderen door een daarvoor gecertificeerd bedrijf.
Conclusies en/of aanbevelingen	Geen direct risico, bron verwijderen voorafgaand aan sloop, renovatie en/of verbouwing met de best bestaande technieken.

Overzichtsfoto JR13

Detailfoto JR13

Bron A (niet asbesthoudend)	
Monstercodering	JR3
Beschrijving materiaal	Golfplaten
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Dakbedekking overkapping
Soort materiaal	Asbestvrije golfplaten
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	Asbestvrij
Monster identificatie ID	1.6936
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 24 m ²
Bevestiging	Geschroefd
Risicoklasse	Asbestvrij
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Niet van toepassing, na analyse is gebleken dat het materiaal geen asbest bevat.
Conclusies en/of aanbevelingen	Niet van toepassing, na analyse is gebleken dat het materiaal geen asbest bevat

Overzichtsfoto JR3

Detailfoto JR3

Bron B (niet asbesthoudend)	
Monstercodering	JR7
Beschrijving materiaal	Golfplaten inclusief nokken en mos begroeiing
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Dakbedekking stal 6
Soort materiaal	Asbestvrije golfplaten
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	Asbestvrij
Monster identificatie ID	1.6940
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 172 m ²
Bevestiging	Geschroefd
Risicoklasse	Asbestvrij
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Niet van toepassing, na analyse is gebleken dat het materiaal geen asbest bevat.
Conclusies en/of aanbevelingen	Niet van toepassing, na analyse is gebleken dat het materiaal geen asbest bevat

Overzichtsfoto JR7

Detailfoto JR7

Bron C (niet asbesthoudend)	
Monstercodering	JR9 + JR10 + JR11 + JR12
Beschrijving materiaal	Hechtmateriaal
Plaats waar het materiaal is aangetroffen	Raamkozijnen stal 2 en stal 4
Soort materiaal	Stopverf
Aangetroffen asbestsoorten en percentage van de asbestsoorten	Asbestvrij
Monster identificatie ID	1.6942 + 1.6943 + 1.6944 + 1.6945
Mate van hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Mate van beschadiging	Licht beschadigd
Mate van verwerking	Licht verweerd
Hoeveelheid van het aangetroffen materiaal	Circa: 33 stuks (99 m ¹)
Bevestiging	Gesmeerd
Risicoklasse	Asbestvrij
Specifieke opmerkingen die van belang zijn voor een veilige verwijdering van het asbesthoudende materiaal	Niet van toepassing, na analyse is gebleken dat het materiaal geen asbest bevat.
Conclusies en/of aanbevelingen	Niet van toepassing, na analyse is gebleken dat het materiaal geen asbest bevat

Overzichtsfoto JR9

Detailfoto JR9

Overzichtsfoto JR10

Detailfoto JR10

Overzichtsfoto JR11

Detailfoto JR11

Overzichtsfoto JR12

Detailfoto JR12

7.6 Aanbevelingen / te nemen maatregelen

Algemeen:

- Geadviseerd wordt om de eigenaar en/of beheerder(s) van het geïnspecteerde gebied of gebouwen/objecten op de hoogte te stellen van de bevindingen van dit onderzoek en het rapport zodanig te archiveren dat het bij voorgenomen renovatie, verbouwing of sloopwerkzaamheden als naslagwerk kan worden gebruikt.
- Er mogen geen werkzaamheden worden uitgevoerd aan asbesthoudende materialen wat uittreding van asbestvezels kan veroorzaken zoals boren, schuren, breken, met hogedruk sproeien ed.
- Wanneer er geen directe aanleiding is voor het verwijderen van geïnspecteerde asbesthoudende toepassingen adviseert RKS Advies BV de bronnen te (laten) markeren waaruit blijkt dat het asbesthoudend materiaal betreft. Wanneer er asbesthoudende bronnen niet verwijderd worden dient er, in het kader van de zorgplicht, de eventuele risico's beheerst te worden door middel van een beheersplan en eventueel de betreffende bronnen bouwkundig en/of duurzaam af te schermen. Onderdeel van een beheersplan kan zijn de bronnen periodiek te monitoren of er tussentijds blootstellingsrisico's zijn ontstaan.
- Indien er tijdens de renovatie, verbouwing en/of sloopwerkzaamheden niet geïnspecteerde asbestverdachte materialen worden aangetroffen dient er, conform het asbestverwijdering besluit, een aanvullend onderzoek te worden uitgevoerd.
- Bij aanpassing aan de in deze asbestinventarisatierapportage beschreven bouwwerk(en) of object(en), binnen de geldigheidsduur van dit rapport dient het asbestinventarisatierapport te worden geactualiseerd.

Het is verplicht om voorafgaande aan renovatie/verbouwing of sloopwerkzaamheden de aangetroffen asbesthoudende materialen vallend onder risicoklasse 2 en 2A door een daarvoor gecertificeerd asbestverwijdering bedrijf te laten verwijderen.

RKS Advies BV adviseert alle asbesthoudende materialen, ook bronnen vallend onder risicoklasse 1, door een daarvoor gecertificeerd asbestverwijdering bedrijf te laten verwijderen.

Indien bij het verwijderen van de asbesthoudende materialen het rapport ouder is dan drie jaar dient het asbestinventarisatierapport te worden geactualiseerd alvorens er wordt gestart met de verwijdering ervan.

RKS Advies BV is een conform het Certificatieschema Procecertificaat asbestinventarisatie gecertificeerd asbestinventarisatiebureau. Naast asbestinventarisaties kunnen wij u ondersteunen met:

- opstellen van een plan van aanpak voor asbestverwijdering of totaalsloop;
- opstellen van een asbestbeheersplan en monitoring hiervan;
- uitvoeren van risicobeoordelingen conform NEN2991;
- werkzaamheden aan- en afmelden bij het omgevingsloket en/of Landelijk Asbest Volgstelsel (LAVS).

ASBESTINVENTARISATIE

7.7 Aandachtspunten voor de opdrachtgever

De benoemde verwijdering methoden zijn gericht op een professionele verwijdering methodiek door een daarvoor gecertificeerd asbestverwijderingsbedrijf.

De aangegeven hoeveelheden materiaal, weergegeven op de bronbladen, zijn niet bedoeld als hoeveelheden als bestek of aanbesteding van werkzaamheden. Op het werk dienen de hoeveelheden door de aannemer gecontroleerd te worden.

Het asbestinventarisatierapport en voorafgaande asbestinventarisatieonderzoek op locatie komt voort uit een inspanningsverplichting en niet uit een resultaatsverplichting.

In beide hierboven genoemde voorbeelden aanvaardt RKS Advies BV hiervoor dan ook geen aansprakelijkheid. Wanneer de opdrachtgever bovenstaande in twijfel trekt dan ligt de bewijslast bij de opdrachtgever, waarbij aangetoond dient te worden dat er niet aan de inspanningsverplichting is voldaan, alvorens deze door RKS Advies BV in behandeling wordt genomen.

Inboedel, objecten, installaties al dan wel of niet aard en nagelvast zijn niet meegenomen in de asbestinventarisatie. Denk hierbij aan luchtbehandelingsinstallaties, koelinstallaties, meter-schakelkasten, e-motoren, airco's, kluizen, meubels, interieur inrichting c.q. aankleding.

Los asbest- en asbesthoudende toepassingen in bodem behoort niet tot het certificatieschema asbestinventarisatie. Binnen deze opdracht is geen onderzoek gedaan naar de mogelijke aanwezigheid

van asbest in de bodem. Indien de aanwezigheid van losse fracties aan asbestvezels in de bodem bepaald moet worden, dient er een bodemonderzoek conform de laatstverschenen versie van de NEN 5707 uitgevoerd te worden.

Alle werkzaamheden, inclusief deze asbestinventarisatie, die RKS Advies BV uitvoert wordt zeer systematisch te werk gegaan. Desondanks kan niet worden uitgesloten dat bij renovatie, sloop of asbestverwijdering asbesthoudende materialen worden aangetroffen die niet als zodanig zijn herkend.

Dit ligt mogelijk aan:

- dat door de opdrachtgever niet alle historische informatie ter beschikking is gesteld waarvoorafgaand aan de asbestinventarisatie, schriftelijk en/of mondeling uitdrukkelijk om is gevraagd;
- dat de betreffende ruimte niet tot de opdracht, het onderzoeksgebied en/of scope behoorde;
- dat er op basis van de vooraf verkregen informatie van de opdrachtgever- of gebruiker van het bouwwerk of object, en de asbestinventarisatie op de locatie er geen redelijk vermoeden van aanwezigheid van verborgen asbest is ontstaan;
- dat de asbesthoudende materialen- of toepassingen, zonder dat dit is vastgelegd en/of voorschriften voor zijn, willekeurig zijn toegepast in de constructie;
- dat door de aanwezigheid van bijvoorbeeld inboedel en/of interieur afwerkingen de inspectie wordt belemmerd;
- dat doordat er te weinig- of geen ruimte tussen de asbesthoudende bron en de (bouwkundige) afwerking was er geen inspectie mogelijk was tijdens de asbestinventarisatie;
- dat er zeer veel asbesthoudende materialen- en toepassingen bekend zijn, die niet altijd als zodanig herkend worden;
- dat door afwerking, omgevingsfactoren en/of de gebruiksfunctie niet kunnen worden uitgesloten maar toch asbesthoudende toepassingen niet visueel (direct) waarneembaar zijn;
- dat er asbesthoudende materialen aanwezig kunnen zijn, die alleen waarneembaar zijn wanneer de bouwkundige integriteit en/of de gebruiksfunctie van het gebouw wordt aangetast;
- dat er geen onderzoek is gedaan naar de aanwezigheid van asbest in de bodem welke niet tot het certificatieschema voor asbestinventarisatie behoort.

7.8 Indeling in risicoklassen

Van iedere vastgestelde, aangetroffen asbesthoudende-bron is de risicoklasse voor het verwijderen hiervan bepaald. Hiervoor is gebruik gemaakt van de SMA-rt database. Deze database is door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid geïntroduceerd voor het vaststellen van de risicoklasse.

Het Arbeidsomstandighedenbesluit kent de drie volgende risicoklassen:

Tabel 10: risicoklasse uit het Arbeidsomstandighedenbesluit

Risicoklasse	Omschrijving	Artikel
1	Is van toepassing bij het verwijderen van intact zijnde, hecht gebonden, asbesthoudende toepassingen (Serpentijn en Amfibool) die zonder bewerking en zonder breuk te verwijderen zijn waarbij de grenswaarde van 2000 vezels/m ³ lucht niet wordt overschreden.	Art. 4.44 & 4.46
2	Is van toepassing bij het verwijderen van asbesthoudende toepassingen waarbij de grenswaarde van 2000 vezels/m ³ lucht door Serpentijn asbest wordt overschreden. Door Amfibool asbest wordt de grenswaarde van 2000 vezels/m ³ lucht niet overschreden.	Art. 4.46 & 4.48
2A	Is van toepassing bij het verwijderen van asbesthoudende toepassingen waarbij de grenswaarde van 2000 vezels/m ³ lucht door Amfibool asbest wordt overschreden.	Art. 4.48 & 4.53a

Serpentijn: Chrysotiel (wit asbest). Amfibool: Amosiet (bruin asbest), Crocidoliet (blauw asbest), Tremoliet (grijs asbest), Actinoliet (groen asbest), Anthofylit (geel asbest).

Factoren bij het vaststellen van de risicoklasse-indeling zijn onder andere de aanwezige asbest soorten, de aard van het asbesthoudende materiaal, de hechtgebondenheid en de bevestigingswijze.

De risicoklasse-indeling voor de verwijdering van de aangetroffen asbesthoudende materialen is vermeld in de bronbladen. De SMA-rt risicoklasse-indeling met de bijbehorende saneringsmethode is bijgevoegd bijlage 8.6 van deze rapportage.

De risicoklasse-indeling (SMA-rt) bevat informatie over de te hanteren werkmethode bij verwijdering van de betreffende asbesthoudende toepassingen. Indien de verwijderingsmethode afwijkt van de methode zoals in de SMA-rt beschreven kan dit mogelijk leiden tot een andere risicoklasse-indeling dan vermeld in deze rapportage. Het asbestverwijderingsbedrijf of de aannemer dient in dit geval contact op te nemen met RKS Advies BV.

8. Bijlagen

- Procescertificaat RKS Advies BV.
- Analysecertificaten.
- Plattegronden, situatietekeningen en/of schetsen
- Foto's.

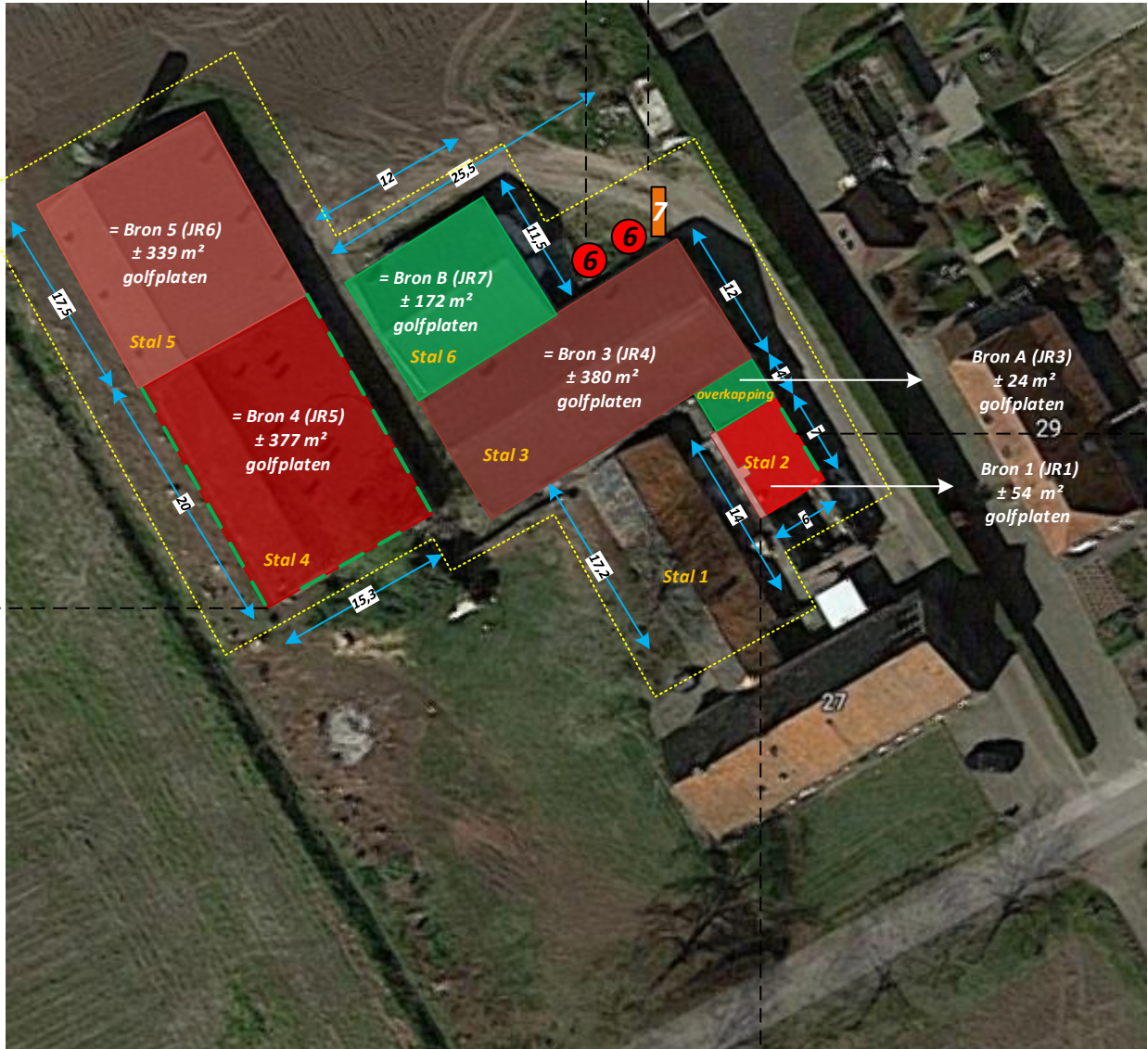
Plattegronden, situatietekeningen en/of schetsen

Degene die op basis van dit asbestinventarisatierapport de asbestbronnen verwijdert dient de aangegeven hoeveelheden ter plaatse te controleren. Aan de genoemde hoeveelheden kunnen geen rechten worden ontleend.

Dit asbestinventarisatierapport is geen bestek voor sloop, renovatie en/of asbestverwijdering. De toegevoegde plattegronden zijn veelal slechts een schets en zijn niet op schaal getekend.

⑥ = Bron 6 (JR8)
totaal ± 1,5 m³
restanten

⑦ = Bron 7 (JR13)
totaal ± 1m²
losse vlakke plaat; enkele
stukken

= Bron 5 (JR6)
± 339 m²
golflaten

Stal 5

= Bron B (JR7)
± 172 m²
golflaten

Stal 6

= Bron 3 (JR4)
± 380 m²
golflaten

Stal 3

= Bron 4 (JR5)
± 377 m²
golflaten

Stal 4

overkapping

Stal 2

Stal 1

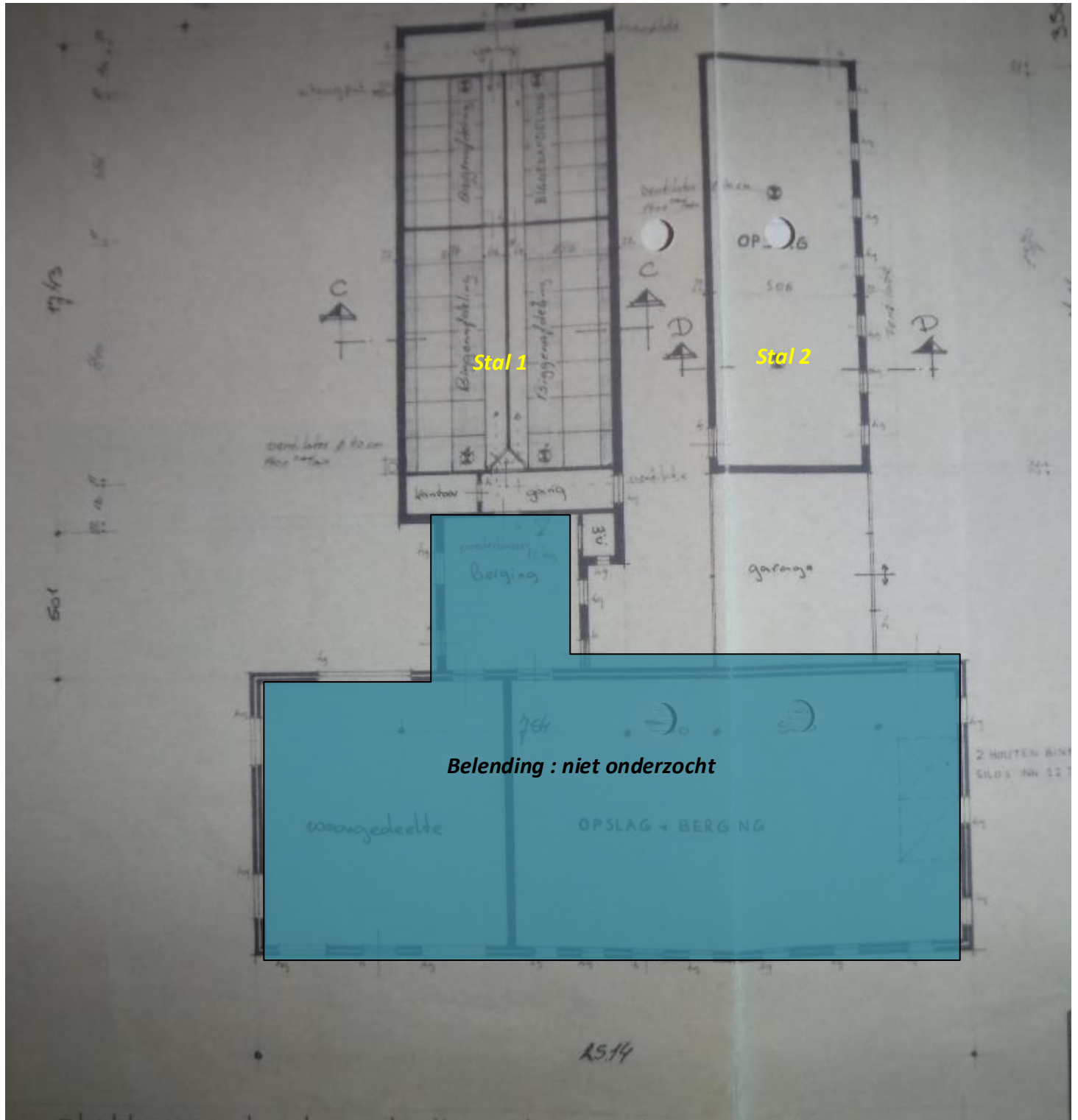
Bron A (JR3)
± 24 m²
golflaten

Bron 1 (JR1)
± 54 m²
golflaten

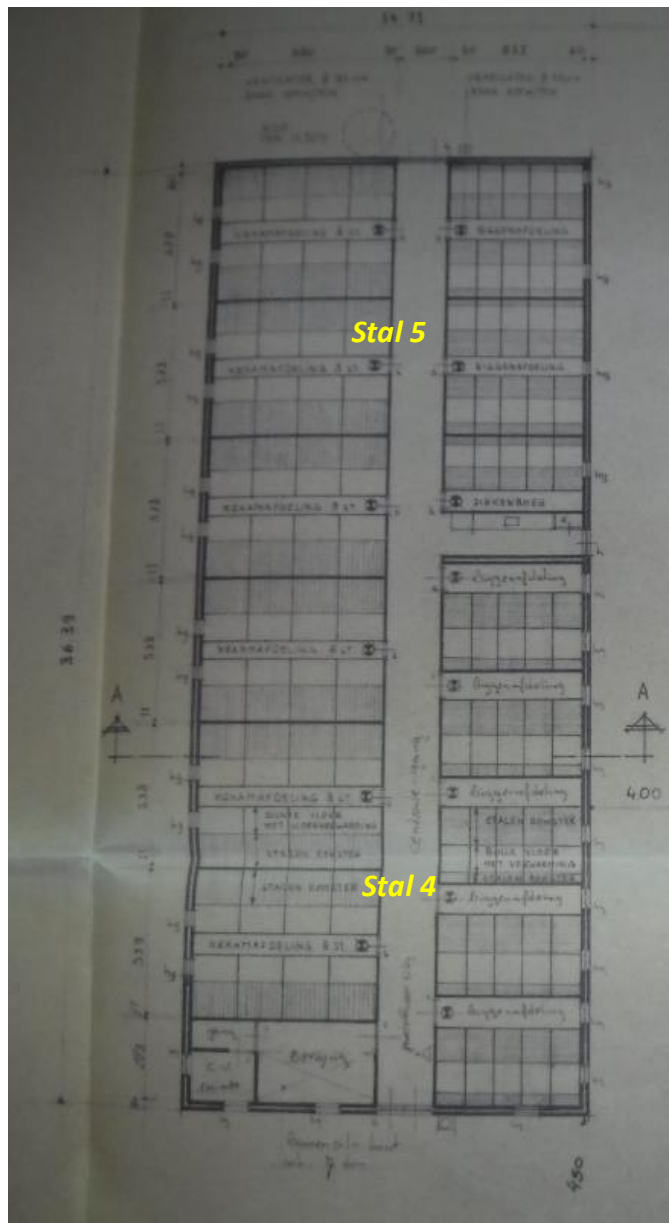
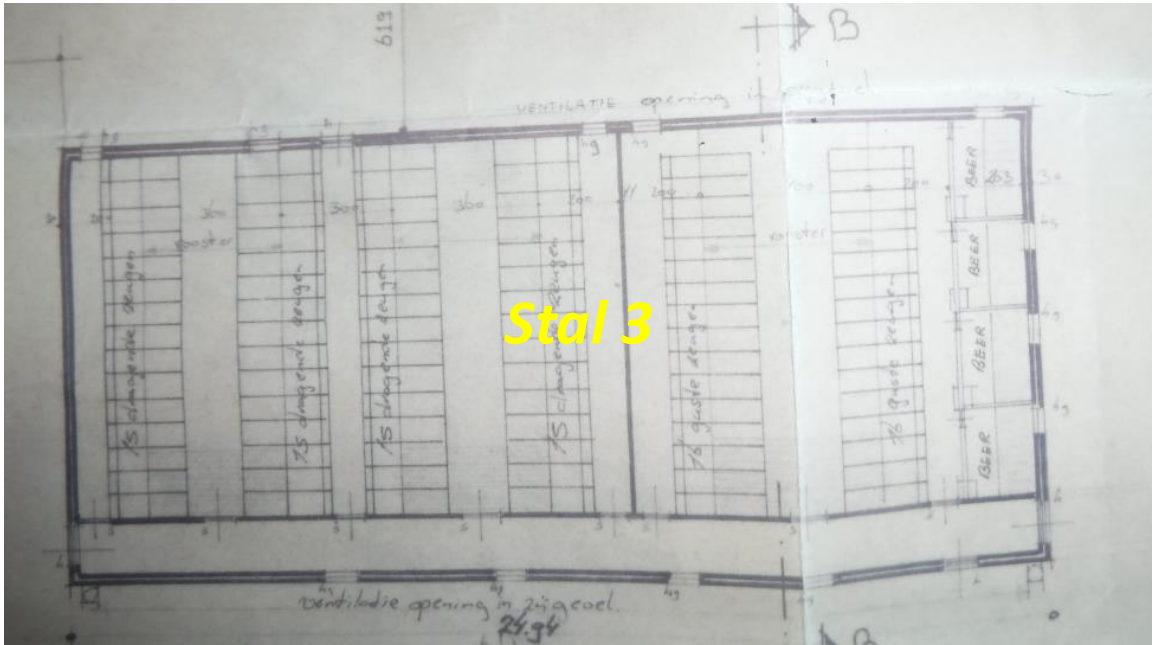
= Bron C
(JR9+JR10+JR11+JR12)
± 99 m¹
33 kozijnen; stopverf

= Bron 2 (JR2)
totaal ± 2 m²
vlakke plaat

= Geïnspecteerd gebied
± 5 m¹ rondom gevels en
bronnen

AS.14

Plattegronden stal 3-4-5
 (Stal 6 is qua bouw gelijk van opzet als stal 5)

ANALYSECERTIFICAAT

L.1.230621.008053

OPDRACHTGEVER

naam opdrachtgever : RKS Advies BV
adres : Airborneweg 43
postcode/ plaats : 5691 PS Son

OPDRACHTGEGEVENS

referentie opdrachtgever : 202005328 / F. v.d. Nieuwenhuizen
locatie monstername : Laar 27 Berlicum
monstername door : opdrachtgever
analysemethode : NEN 5896 Kwalitatieve analyse van asbest in materialen met polarisatiemicroscopie
datum ontvangst : 23-06-2021
datum analyse : 23-06-2021
datum rapportage : 23-06-2021
aantal monsters : 13

ANALYSERESULTATEN

IDcode Flamant	soort materiaal	beschrijving (opdrachtgever)	soort asbest	massa percentage	binding
1.6934	golfplaat	JR1 golfplaat dak stal 2	chrysotiel amosiet	10-15 2-5	HB
1.6935	vlakke plaat	JR2 vlakke plaat gevelbekleding + ventilatiekoker	chrysotiel	5-10	HB
1.6936	golfplaat	JR3 golfplaat dak overkapping	n.v.t.	< 0,1	n.v.t.
1.6937	golfplaat	JR4 golfplaat dak stal 3	chrysotiel	10-15	HB
1.6938	golfplaat	JR5 golfplaat dak stal 4	chrysotiel amosiet	10-15 2-5	HB

HB=hechtgebonden – NHB=niet hechtgebonden
massapercentage < 0,1 = asbestvezels niet aantoonbaar (geen asbest aangetroffen)

Bij 'soort materiaal' en 'binding' zijn de bevindingen opgenomen welke op het laboratorium van Flamant Analyse BV zijn geconstateerd. Als gevolg van de methode van bemonstering, danwel de afmetingen van het monster, kunnen de bevindingen van het laboratorium afwijken van de toepassing van het materiaal in de praktijk.

Wanneer in organisch gebonden materialen (bijvoorbeeld Colovynyltegels, katten of teerlagen) of in kleefmonsters met de methode NEN5896 geen asbestvezels worden gedetecteerd, kunnen de monsters aanvullend geanalyseerd worden middels Scanning Electron Microscopie. Organisch gebonden materialen of kleefmonsters kunnen asbestvezels bevatten met een dusdanig kleine doorsnede en lengte dat deze met NEN5896 niet gedetecteerd kunnen worden, waardoor de analyseresultaten vals negatief kunnen zijn. De analyseresultaten van kleefmonsters zijn niet geschikt voor het vaststellen van een besmettingsgraad.

De analyseresultaten hebben uitsluitend betrekking op de onderzochte monsters. Flamant Analyse BV is niet aansprakelijk voor interpretaties of conclusies die gedaan zijn naar aanleiding van de verkregen resultaten. Alleen vermenigvuldiging van het gehele certificaat is toegestaan. Bij monsterneming door de opdrachtgever kan geen uitspraak worden gedaan over de herkomst en representativiteit van het monster alsmede de veiligheid tijdens de monsterneming.

De geanalyseerde monsters worden voor een periode van twee maanden bewaard op het laboratorium van Flamant Analyse BV. Alle documentatie betreffende de analyse-opdracht wordt voor een periode van minimaal een jaar gearhiveerd.

Deze verrichting valt binnen de scope van het accreditat L603. Flamant Analyse BV is erkend voor deze verrichting bij ministerieel besluit van 19 oktober 2020 door de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, te Brussel – België.

Op de diensten van Flamant Analyse BV zijn de Algemene Voorwaarden Flamant van toepassing.

Dit document is geheel digitaal vervaardigd en derhalve niet ondertekend. Indien twijfel bestaat over de echtheid van dit document, kan dit worden geverifieerd via analyse@flamant.nl onder vermelding van het certificaatnummer.

namens Flamant Analyse BV

IDcode Flamant	soort materiaal	beschrijving (opdrachtgever)	soort asbest	massa percentage	binding
1.6939	golfplaat	JR6 golfplaat dak stal 5	chrysotiel	10-15	HB
1.6940	golfplaat	JR7 golfplaat dak stal 6	n.v.t.	< 0,1	n.v.t.
1.6941	vlakke plaat	JR8 vlakke plaat reststukken achter stal 6	chrysotiel	5-10	HB
1.6942	anders: stopverf	JR9 stopverf ramen stal 2	n.v.t.	< 0,1	n.v.t.
1.6943	anders: stopverf	JR10 stopverf ramen stal 2	n.v.t.	< 0,1	n.v.t.

IDcode Flamant	soort materiaal	beschrijving (opdrachtgever)	soort asbest	massa percentage	binding
1.6944	anders: stopverf	JR11 stopverf ramen stal 4	n.v.t.	< 0,1	n.v.t.
1.6945	anders: stopverf	JR12 stopverf ramen stal 4	n.v.t.	< 0,1	n.v.t.
1.6946	vlakke plaat	JR13 vlakke plaat losse stukken achter stal 6	chrysotiel crocidoliet	10-15 5-10	HB

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h02 (1946776)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 1
Bronnaam	Dakbeplating inclusief nokstukken en mosdeeltjes

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement golfplaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	54 m ²
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	2 - 5 %
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Geschroefd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)
------------------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2A
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Openlucht RK2A

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h03 (1946780)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 2
Bronnaam	Asbestcement vlakke plaat

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement vlakke plaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	2 m ²
Percentage Chrysotiel	5 - 10 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Gespijkerd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)
------------------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Openlucht RK2

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h06 (1946786)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 3
Bronnaam	Dakbeplating inclusief nokstukken en mosdeeltjes

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement golfplaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	380 m ²
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Geschroefd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)
------------------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Openlucht RK2

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h07 (1946791)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreeklijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 4
Bronnaam	Dakbeplating inclusief nokstukken en mosdeeltjes

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement golfplaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	377 m ²
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	2 - 5 %
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Geschroefd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)
------------------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2A
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Openlucht RK2A

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h08 (1946794)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 5
Bronnaam	Dakbeplating inclusief nokstukken, windveren en mosdeeltjes

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement golfplaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	339 m ²
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Geschroefd
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)
------------------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Openlucht RK2

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h11 (1946796)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 6
Bronnaam	Asbestcement vlakke plaat restanten en stukken

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement vlakke plaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	1,5 m ³
Percentage Chrysotiel	5 - 10 %
Percentage Amfibool asbest	< 0.1 % (niet aantoonbaar)
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Los
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Ernstig
Verweerdheid	Licht

Verwijdering

Handeling	Overig (als geheel verwijderen niet mogelijk is)
------------------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	2
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Openlucht RK2

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. Deze maatregelen dienen in een werkplan, opgesteld conform het certificatieschema, te worden opgenomen.

Er dient een eindcontrole door een RvA geaccrediteerde (ISO 17020) inspectie-instelling volgens NEN 2990, onderdeel visuele inspectie, te worden uitgevoerd.

SMART Risicoclassificatie

Aangemaakt op 25 juni 2021 om 12h13 (1946799)

RKS Advies B.V.

SCA-code: 01.D010.054.01

Deze risicoclassificatie maakt onverbreekelijk onderdeel uit van het asbestinventarisatierapport [01.D010.054.01-202005328].

Identificatie

Adres	Laar 27, Berlicum
Projectcode	202005328
Projectnaam	-
Broncode	Bron 7
Bronnaam	Asbestcement vlakke plaat, enkele stukken

Feiten

Productspecificatie	Asbestcement vlakke plaat
Hechtgebondenheid	Hechtgebonden
Hoeveelheid asbest	1 m ²
Percentage Chrysotiel	10 - 15 %
Percentage Amfibool asbest	5 - 10 %
Analysecertificaatnummer	L.1.230621.008053

Situatie

Bevestiging	Los
Binnen / buiten	Buiten
Beschadiging	Licht
Verweerdheid	Licht

Extra vragen

Vraag: Het betreft een gecontroleerde verwijdering zonder beschadiging en/of breuk van het asbesthoudende materiaal.

Antwoord: Ja

Vraag: De toepassing (materiaal, object, constructie, installatie) wordt als geheel verwijderd waarbij geen bewerkingen aan het asbesthoudende materiaal nodig zijn.

Antwoord: Ja

Verwijdering

Handeling	Los asbesthoudend materiaal direct verpakken
-----------	--

Risicoclassificatie

Risicoklasse	1
Gebruikte versie classificatiemodel	SMART 2.4 12042021 (ingangsdatum 12-04-2021)

Werkplanelementen

Risicoklasse 1

Het werkgebied dient afgezet/gemarkeerd te worden.

Het bedrijf dat de asbestverwijderingswerkzaamheden uitvoert, dient de best bestaande technieken toe te passen. Er dienen bronmaatregelen genomen te worden om vezelemisatie te voorkomen. De te nemen bronmaatregelen en te gebruiken persoonlijke beschermingsmiddelen dienen vastgelegd te zijn in een Risico Inventarisatie Evaluatie (RI&E).

Er dient een visuele inspectie conform NEN2990 hoofdstuk 'Visuele Inspectie' te worden uitgevoerd van het gehele werkgebied.

Stal 1.

Stal 2.

Overkapping.

Stal 3.

Stal 4 en stal 5.

Stal 6.

Stal 1: pannen dakbedekking, houten dakconstructie; geen isolatie.

Stal 2: gedeeltelijke dakbedekking van golfplaten.

Stal 3 volledig gesloten dakisolatie van dupanel.

Stal 4 en stal 5: volledig gesloten dakisolatie van dupanel en isolatiefolie.

PVC mest aanzuigbuizen. Betonnen fundering/put zichtbaar.

Onverdachte luchtinlaat stal 6.

Detail fundering/put.

Detail fundering/put.

Betonnen vloeren met metalen roosters.

Inspectie putwanden.

Inspectie betonvloeren.

Betonvloer ligplaats geïnspecteerd:
vloerverwarmingsbuizen en isolatie
zichtbaar.

Spouw geïnspecteerd: geen verdachte materialen aangetroffen.

Betonnen roosters en putwanden geïnspecteerd.

Gresbakken als trog gebruikt in stal 6: onverdacht.

Detail houten kozijn en vloer.

Vloerinspectie.

Vloerinspectie.

Detail spouw.

Detail spouw.

Vloerinspectie .

Vloerinspectie.

Stal 5 en stal 6 isolatiefolie onder de golfplaten.

De ronde ventilatiekoekers zijn gemaakt van kunststof.

Procescertificaat Asbestinventarisatie

Certificaathouder		
RKS Advies B.V. Airborneweg 43 5691 PS Son en breugel Telefoon: 06 - 10 86 54 10	E-mail: info@rks-advies.nl Contactpersoon: [REDACTED] Inschrijving KvK: 74044095	

Verklaring van uitgifte

Dit procescertificaat is, op basis van het Certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering conform het actuele certificatiereglement van TÜV Nederland, afgegeven door TÜV Nederland.

TÜV Nederland verklaart, dat het gerechtvaardigd vertrouwen bestaat dat het proces van het inventariseren van asbest of asbesthoudende producten, voorafgaand aan:

- het geheel of gedeeltelijk afbreken of uit elkaar nemen van bouwwerken, met uitzondering van grondwerken, of objecten waarin asbest of asbesthoudende producten is respectievelijk zijn verwerkt;
- het verwijderen van asbest of asbesthoudende producten uit de bouwwerken of objecten;
- het opruimen van asbest of asbesthoudende producten die ten gevolge van een incident zijn vrijgekomen

wordt uitgevoerd volgens de eisen voor het inventariseren van asbest zoals opgenomen in de vigerende versie van het Certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering.

Voor TÜV Nederland

[REDACTED]
[REDACTED]
Algemeen directeur

Voor de geldigheid van dit procescertificaat wordt verwezen naar het SCA Certificaatregister op www.ascert.nl

Certificatie-instelling		
TÜV Nederland Ekkersrijt 4401 5692 DL Son en Breugel Telefoon: 0499-339500 E-mail: Info@tuv.nl Website: www.tuv.nl	Identificatiecode SZW- aanwijzingsbeschikking: 2021-0000017280 	- Het CI- certificaatnummer: 28704-1.2 - SCA-code: 01-D010.054.01 - Datum eerste uitgifte: 08-05-2019 - Datum uitgifte: 12-04-2021 - Vervaldatum: 08-05-2022

Dit procescertificaat bestaat uit twee bladzijden.

Nadruk verboden

Blad 1 van 2

Procescertificaat Asbestinventarisatie

Verplichtingen voor de certificaathouder

De certificaathouder:

1. blijft gedurende de looptijd van het procescertificaat voldoen aan de relevante eisen uit het certificatieschema;
2. verleent medewerking aan beoordelingen door de certificerende instelling;
3. stuurt een ongeldig geworden procescertificaat terug aan de certificerende instelling, binnen veertien dagen na een aangetekend verzoek hiertoe; en
4. geeft wijzigingen als bedoeld in artikel 4, tweede lid, van het Certificatieschema voor de Procescertificaten Asbestinventarisatie en Asbestverwijdering, door aan de certificerende instelling.

Certificatie-instelling		
TÜV Nederland Ekkersrijt 4401 5692 DL Son en Breugel Telefoon: 0499-339500 E-mail: Info@tuv.nl Website: www.tuv.nl	Identificatiecode SZW- aanwijzingsbeschikking: 2021-0000017280 	- Het CI- certificaatnummer: 28704-1.2 - SCA-code: 01-D010.054.01 - Datum eerste uitgifte: 08-05-2019 - Datum uitgifte: 12-04-2021 - Vervaldatum: 08-05-2022

Dit procescertificaat bestaat uit twee bladzijden.

Nadruk verboden